

ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

ΠΡΑΚΤΙΚΑ

**ΤΗΣ 9^{ης} ΓΕΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗΣ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΥΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ ΤΟΥ
ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΤΗΣ 23^{ης} ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2026**

ΜΕΛΗ: Σωτηρία Ντούνη, Πρόεδρος, Μαρία Βλαχάκη, Γεωργία Μαραγκού, Μαρία Αθανασοπούλου, Ευαγγελία-Ελισάβετ Κουλουμπίνη, Βασιλική Ανδρεοπούλου και Δημήτριος Πέππας, Αντιπρόεδροι, Δέσποινα Καββαδία-Κωνσταντάρα, Βασιλική Σοφianού, Αγγελική Πανουτσακοπούλου, Δέσποινα Τζούμα, Δημήτριος Τσακανίκας, Ευφροσύνη Παπαθεοδώρου, Βασιλική Προβίδη, Κωνσταντίνος Παραθύρας, Ασημίνα Σακελλαρίου, Αργυρώ Μαυρομάτη, Κωνσταντίνος Κρέπης, Νεκταρία Δουλιανάκη, Αικατερίνη Μποκώρου, Αντιγόνη Στίνη, Βασιλική Πέππα, Γρηγόριος Βαλληνδράς, Κωνσταντίνα Σταμούλη, Δημήτριος Κοκοτοής, Χριστίνα Κούνα, Ιωάννα Ρούλια, Ιωάννης Βασιλόπουλος, Νικόλαος Βόγκας, Ευαγγελία Πασπάτη, Εριέττα Πίσχου, Βιολέττα Τηνιακού, Ευθύμιος Καρβέλης, Χρυσούλα Μιχαλάκη, Ιωάννα Ευθυμιάδου, Ευπραξία Δημολιού και Αικατερίνη Σπηλιοπούλου, Σύμβουλοι. Οι Αντιπρόεδροι Άννα Λιγωμένου, Αγγελική Μαυρουδή, Ασημίνα Σαντοριναίου, Ελένη Λυκεσά και οι Σύμβουλοι Γεωργία Τζομάκα, Θεολογία Γναρδέλλη, Βιργινία Σκεύη, Κωνσταντίνος Εφεντάκης, Γεωργία Παπαναγοπούλου, Νικολέτα Ρένεση, Ευφροσύνη Παπαδημητρίου, Γεώργιος Παπαϊσιδώρου, Ιωάννης Καλακίκος, Άννα Παπαπαναγιώτου, Ελένη Σκορδά, Ιουλία Παπαθεοδώρου απουσίασαν δικαιολογημένα, ενώ η Σύμβουλος Μαρία Μωυσιάδου αποχώρησε από τη διάσκεψη, σύμφωνα με τη διάταξη της παραγράφου 5 του άρθρου 18 του ν. 4820/2021.

ΓΕΝΙΚΟΣ ΕΠΙΤΡΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ: Γεώργιος Βοΐλης.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ: Σταυρούλα Τσάλα, Επίτροπος στην Υπηρεσία Επιτρόπου "Γραμματεία" του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

ΘΕΜΑ Α'

Η Πρόεδρος του Δικαστηρίου κήρυξε την έναρξη της συνεδρίασης της πλήρους Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, προκειμένου να διατυπώσει γνώμη, σύμφωνα με τα άρθρα 10 παρ. 2 περ. β' του Οργανικού Νόμου του Ελεγκτικού Συνεδρίου - ν. 4820/2021 (Α' 130), επί του Μέρους Η' (άρθρα 207 έως 237) του σχεδίου νόμου του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών με τίτλο «Ενίσχυση των συλλογικών επενδύσεων και εν συνόλω της κεφαλαιαγοράς καθώς και της διαχείρισης κινδύνων και της εποπτείας του χρηματοπιστωτικού

συστήματος - Ενσωμάτωση των Οδηγιών (ΕΕ) 2024/1619, (ΕΕ) 2024/1640, (ΕΕ) 2024/2994, (ΕΕ) 2024/927, (ΕΕ) 2023/2864 και (ΕΕ) 2024/2811 και λοιπές διατάξεις αρμοδιότητας της Γενικής Γραμματείας Χρηματοπιστωτικού Τομέα και Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους και λοιπές ρυθμίσεις αρμοδιότητας του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών»

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΟΙ ΕΙΣΑΓΟΜΕΝΕΣ ΓΙΑ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Σχέδιο νόμου του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών με τίτλο «Ενίσχυση των συλλογικών επενδύσεων και εν-συνόλω της κεφαλαιαγοράς καθώς και της διαχείρισης κινδύνων και της εποπτείας του χρηματοπιστωτικού συστήματος - Ενσωμάτωση των Οδηγιών (ΕΕ) 2024/1619, (ΕΕ) 2024/1640, (ΕΕ) 2024/2994, (ΕΕ) 2024/927, (ΕΕ) 2023/2864 και (ΕΕ) 2024/2811 και λοιπές διατάξεις αρμοδιότητας της Γενικής Γραμματείας Χρηματοπιστωτικού Τομέα και Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους και λοιπές ρυθμίσεις αρμοδιότητας του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών» (Μέρος Η').

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Η ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΥΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

Οι Σύμβουλοι Αγγελική Πανουτσακοπούλου και Νεκταρία Δουλιανάκη, μέλη του Ενάτου Τμήματος, που ορίστηκαν από την Πρόεδρο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ως εισηγήτριες στην Πλήρη Ολομέλεια, παρουσίασαν, συνεπικουρούμενες από τον δόκιμο Εισηγητή Παναγιώτη Σιώζο-Δρόσο, Σχέδιο Γνωμοδότησης επί του ως άνω σχεδίου νόμου (Μέρος Η') που επεξεργάστηκε το Ένατο Τμήμα, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 10 παρ. 2 περ. α' και 27 περ. β' του Οργανικού Νόμου του Ελεγκτικού Συνεδρίου (ν. 4820/2021 - Α' 130), όπως το τελευταίο άρθρο αντικαταστάθηκε από το άρθρο 39 παρ. 4 του ν. 5132/2024 (Α' 127).

Εισαγωγή

1. Με τις προτεινόμενες τροποποιήσεις του ν. 4270/2014 προσαρμόζονται οι κανόνες και οι διαδικασίες της δημόσιας οικονομικής διαχείρισης στις απαιτήσεις που απορρέουν από την εφαρμογή του Λογιστικού Πλαισίου Γενικής Κυβέρνησης (ΛΠΓΚ) και από τη λειτουργία του πληροφοριακού συστήματος gov-ERP.

Το ΛΠΓΚ, το οποίο θεσπίστηκε με το π.δ. 54/2018, κατ' εφαρμογή του άρθρου 156 του ν. 4270/2014, στηρίζεται στη λογιστική της δεδουλευμένης βάσης, στη διπλογραφική μέθοδο και σε κοινό σχέδιο λογαριασμών. Με το πλαίσιο αυτό θεσπίζονται ενιαίοι κανόνες για τη λογιστική αναγνώριση, επιμέτρηση και καταχώριση των οικονομικών πράξεων, καθώς και για την παραγωγή χρηματοοικονομικής πληροφόρησης και την κατάρτιση χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

2. Η προσαρμογή αυτή δεν μεταβάλλει τον διακριτό χαρακτήρα της δημοσιονομικής διαχείρισης και της χρηματοοικονομικής λογιστικής, αλλά αποσκοπεί στη συνεκτική και συντονισμένη λειτουργία τους στο πλαίσιο της ενιαίας οικονομικής διαχείρισης.

Ο Προϋπολογισμός και ο Απολογισμός διατηρούν τον διακριτό θεσμικό και λειτουργικό τους ρόλο, ενώ κάθε οικονομική συναλλαγή παρακολουθείται παράλληλα τόσο ως προς τη δημοσιονομική της πορεία όσο και ως προς τη λογιστική της αναγνώριση και απεικόνιση.

Η διασύνδεση των δύο λειτουργιών επιτυγχάνεται ιδίως μέσω της κοινής οικονομικής ταξινόμησης, του κοινού σχεδίου λογαριασμών και της συστηματικής αντιστοίχισης των δεδομένων του προϋπολογισμού με τα λογιστικά δεδομένα.

Στην κατεύθυνση αυτή, προσαρμόζονται οι σχετικές διαδικασίες του ν. 4270/2014 και η λειτουργία των οικονομικών υπηρεσιών στις απαιτήσεις τόσο του ΛΠΓΚ όσο και του γον-ERP. Η 1η Ιανουαρίου 2027 αποτελεί κρίσιμο χρονικό ορόσημο για την εφαρμογή των νέων δημοσιολογιστικών και ψηφιακών διαδικασιών.

Θεματικές ενότητες της τροποποίησης

3. Πρώτη θεματική ενότητα αποτελεί η ανακατανομή και επικαιροποίηση των αρμοδιοτήτων των βασικών οργάνων της δημοσιονομικής και λογιστικής διοίκησης, με σκοπό την προσαρμογή της οργανωτικής δομής του ν. 4270/2014 στις απαιτήσεις του ΛΠΓΚ, της ενοποιημένης χρηματοοικονομικής πληροφόρησης και του γον-ERP.

Στην ενότητα αυτή εντάσσονται πρωτίστως τα άρθρα 209 έως 212 και 215.

Με το άρθρο 209 διευρύνεται η αρμοδιότητα του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών ώστε να περιλαμβάνει και την υποβολή των ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων της Γενικής Κυβέρνησης στο Ελεγκτικό Συνέδριο.

Με το άρθρο 210 ενισχύεται ο κεντρικός ρόλος του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους ως προς την κατάρτιση των χρηματοοικονομικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων, την εφαρμογή του λογιστικού πλαισίου και τον σχεδιασμό των χρηματοδοτικών αναγκών.

Τα άρθρα 211 και 212 καθορίζουν αντίστοιχα τις νέες υποχρεώσεις των προϊσταμένων οικονομικών υπηρεσιών της Κεντρικής Διοίκησης και των λοιπών

φορέων της Γενικής Κυβέρνησης ως προς την ποιότητα, την παραγωγή και τη διαβίβαση των οικονομικών και λογιστικών δεδομένων.

Το άρθρο 215 συμπληρώνει τη θεματική αυτή, καθώς επανακαθορίζει συνολικά τις δημοσιονομικές, λογιστικές και ταμειακές λειτουργίες των οικονομικών υπηρεσιών, περιλαμβάνοντας την αναγνώριση και καταχώριση εσόδων, απαιτήσεων, εξόδων και υποχρεώσεων, τη διαχείριση παγίων και διαθεσίμων και την τήρηση των λογιστικών αρχείων.

4. Δεύτερη θεματική ενότητα είναι η αναμόρφωση του συστήματος λογοδοσίας και δημοσιονομικής ευθύνης.

Σκοπός των προτεινόμενων αυτών διατάξεων είναι η δημοσιονομική ευθύνη να συνδέεται με τα συγκεκριμένα καθήκοντα και τον κύκλο αρμοδιότητας κάθε εμπλεκόμενου και, συγχρόνως, να ενταχθούν οι ειδικότερες μορφές ευθύνης των υπολόγων σε ένα συνεκτικότερο σύστημα.

Κεντρικό σημείο αποτελεί το άρθρο 213, το οποίο τροποποιεί το άρθρο 33 του ν. 4270/2014 και εξειδικεύει την αρχή της λογοδοσίας σε συνάρτηση με το σύστημα δημοσιονομικής ευθύνης που έχει καθιερώσει ο ν. 4820/2021.

Η ίδια κατεύθυνση ακολουθείται και εξειδικεύεται στο άρθρο 224, ως προς τις υποχρεώσεις και την ευθύνη του υπολόγου χρηματικού εντάλματος προκαταβολής, και στο άρθρο 229, ως προς την έννοια και τις κατηγορίες των ελλειμμάτων δημοσίων υπολόγων.

Συναφές είναι και το άρθρο 237, στο μέτρο που με αυτό καταργούνται ειδικές ή προγενέστερες ρυθμίσεις ευθύνης σχετικά με τη δημοσιονομική ευθύνη, οι οποίες δεν συμβιβάζονται πλέον με το νέο σύστημα. Η ενότητα αυτή υπηρετεί, επομένως, όχι τη λογιστική καταγραφή καθαυτή, αλλά τη σαφή αντιστοίχιση αρμοδιότητας, διαχειριστικής πράξης και προσωπικής δημοσιονομικής ευθύνης.

5. Τρίτη και κεντρική θεματική ενότητα αποτελεί η αναμόρφωση του κύκλου της δημόσιας δαπάνης, από την ανάληψη της σχετικής υποχρέωσης έως την πληρωμή αυτής.

Ο σκοπός είναι να αποσαφηνισθούν τα διαδοχικά στάδια της νομικής και δημοσιονομικής δέσμευσης της πίστωσης, του ελέγχου της δαπάνης, της εκκαθάρισής της, της αναγνώρισης προς πληρωμή και της τελικής εξόφλησής της και να προσαρμοσθούν οι διαδικασίες αυτές στη λογιστική της δεδουλευμένης βάσης και στη συστημική λειτουργία του gov-ERP.

Στην ενότητα αυτή εντάσσονται το άρθρο 214, που αναμορφώνει την ανάληψη υποχρέωσης και διακρίνει σαφέστερα την απόφαση του διατάκτη από τη δημοσιονομική δέσμευση της πίστωσης, το άρθρο 216, που επανακαθορίζει τη νόμιμη και κανονική δαπάνη, και το άρθρο 217, που αναμορφώνει τον έλεγχο, την εκκαθάριση και την αναγνώριση υποχρεώσεων προς πληρωμή.

Ακολουθούν τα άρθρα 218 και 219, με τα οποία αφενός η προγενέστερη διαδικασία των συμπηφιστικών χρηματικών ενταλμάτων αντικαθίσταται, κατ'α κανόνα, από λογιστικές εγγραφές και αφετέρου επαναπροσδιορίζεται η έννοια του τίτλου πληρωμής.

Το άρθρο 220 εισάγει ορισμό της χρηματικής προκαταβολής και το άρθρο 221 αποτελεί την εξουσιοδοτική βάση για την κανονιστική εξειδίκευση των σχετικών διαδικασιών.

Πρόκειται, συνεπώς, για ενιαία αναδιάρθρωση του δημοσιονομικού συστήματος από τη δημιουργία της δέσμευσης της πίστωσης μέχρι την πληρωμή της δαπάνης και τη λογιστική απεικόνιση όλης αυτής της διαδικασίας.

6. Τέταρτη αυτοτελή θεματική ενότητα συγκροτεί η αναμόρφωση των ειδικών μηχανισμών με τους οποίους η πληρωμή ή η διάθεση χρηματικών μέσων προηγείται της ολοκλήρωσης της συνήθους διαδικασίας.

Σκοπός είναι οι εξαιρετικές αυτές διαδικασίες να διατηρήσουν την αναγκαία ταχύτητα και λειτουργικότητά τους, αλλά να ενταχθούν σε σαφέστερο πλαίσιο λογιστικής παρακολούθησης, ευθύνης και απόδοσης λογαριασμού.

Τα άρθρα 222 έως 226 αναμορφώνουν συνολικά το καθεστώς των χρηματικών ενταλμάτων προκαταβολής σε υπόλογο.

Το άρθρο 222 προβλέπει τη διαδικασία προπληρωμής, το άρθρο 223 ορίζει τους περιορισμούς και τις ειδικές περιπτώσεις έκδοσης των σχετικών χρηματικών ενταλμάτων, το άρθρο 224 καθορίζει τις υποχρεώσεις και την ευθύνη του υπολόγου, το άρθρο 225 προβλέπει την απόδοση λογαριασμού και το άρθρο 226 ρυθμίζει την κανονιστική εξειδίκευση του συστήματος. Το άρθρο 227 εισάγει το Πάγιο Ταμείο Άμεσων Δαπανών ως νέο μηχανισμό αντιμετώπισης άμεσων χρηματικών αναγκών, ενώ το άρθρο 228 ρυθμίζει διακριτά την Πάγια Διαχείριση υλικού ή αξιών.

Με τη συγκεκριμένη θεματική συνδέεται και το άρθρο 235, καθόσον ρυθμίζει μεταβατικά την τύχη των χρηματικών ενταλμάτων προπληρωμής που έχουν εκδοθεί υπό το προγενέστερο καθεστώς.

7. Πέμπτη θεματική ενότητα αποτελεί η αναμόρφωση του νομοθετικού πλαισίου εφαρμογής του ΛΠΓΚ και η διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής του.

Σκοπός είναι η επικαιροποίηση του λογιστικού συστήματος, δηλαδή του πεδίου εφαρμογής, της κοινής λογιστικής ταξινόμησης, του βασικού σχεδίου λογαριασμών, των λογιστικών αρχείων, των λογιστικών πολιτικών, της αναγνώρισης, επιμέτρησης, παρουσίασης και γνωστοποίησης των στοιχείων των χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

Η βασική διάταξη είναι το άρθρο 230, με το οποίο αναδιατυπώνεται το άρθρο 156 του ν. 4270/2014. Ιδιαίτερη σημασία έχει ότι το νέο πλαίσιο δεν περιορίζεται πλέον μόνο στις οντότητες της Γενικής Κυβέρνησης, αλλά καταλαμβάνει, υπό τους

προβλεπόμενους όρους, ειδικούς λογαριασμούς και Ν.Π.Δ.Δ. εκτός Γενικής Κυβέρνησης.

Παράλληλα, θεσμοθετείται η σύνδεση της οικονομικής ταξινόμησης των αναλυτικών λογαριασμών των εσόδων - εξόδων του προϋπολογισμού των ως άνω οντοτήτων με τη λογιστική απεικόνιση.

Στην ίδια θεματική λειτουργούν υποστηρικτικά τα άρθρα 210, 211 και 215, στον βαθμό που καθορίζουν ποια όργανα διαχειρίζονται, εφαρμόζουν και παρακολουθούν το ΛΠΓΚ.

8. Έκτη θεματική ενότητα είναι η ολοκλήρωση του συστήματος χρηματοοικονομικής αναφοράς και ο εξωτερικός έλεγχος.

Σκοπός είναι να μετατραπούν τα λογιστικά δεδομένα των επιμέρους φορέων σε θεσμοθετημένη χρηματοοικονομική πληροφόρηση, τόσο στο επίπεδο της Κεντρικής Διοίκησης όσο και στο επίπεδο ολόκληρης της Γενικής Κυβέρνησης, και να υπαχθεί η πληροφόρηση αυτή σε εξωτερικό έλεγχο.

Με το άρθρο 231 προστίθεται το άρθρο 165Α και εισάγεται σε επίπεδο τυπικού νόμου ο γενικός ορισμός των χρηματοοικονομικών καταστάσεων και ο ειδικός ορισμός των ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων της Γενικής Κυβέρνησης, στις οποίες τα οικονομικά δεδομένα της Κεντρικής Διοίκησης και των λοιπών οντοτήτων της Γενικής Κυβέρνησης εμφανίζονται ως οικονομικά δεδομένα μιας ενιαίας οικονομικής οντότητας.

Το άρθρο 232 αναμορφώνει τη διαδικασία ελέγχου του Απολογισμού και των χρηματοοικονομικών καταστάσεων της Κεντρικής Διοίκησης, ενώ το άρθρο 233 θεσπίζει για πρώτη φορά ειδική διαδικασία ελέγχου των ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων από το Ελεγκτικό Συνέδριο και υποβολής τους στη Βουλή.

Στη θεματική αυτή συμπεριλαμβάνονται επίσης τα άρθρα 209 έως 212, ως προς την κατανομή της ευθύνης για την κατάρτιση, τη διάθεση και την υποβολή των σχετικών οικονομικών στοιχείων, καθώς και το άρθρο 236, το οποίο θεσπίζει τα ειδικά μεταβατικά χρονοδιαγράμματα των πρώτων κύκλων χρηματοοικονομικής αναφοράς και ελέγχου.

9. Διακριτή έβδομη θεματική ενότητα μπορεί να θεωρηθεί και η ενίσχυση της υποχρέωσης παραγωγής και έγκαιρης διαβίβασης αξιόπιστων οικονομικών δεδομένων.

Η μεταρρύθμιση προϋποθέτει ότι η κεντρική χρηματοοικονομική πληροφόρηση και ιδίως η ενοποίηση θα στηρίζονται σε έγκαιρα και αξιόπιστα στοιχεία από το σύνολο των εμπλεκόμενων φορέων.

Για τον λόγο αυτό τα άρθρα 211 και 212 καθιστούν την ποιότητα και τη διαβίβαση των στοιχείων ειδική αρμοδιότητα των οικονομικών υπηρεσιών, ενώ το άρθρο 234 συμπληρώνει το σύστημα με μηχανισμό κυρώσεων σε περίπτωση μη έγκαιρης

αποστολής αξιόπιστων δημοσιονομικών και λογιστικών στοιχείων προς το εποπτεύον Υπουργείο, το ΓΛΚ και τον Υπουργό.

Ο σκοπός της ενότητας αυτής είναι να μετατραπεί η ποιότητα της λογιστικής πληροφόρησης από απλή διοικητική απαίτηση σε θεσμική υποχρέωση που συνδέεται με συγκεκριμένες συνέπειες μη συμμόρφωσης.

10. Τελευταία θεματική ενότητα αποτελεί το διαχρονικό σκέλος της μεταρρύθμισης, δηλαδή η μετάβαση από το ισχύον στο νέο καθεστώς και η κατάργηση διατάξεων που δεν είναι πλέον συμβατές με αυτό.

Τα άρθρα 235 και 236 οργανώνουν τη μετάβαση από το ισχύον καθεστώς σ' αυτό που προτείνεται να υιοθετηθεί και ρυθμίζουν τα εκκρεμή χρηματικά εντάλματα προπληρωμής, την προσαρμογή των υφιστάμενων κανονιστικών ρυθμίσεων στη νέα ορολογία και τα ειδικά χρονοδιαγράμματα των πρώτων χρηματοοικονομικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

Με το άρθρο 237 καταργούνται διατάξεις που αντικαθίστανται από τις νέες διαδικασίες ή δεν είναι πλέον συμβατές με το νέο δημοσιονομικό και λογιστικό μοντέλο.

Ειδικότερα, μεταξύ άλλων, ισχύουσες διατάξεις της λογιστικής της Κεντρικής Διοίκησης, διατάξεις για τα συμπηφιστικά και λοιπά χρηματικά εντάλματα, το προγενέστερο κανονιστικό πλαίσιο των Χ.Ε.Π. και των πάγιων προκαταβολών, διαφοροποιούνται χρονικά μεταξύ καταργήσεων από την έναρξη ισχύος του νόμου και καταργήσεων από την 1η Ιανουαρίου 2027.

Ο σκοπός των άρθρων αυτών είναι να εξασφαλισθεί η συνέχεια των εκκρεμών σχέσεων, να αποφευχθούν κενά κατά τη μετάβαση από το ισχύον στο νέο καθεστώς και να απαλειφθεί σταδιακά το προγενέστερο κανονιστικό υπόβαθρο που δεν θα έχει πλέον λειτουργικό αντικείμενο.

Συνεπώς, η υιοθέτηση των άρθρων 209 έως 237 συγκροτεί συνολικά μία αλληλουχία θεματικών ενοτήτων που αφορούν στην ανακατανομή αρμοδιοτήτων, τη λογοδοσία και την ευθύνη, την αναμόρφωση των διαδικασιών πραγματοποίησης της δημόσιας δαπάνης, τον επανασχεδιασμό των ειδικών μηχανισμών πληρωμής, την επικαιροποίηση του νομοθετικού πλαισίου εφαρμογής του ΛΠΓΚ και τη διεύρυνσή του, τη θεσμοθέτηση των χρηματοοικονομικών αναφορών και της ενοποίησής τους, τη διασφάλιση της ποιότητας των δεδομένων και, τέλος, τη μετάβαση στο νέο καθεστώς με την κατάργηση του ισχύοντος όμοιου. Η διάρθρωση αυτή αποδίδει ουσιαστικότερα το περιεχόμενο της μεταρρύθμισης από μία απλή διαδοχική απαρίθμηση των τροποποιούμενων άρθρων.

Επί των άρθρων:

Άρθρο 207 - Σκοπός

11. Το άρθρο 207 καθορίζει τον γενικό σκοπό του Μέρους Η' και συνδέει τις επιμέρους παρεμβάσεις με δύο βασικούς άξονες της μεταρρύθμισης. Την πλήρη εφαρμογή του Λογιστικού Πλαισίου Γενικής Κυβέρνησης και την έναρξη παραγωγικής λειτουργίας του γον-ERP.

Το ΛΠΓΚ αφορά το λογιστικό και κανονιστικό πλαίσιο αναγνώρισης, καταχώρισης, επιμέτρησης και παρουσίασης των οικονομικών γεγονότων και της παραγωγής χρηματοοικονομικής πληροφόρησης, ενώ το γον-ERP αφορά την πληροφοριακή και επιχειρησιακή υποστήριξη των σχετικών δημοσιονομικών και λογιστικών διαδικασιών.

12. Η διατύπωση του άρθρου θα ήταν ακριβέστερη εάν γινόταν αναφορά σε προσαρμογή, και όχι σε εναρμόνιση, του ρυθμιστικού πλαισίου, δεδομένου ότι οι προτεινόμενες ρυθμίσεις αποσκοπούν στην τροποποίηση των υφιστάμενων κανόνων και διαδικασιών ενόψει της πλήρους εφαρμογής του ΛΠΓΚ και της παραγωγικής λειτουργίας του γον-ERP.

Περαιτέρω, η αναφορά σε «δημοσιονομικά, λογιστικά και επιχειρησιακά δεδομένα» δεν αποδίδει με ακρίβεια το αντικείμενο της προσαρμογής, καθώς τα δεδομένα αποτελούν πληροφορίες ή στοιχεία, ενώ οι προτεινόμενες μεταβολές αφορούν τις απαιτήσεις που η εφαρμογή του ΛΠΓΚ και η λειτουργία του γον-ERP συνεπάγονται για το ισχύον ρυθμιστικό πλαίσιο.

13. Παράλληλα, πρέπει να διακρίνονται σαφώς οι δύο βάσεις της μεταρρύθμισης. Το ΛΠΓΚ αποτελεί το λογιστικό και κανονιστικό πλαίσιο, ενώ το γον-ERP το πληροφοριακό και επιχειρησιακό σύστημα μέσω του οποίου υποστηρίζονται οι σχετικές δημοσιονομικές και λογιστικές λειτουργίες. Οι μεταβολές που απορρέουν από το ΛΠΓΚ αφορούν πρωτίστως τους λογιστικούς κανόνες και τις απαιτήσεις χρηματοοικονομικής πληροφόρησης, ενώ εκείνες που συνδέονται με το γον-ERP αφορούν κυρίως τις διαδικασίες, τις αρμοδιότητες, τις ροές εργασίας και την ηλεκτρονική διαχείριση των δεδομένων.

14. Για τον λόγο αυτό, θα ήταν σαφέστερο το άρθρο 207 να διατυπωθεί έτσι ώστε να διακρίνει ρητά της δύο αυτές πηγές προσαρμογής: «Σκοπός του παρόντος Μέρους είναι η προσαρμογή του ρυθμιστικού πλαισίου της δημοσιονομικής διαχείρισης και της λογιστικής απεικόνισης των διαχειριστικών πράξεων, λογιστικών γεγονότων και συναλλαγών των οντοτήτων της Γενικής Κυβέρνησης στις απαιτήσεις που απορρέουν από την πλήρη εφαρμογή στις οντότητες αυτές του Λογιστικού Πλαισίου Γενικής Κυβέρνησης, στο πλαίσιο του έργου της

Λογιστικής Μεταρρύθμισης, καθώς και από την έναρξη της παραγωγικής λειτουργίας του νέου Κυβερνητικού Συστήματος Επιχειρησιακού Σχεδιασμού (Government Enterprise Resource Planning – gov-ERP).».

Άρθρο 208 - Αντικείμενο

15. Το άρθρο 208 προσδιορίζει το αντικείμενο του Μέρους Η' και συνοψίζει τις βασικές κατηγορίες των μεταρρυθμίσεων που εξειδικεύονται στα επόμενα άρθρα. Ειδικότερα, αφορά την επικαιροποίηση αρμοδιοτήτων, τον προσδιορισμό της αρχής της λογοδοσίας, την αναμόρφωση των διαδικασιών πραγματοποίησης της δημόσιας δαπάνης και των ειδικών διαδικασιών πληρωμής, τις αρμοδιότητες που συνδέονται με το ΛΠΓΚ, καθώς και τον έλεγχο του Απολογισμού και των χρηματοοικονομικών καταστάσεων της Κεντρικής Διοίκησης και των ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων της Γενικής Κυβέρνησης.

16. Ως προς την περ. β', η αναφορά σε «κανονιστική εναρμόνιση» της αρχής της λογοδοσίας με τον οργανικό νόμο του Ελεγκτικού Συνεδρίου δεν αποδίδει με σαφήνεια το αντικείμενο της ρύθμισης.

Ακριβέστερη θα ήταν, επομένως, η αναφορά στον «σαφή προσδιορισμό του ειδικότερου περιεχομένου της αρχής της λογοδοσίας, μέσω της κανονιστικής εναρμόνισής του με τον οργανικό νόμο του Ελεγκτικού Συνεδρίου».

Άρθρο 209 - Αρμοδιότητες του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών επί των δημοσίων οικονομικών - Τροποποίηση περ.-κ' άρθρου 20 ν. 4270/2014

17. Με το άρθρο 209 τροποποιείται η περ. κ' του άρθρου 20 του ν. 4270/2014 και διευρύνεται η υφιστάμενη αρμοδιότητα του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών. Ειδικότερα, πέραν των χρηματοοικονομικών καταστάσεων της Κεντρικής Διοίκησης, ο Υπουργός υποβάλλει πλέον στο Ελεγκτικό Συνέδριο και τις ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις της Γενικής Κυβέρνησης.

Η μεταβολή συνδέεται με τη θέσπιση των ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων και την υπαγωγή τους στον έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Δεν εισάγεται, επομένως, νέα αυτοτελής κατηγορία αρμοδιοτήτων, αλλά διευρύνεται η ήδη υφιστάμενη αρμοδιότητα υποβολής των χρηματοοικονομικών καταστάσεων της Κεντρικής Διοίκησης, ώστε να καταλαμβάνει και τις ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις της Γενικής Κυβέρνησης.

18. Παράλληλα, απαλείφεται η ιδιαίτερη αναφορά στον «ισολογισμό» και η διάταξη αναφέρεται ενιαία στις «χρηματοοικονομικές καταστάσεις της Κεντρικής Διοίκησης». Η μεταβολή είναι ορολογικά συνεπής, καθώς ο ισολογισμός, ως

κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης, αποτελεί μία από τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις. Για λόγους νομοτεχνικής συνοχής, θα ήταν σκόπιμο να εξετασθεί αντίστοιχη προσαρμογή και στις λοιπές διατάξεις του ν. 4270/2014 στις οποίες διατηρείται η διάκριση μεταξύ «ισολογισμού» και «λοιπών χρηματοοικονομικών καταστάσεων», ιδίως στα άρθρα 18 περ. γ', 19 και 20 περ. ε' και η'.

Άρθρο 210 - Αρμοδιότητες του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους επί των δημοσίων οικονομικών - Τροποποίηση περ. ζ' και ιγ' και προσθήκη περ. κα' στο άρθρο 21 του ν. 4270/2014

19. Με το άρθρο 210 τροποποιούνται οι αρμοδιότητες του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους σε τρία βασικά σημεία.

Πρώτον, το ΓΛΚ αναλαμβάνει, πέραν της κατάρτισης του Απολογισμού και των χρηματοοικονομικών καταστάσεων της Κεντρικής Διοίκησης, και την κατάρτιση των ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων της Γενικής Κυβέρνησης. Η αρμοδιότητα αυτή συνδέεται με τη νέα διαδικασία ενοποιημένης χρηματοοικονομικής πληροφόρησης και καθιστά το ΓΛΚ αρμόδιο για τη συγκέντρωση, επεξεργασία και ενοποίηση των στοιχείων των επιμέρους φορέων. Παράλληλα, απαλείφεται η ιδιαίτερη αναφορά στον «Ισολογισμό» και υιοθετείται ο ενιαίος όρος «χρηματοοικονομικές καταστάσεις», κατά τρόπο αντίστοιχο με το άρθρο 209.

Δεύτερον, η αρμοδιότητα του ΓΛΚ να καθορίζει, να διαχειρίζεται και να παρακολουθεί την εφαρμογή του λογιστικού πλαισίου επεκτείνεται και στα Ν.Π.Δ.Δ. εκτός Γενικής Κυβέρνησης. Η ρύθμιση αυτή πρέπει να εξετασθεί σε συνδυασμό με το άρθρο 230, με το οποίο διευρύνεται, υπό τις προβλεπόμενες προϋποθέσεις, το πεδίο εφαρμογής του ΑΠΓΚ στα νομικά αυτά πρόσωπα.

Τρίτον, προστίθεται νέα αρμοδιότητα του ΓΛΚ για την κατάρτιση Σχεδίου Χρηματοδοτικών Αναγκών (ΣΧΑ – Financial Needs Plan) της Κεντρικής Διοίκησης, με αξιοποίηση στοιχείων ταμειακού προγραμματισμού και διαθεσίμων των λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης.

20. Ως προς τη νέα περ. κα', δεν προσδιορίζονται τα «αρμόδια όργανα σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο» στα οποία πρόκειται να υποβάλλεται το ΣΧΑ, ούτε προκύπτει η ειδικότερη διαδικασία στο πλαίσιο της οποίας λαμβάνει χώρα η υποβολή του.

21. Ακόμη, στη νέα περ. κα', η διατύπωση «σε μηνιαία και δωδεκάμηνη βάση» δεν προσδιορίζει με σαφήνεια τη σχέση μεταξύ της περιοδικότητας κατάρτισης του ΣΧΑ και του χρονικού ορίζοντά του. Δεν προκύπτει, ειδικότερα, αν προβλέπεται η κατάρτιση διακριτών μηνιαίων και δωδεκάμηνων σχεδίων ή η κατάρτιση, σε

μηνιαία βάση, σχεδίου δωδεκάμηνου ορίζοντα. Οι δύο εκδοχές συνεπάγονται διαφορετικό τρόπο εφαρμογής της ρύθμισης.

22. Αντίστοιχα, η αναφορά σε «ετήσια στοιχεία του ταμειακού προγραμματισμού και των διαθεσίμων» δεν προσδιορίζει τη χρονική αναφορά των διαθεσίμων που λαμβάνονται υπόψη. Τα διαθέσιμα αποτελούν υπόλοιπο που προσδιορίζεται σε συγκεκριμένη χρονική στιγμή και όχι μέγεθος που αφορά συνολικά το έτος. Δεν προκύπτει, επομένως, αν για την κατάρτιση του ΣΧΑ λαμβάνονται υπόψη τα διαθέσιμα σε συγκεκριμένη ημερομηνία, τα μηνιαία υπόλοιπα ή η προβλεπόμενη εξέλιξή τους κατά τη διάρκεια του έτους.

Άρθρο 211 - Αρμοδιότητες Προϊσταμένων Οικονομικών Υπηρεσιών φορέων της Κεντρικής Διοίκησης επί των δημοσίων οικονομικών - Προσθήκη περ. η', θ', ι', ια' στην παρ. 4 και περ. ι' στην παρ. 5 του άρθρου 24 του ν. 4270/2014

23. Με το άρθρο 211 τροποποιείται το άρθρο 24 του ν. 4270/2014 και διευρύνονται οι αρμοδιότητες των Προϊσταμένων Οικονομικών Υπηρεσιών (ΠΟΥ) των φορέων της Κεντρικής Διοίκησης.

Ειδικότερα, στην παρ. 4 προστίθενται αρμοδιότητες που αφορούν: α) την ορθή αποτύπωση των οικονομικών συναλλαγών και λοιπών λογιστικών γεγονότων του οικείου φορέα και τη συστηματική παρακολούθηση των χρηματοοικονομικών αναφορών των εποπτευόμενων φορέων, β) τη διαβίβαση στο ΓΛΚ αξιόπιστων στοιχείων των εποπτευόμενων φορέων για την κατάρτιση των ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων της Γενικής Κυβέρνησης, γ) τη διαβίβαση στοιχείων των ειδικών λογαριασμών και διαχειρίσεων του φορέα για την ενσωμάτωσή τους στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις της Κεντρικής Διοίκησης και δ) την έγκαιρη παροχή στοιχείων πληρωμών του φορέα και των εποπτευόμενων φορέων, καθώς και την ενημέρωση του Κέντρου Διαλειτουργικότητας για την πορεία διαχείρισης των ηλεκτρονικών τιμολογίων.

Παράλληλα, με τη νέα περ. ι' της παρ. 5, ο ΠΟΥ καθίσταται υπεύθυνος για την εφαρμογή του ΛΠΚ στον φορέα του και για την παροχή οδηγιών προς τους εποπτευόμενους φορείς, σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες του ΓΛΚ.

Άρθρο 212 - Αρμοδιότητες Προϊσταμένων Οικονομικών Υπηρεσιών λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης επί των δημοσίων οικονομικών - Προσθήκη περ. η' και θ' στην παρ. 2 του άρθρου 25 του ν. 4270/2014

24. Με το άρθρο 212 τροποποιείται η παρ. 2 του άρθρου 25 του ν. 4270/2014 και προστίθενται δύο νέες αρμοδιότητες στους ΠΟΥ των λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης.

25. Με τη νέα περ. η' προβλέπεται η έγκαιρη παροχή αξιόπιστων οικονομικών στοιχείων για την κατάρτιση από το ΓΛΚ των ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων της Γενικής Κυβέρνησης. Με τη νέα περ. θ' προβλέπεται η παροχή στο ΓΛΚ και στο εποπτεύον Υπουργείο στοιχείων για τις πληρωμές του φορέα, για την παραγωγή σχετικών αναφορών και δεικτών επίδοσης, καθώς και η ενημέρωση του Κέντρου Διαλειτουργικότητας για την πορεία διαχείρισης των ηλεκτρονικών τιμολογίων.

26. Σε συνδυασμό με τις νέες ρυθμίσεις του άρθρου 211, δεν προκύπτει με σαφήνεια η ροή των στοιχείων των εποπτευόμενων φορέων προς το ΓΛΚ. Ειδικότερα, ως προς τα στοιχεία για την κατάρτιση των ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων, το άρθρο 212 προβλέπει την έγκαιρη παροχή τους χωρίς να προσδιορίζει ρητά τον αποδέκτη, ενώ το άρθρο 211 αναθέτει στον ΠΟΥ του εποπτεύοντος Υπουργείου τη διαβίβασή τους στο ΓΛΚ. Ως προς τα στοιχεία πληρωμών, το άρθρο 212 προβλέπει την παροχή τους τόσο στο ΓΛΚ όσο και στο εποπτεύον Υπουργείο, ενώ το άρθρο 211 προβλέπει επίσης τη διαβίβασή τους στο ΓΛΚ από το εποπτεύον Υπουργείο.

Δεν προκύπτει, επομένως, αν τα στοιχεία των εποπτευόμενων φορέων διαβιβάζονται στο ΓΛΚ απευθείας από τους ίδιους τους φορείς, μέσω του εποπτεύοντος Υπουργείου ή και με τους δύο τρόπους.

27. Περαιτέρω, ως προς την αναφορά στην περ. ια' της παρ. 1 σε «σχετικές αναφορές και δείκτες επίδοσης», σύμφωνα με την παρ. Ζ του ν. 4152/2013 (Α' 107), δεν προσδιορίζεται επαρκώς το περιεχόμενο της σχετικής υποχρέωσης και απαιτείται σαφέστερος καθορισμός των σχετικών αναφορών και δεικτών.

Άρθρο 213 - Εξειδίκευση της αρχής της λογοδοσίας - Τροποποίηση περ. β' άρθρου 33 ν. 4270/2014

28. Με το άρθρο 213 τροποποιείται η περ. β' του άρθρου 33 του ν. 4270/2014, η οποία διατυπώνει την αρχή της υπευθυνότητας και της λογοδοσίας στη διαχείριση των δημόσιων οικονομικών. Με το νέο εδάφιο η αρχή αυτή συνδέεται με τα άρθρα 142 και 144 του ν. 4820/2021, τα οποία προσδιορίζουν τα υπεύθυνα πρόσωπα και το μέτρο της προσωπικής δημοσιονομικής ευθύνης τους.

29. Η νέα ρύθμιση εντάσσει, επομένως, στο άρθρο 33 ειδική αναφορά στο καθεστώς προσωπικής δημοσιονομικής ευθύνης του ν. 4820/2021. Η διατύπωση, ωστόσο, σύμφωνα με την οποία «η αρχή της λογοδοσίας περιλαμβάνει [...] το μέτρο ευθύνης» δεν είναι ακριβής, διότι το μέτρο ευθύνης του άρθρου 144 του ν. 4820/2021 δεν αποτελεί στοιχείο της αρχής της λογοδοσίας, αλλά αφορά ειδικά την προσωπική δημοσιονομική ευθύνη των προσώπων του άρθρου 142 του ίδιου

νόμου. Η λογοδοσία, ως γενική αρχή της δημοσιονομικής διαχείρισης, έχει ευρύτερο πεδίο. Θα ήταν, επομένως, σαφέστερο η διάταξη να παραπέμπει αυτοτελώς στα άρθρα 142 και 144 για τον προσδιορισμό των υπεύθυνων προσώπων και του μέτρου της ευθύνης τους.

30. Για τον λόγο αυτό, θα ήταν ακριβέστερο να προκύπτει ρητά από τη διάταξη ότι η παραπομπή στα άρθρα 142 και 144 αφορά ειδικά την προσωπική δημοσιονομική ευθύνη των υπεύθυνων προσώπων. Στο πλαίσιο αυτό, **προτείνεται η ακόλουθη διατύπωση: «για κάθε υπεύθυνο πρόσωπο, κατά την έννοια του άρθρου 142 του ν. 4820/2021, το μέτρο της προσωπικής δημοσιονομικής ευθύνης προσδιορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 144 του ίδιου νόμου».** Με τον τρόπο αυτό διατηρείται η αρχή της λογοδοσίας ως γενική αρχή και, παράλληλα, προσδιορίζεται ειδικότερα το καθεστώς προσωπικής ευθύνης των δημοσιονομικά υπεύθυνων προσώπων.

Άρθρο 214 - Επικαιροποίηση διαδικασίας ανάληψης υποχρέωσης - Τροποποίηση άρθρου 66 ν. 4270/2014

31. Με το άρθρο 214 τροποποιείται το άρθρο 66 του ν. 4270/2014, το οποίο ρυθμίζει την ανάληψη υποχρέωσης και τη δέσμευση της αναγκαίας πίστωσης στον προϋπολογισμό. Οι μεταβολές αφορούν κυρίως τη διάκριση μεταξύ της απόφασης ανάληψης υποχρέωσης του διατάκτη και της δημοσιονομικής δέσμευσης, την κατάργηση επιμέρους διαδικαστικών ρυθμίσεων, την έκταση της ευθύνης του διατάκτη και του ΠΟΥ, καθώς και τις περιπτώσεις στις οποίες η προηγούμενη ανάληψη υποχρέωσης δεν είναι εφικτή.

32. Στις παρ. 1 και 2, η αντικατάσταση της λέξης «περιέχει» από τη φράση «ακολουθείται από» διαχωρίζει σαφέστερα την απόφαση ανάληψης υποχρέωσης, η οποία εκδίδεται από τον διατάκτη, από τη βεβαίωση του ΠΟΥ για την ύπαρξη και τη δέσμευση της αναγκαίας πίστωσης.

Παράλληλα, η νέα διατύπωση προσδιορίζει και τη σειρά των δύο πράξεων, καθώς η απόφαση του διατάκτη προηγείται και η βεβαίωση του ΠΟΥ ακολουθεί.

Η σειρά αυτή δεν συμπίπτει με τη διαδικασία που προβλέπεται σήμερα στο π.δ. 80/2016, όπου προηγούνται ο έλεγχος και η δέσμευση της πίστωσης από την οικονομική υπηρεσία. Η σχέση των δύο ρυθμίσεων χρειάζεται, επομένως, να αποσαφηνιστεί κατά την προσαρμογή του κανονιστικού πλαισίου.

Με την κατάργηση της παρ. 3 δεν περιλαμβάνεται πλέον στο άρθρο 66 η αναλυτική περιγραφή των επιμέρους σταδίων έκδοσης της απόφασης ανάληψης υποχρέωσης.

33. Η παρ. 4 καταργείται, καθώς αφορά μεταβατική ρύθμιση που δεν έχει πλέον αντικείμενο.

34. Στην παρ. 5 διατηρείται ο κανόνας ότι η ανάληψη υποχρέωσης καθ' υπέρβαση των εγγεγραμμένων πιστώσεων και, για την Κεντρική Διοίκηση, των ποσοστών διάθεσής τους είναι αυτοδίκαια και απόλυτα άκυρη. Μεταβάλλεται, όμως, το είδος και το εύρος της ευθύνης του διατάκτη και του ΠΟΥ. Η ισχύουσα διάταξη προβλέπει ειδικά ότι τα δύο όργανα ευθύνονται ατομικά, αλληλέγγυα και εις ολόκληρον για τη ζημία του φορέα. Η ειδική αυτή πρόβλεψη δεν διατηρείται και αντικαθίσταται από παραπομπή στην περ. β' του άρθρου 33, ώστε η ευθύνη τους να προσδιορίζεται στο πλαίσιο της αρχής της υπευθυνότητας και της λογοδοσίας και των σχετικών ρυθμίσεων του ν. 4820/2021 για την προσωπική δημοσιονομική ευθύνη.

35. Στην παρ. 6 η ενδεικτική απαρίθμηση των δαπανών για τις οποίες δεν είναι εφικτή η προηγούμενη ανάληψη υποχρέωσης αντικαθίσταται από γενική ρύθμιση, σύμφωνα με την οποία, όταν αυτό δεν είναι δυνατό λόγω της φύσης της δαπάνης, η υποχρέωση αναλαμβάνεται μόλις γνωστοποιηθούν τα στοιχεία που προσδιορίζουν το ύψος και τον χρόνο εξόφλησής της.

36. Στο δεύτερο εδάφιο επέρχονται δύο διακριτές μεταβολές. Αφενός, η ρύθμιση δεν περιορίζεται πλέον στις πληρωμές του τακτικού προϋπολογισμού, αλλά καταλαμβάνει πληρωμές προϋπολογισμών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης. Αφετέρου, η αναφορά σε πληρωμές που τακτοποιούνται με συμψηφιστικά χρηματικά εντάλματα αντικαθίσταται από αναφορά σε πληρωμές που τακτοποιούνται με λογιστικές εγγραφές.

37. Παράλληλα, η φράση «υπέχει θέση απόφασης» αντικαθίσταται από τη φράση «επέχει θέση». Έτσι, η εντολή πληρωμής δεν προβλέπεται πλέον ότι επέχει θέση απόφασης ανάληψης υποχρέωσης, αλλά θέση ανάληψης υποχρέωσης.

38. Στην παρ. 8, η αντικατάσταση της αναφοράς στις «Αποφάσεις Ανάληψης Υποχρέωσης» από τη γενικότερη «διαδικασία ανάληψης υποχρέωσης» είναι συνεπής με τη διάκριση που εισάγεται στις παρ. 1 και 2.

Ωστόσο, η φράση «όσον αφορά στην έκδοση ανάληψης υποχρέωσης» δεν είναι ακριβής, καθώς εκδίδεται η απόφαση ανάληψης υποχρέωσης, ενώ η ανάληψη υποχρέωσης ως διαδικασία πραγματοποιείται.

Επομένως, εφόσον η διάταξη αναφέρεται στη συνολική διαδικασία, ορθότερη είναι η φράση «όσον αφορά στην ανάληψη υποχρέωσης».

39. Σημειώνεται, επιπλέον ότι σύμφωνα με το άρθρο 237 το τρίτο εδάφιο της παρ. 8 του άρθρου 66, περί ανάληψης υποχρέωσης, καταργείται από 1.1.2027. Συνεπώς, η ειδική ρύθμιση ισχύει μέχρι 31.12.2026.

Με την κατάργησή της παύει η ειδική νομοθετική βάση που επιτρέπει την ανάληψη των συγκεκριμένων υποχρεώσεων πριν από την έναρξη του οικονομικού έτους τις πιστώσεις του οποίου βαρύνουν. Από το αναδιατυπωμένο άρθρο 66 δεν προκύπτει ειδική ρύθμιση που να διατηρεί τη δυνατότητα αυτή από 1.1.2027. Δεν προκύπτει, επομένως, με σαφήνεια ποιο καθεστώς προορίζεται να εφαρμόζεται από την ημερομηνία αυτή στις συγκεκριμένες υποχρεώσεις.

40. Η παρ. 9 είναι ήδη κατηργημένη με την παρ. 3B του άρθρου 58 του ν. 4438/2016 (ΦΕΚ Α 220/28.11.2016).

41. Στην παρ. 11 καταργείται το πρώτο εδάφιο, το οποίο προβλέπει τον έλεγχο της τήρησης της διαδικασίας ανάληψης υποχρέωσης από τις αρμόδιες υπηρεσίες εκκαθάρισης και ενταλματοποίησης. Διατηρείται, πάντως, ο κανόνας ότι ατομική διοικητική πράξη που προκαλεί δαπάνη δεν ισχύει αν στο προοίμιό της δεν αναγράφεται ο αριθμός της σχετικής ανάληψης υποχρέωσης.

42. Παράλληλα, στο δεύτερο εδάφιο διαγράφεται η λέξη «Απόφασης», ώστε να απαιτείται πλέον η αναγραφή του «αριθμού της σχετικής ανάληψης υποχρέωσης» αντί του «αριθμού της σχετικής Απόφασης Ανάληψης Υποχρέωσης». Δεδομένου ότι οι παρ. 1 και 2 εξακολουθούν να προβλέπουν την έκδοση απόφασης ανάληψης υποχρέωσης, δεν προκύπτει με σαφήνεια αν ως «αριθμός της ανάληψης υποχρέωσης» νοείται ο αριθμός της απόφασης ή άλλος αριθμός που αποδίδεται κατά την καταχώριση της ανάληψης.

43. Τέλος, καταργείται η παρ. 13, η οποία προβλέπει ειδικά τη δυνατότητα ηλεκτρονικής ανταλλαγής και υπογραφής των εγγράφων των παρ. 2, 3 και 4. Η κατάργηση συνδέεται αφενός με την κατάργηση των παρ. 3 και 4 και αφετέρου με το γενικό πλαίσιο του ν. 4727/2020 για την ηλεκτρονική έκδοση, υπογραφή και διακίνηση των δημοσίων εγγράφων.

44. Δεδομένης της έκτασης των επερχόμενων μεταβολών στο άρθρο 66 του ν. 4270/2014, οι οποίες περιλαμβάνουν ουσιαδεις αναδιατυπώσεις, καταργήσεις παραγράφων και μεταβολές στη διάρθρωση της διαδικασίας ανάληψης υποχρέωσης, θα μπορούσε, για λόγους νομοτεχνικής σαφήνειας και ευχέρειας εφαρμογής, να εξετασθεί η συνολική αντικατάσταση του άρθρου. Στην περίπτωση αυτή, το νέο άρθρο θα μπορούσε να διαμορφωθεί εξ αρχής με συνεχή αρίθμηση των παραγράφων, χωρίς να διατηρείται η αρίθμηση των καταργούμενων παραγράφων.

Άρθρο 215 - Επικαιροποίηση καθηκόντων και αρμοδιοτήτων των Προϊσταμένων Οικονομικών Υπηρεσιών - Τροποποίηση τίτλου Υποκεφαλαίου 4 Κεφαλαίου Α΄ Μέρους Δ΄ και αντικατάσταση παρ. 1 άρθρου 69Γ ν. 4270/2014

45. Με το άρθρο 215 τροποποιείται ο τίτλος του Υποκεφαλαίου 4 του Κεφαλαίου Α΄ του Μέρους Δ΄ του ν. 4270/2014 και αντικαθίσταται συνολικά η παρ. 1 του άρθρου 69Γ, η οποία καθορίζει τις αρμοδιότητες των ΠΟΥ.

Με τη νέα ρύθμιση αναδιατυπώνεται το πλαίσιο των αρμοδιοτήτων των οικονομικών υπηρεσιών και εντάσσονται σε αυτό οι λογιστικές και ταμειακές λειτουργίες που συνδέονται με την εφαρμογή του ΛΠΓΚ και το νέο πληροφοριακό περιβάλλον.

46. Ως προς τον τίτλο του Υποκεφαλαίου 4, διαγράφεται η αναφορά στις Υπηρεσίες Δημοσιονομικού Ελέγχου (ΥΔΕ) και ο τίτλος διαμορφώνεται σε «Ανακατανομή και τροποποίηση αρμοδιοτήτων Προϊσταμένων Οικονομικών Υπηρεσιών». Η μεταβολή συνδέεται με την ολοκλήρωση της μεταφοράς των αρμοδιοτήτων των ΥΔΕ στις οικονομικές υπηρεσίες.

47. Με την προτεινόμενη ρύθμιση διαγράφεται από τον τίτλο του Υποκεφαλαίου 4 η αναφορά στις ΥΔΕ και στη μετονομασία τους, ενώ το άρθρο 69Δ εξακολουθεί να εντάσσεται στο ίδιο Υποκεφάλαιο και να ρυθμίζει τη μετονομασία των ΥΔΕ και των Ειδικών Λογιστηρίων σε Δημοσιονομική Υπηρεσία Εποπτείας και Ελέγχου (ΔΥΕΕ), καθώς και τις αρμοδιότητες των τελευταίων. Η αναφορά στις ΥΔΕ στο άρθρο 69Δ συνδέεται, επομένως, με την ίδια τη ρύθμιση περί μετονομασίας και δεν συνιστά απλώς αναφορά σε προγενέστερη ονομασία. Ενόψει της μεταβολής του τίτλου, θα μπορούσε να εξετασθεί είτε η προσαρμογή του τίτλου στο κείμενο που περιλαμβάνεται στο Υποκεφάλαιο είτε, εφόσον επιδιώκεται η απάλειψη της αναφοράς στη μετονομασία, η αντίστοιχη αναδιατύπωση του άρθρου 69Δ ως ρύθμισης των αρμοδιοτήτων των ΔΥΕΕ.

48. Κατά την ισχύουσα παρ. 1 του άρθρου 69Γ του ν. 4270/2014, όπου στην κείμενη νομοθεσία αναφέρονται οι ΥΔΕ και τα Ειδικά Λογιστήρια, νοούνται, ως προς τις μεταφερόμενες αρμοδιότητες, οι Γενικές Διευθύνσεις Οικονομικών Υπηρεσιών (ΓΔΟΥ) και οι οικονομικές υπηρεσίες των λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης. Η ρύθμιση αυτή δεν επαναλαμβάνεται στην προτεινόμενη νέα παρ. 1.

Στον ν. 4270/2014 παραμένουν, όμως, διατάξεις που αναφέρονται στις ΥΔΕ ως προς αρμοδιότητες οι οποίες ασκούνται από τις οικονομικές υπηρεσίες και περιλαμβάνονται και στη νέα παρ. 1 του άρθρου 69Γ.

49. Στο άρθρο 89 παρ. 3 περ. β' ορίζεται ότι οι ΥΔΕ ελέγχουν τη νομιμότητα και κανονικότητα των δημοσίων δαπανών και προβαίνουν στην εκκαθάριση και την εντολή πληρωμής τους, ενώ στην περ. ζ' ορίζεται ότι εξοφλούν τα χρηματικά εντάλματα του άρθρου 93. Η παρ. 4 αποδίδει, μεταξύ άλλων, την αρμοδιότητα της περ. ζ' και στο Ειδικό Λογιστήριο του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας.

Οι λειτουργίες αυτές αντιστοιχούν σε αρμοδιότητες που, κατά τις προτεινόμενες ρυθμίσεις, ασκούνται από τις οικονομικές υπηρεσίες: ο έλεγχος και η εκκαθάριση προβλέπονται στο νέο άρθρο 69Γ και στο νέο άρθρο 91, ενώ η έκδοση και εξόφληση τίτλων πληρωμής περιλαμβάνονται επίσης στις αρμοδιότητες των οικονομικών υπηρεσιών κατά το νέο άρθρο 69Γ.

50. Στην παρ. 2 του άρθρου 93 προβλέπεται ειδικό καθεστώς ελέγχου από τα αρμόδια για την πληρωμή όργανα, των χρηματικών ενταλμάτων ή άλλων τίτλων πληρωμής που δεν υπόκεινται σε έλεγχο από τις ΥΔΕ ή τις ΓΔΟΥ.

Περαιτέρω, η περ. α' της παρ. 7 ορίζει ότι τα χρηματικά εντάλματα του τακτικού προϋπολογισμού που εκδίδονται από τις ΥΔΕ εξοφλούνται από τις ίδιες υπηρεσίες. Με το άρθρο 237 του σχεδίου καταργείται μόνο η περ. β' της παρ. 7 και, συνεπώς, οι ανωτέρω αναφορές παραμένουν.

51. Στο άρθρο 94 προβλέπεται η δυνατότητα των προϊσταμένων των ΥΔΕ, σε περίπτωση κατεπείγουσας ανάγκης άμεσης πληρωμής δαπάνης του κράτους, να εντέλλονται, με κάθε πρόσφορο μέσο, την εκτέλεση επιτροπικών ενταλμάτων πριν από την παραλαβή τους στους δευτερεύοντες διατάκτες.

52. Τέλος, η παρ. 2 του άρθρου 96 προσδιορίζει τα αρμόδια όργανα καταλογισμού με αναφορά, αφενός, σε τίτλους πληρωμής που δεν εκδίδονται από τις ΥΔΕ ή τις ΓΔΟΥ και, αφετέρου, σε αχρεωστήτως λαβόντες με τίτλους πληρωμής της ΥΔΕ. Η αναφορά αυτή συνδέεται με την αρμοδιότητα έκδοσης τίτλων πληρωμής, η οποία κατά το νέο άρθρο 69Γ ανήκει στις οικονομικές υπηρεσίες. Αντίστοιχα, το σχέδιο τροποποιεί ήδη το άρθρο 92, αντικαθιστώντας την αναφορά στις «Υπηρεσίες Δημοσιονομικού Ελέγχου» με αναφορά στις «αρμόδιες οικονομικές υπηρεσίες».

53. Επομένως, εφόσον δεν διατηρείται η γενική ερμηνευτική ρύθμιση της ισχύουσας παρ. 1 του άρθρου 69Γ, πρέπει να προσαρμοσθούν οι ανωτέρω επιμέρους διατάξεις. Εναλλακτικά, θα μπορούσε να διατηρηθεί στο άρθρο 69Γ γενική ρύθμιση, προσαρμοσμένη στη νέα διατύπωσή του, κατά την οποία οι αναφορές της κείμενης νομοθεσίας στις ΥΔΕ και στα Ειδικά Λογιστήρια νοούνται ως αναφορές στις κατά περίπτωση αρμόδιες οικονομικές υπηρεσίες, όσον αφορά τις αρμοδιότητες που, σύμφωνα με την παρ. 1, ασκούνται από αυτές.

54. Με την αντικατάσταση της παρ. 1 του άρθρου 69Γ επανακαθορίζονται οι αρμοδιότητες των ΠΟΥ και εντάσσονται ρητά σε αυτές αρμοδιότητες λογιστικής διαχείρισης που συνδέονται με την εφαρμογή του ΛΠΓΚ.

Στο πρώτο εδάφιο ορίζεται ότι οι ΠΟΥ των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης είναι «αποκλειστικά υπεύθυνοι» για τις αρμοδιότητες δημοσιονομικής και λογιστικής διαχείρισης του φορέα τους.

55. Η διατύπωση χρειάζεται να οριοθετηθεί σε σχέση με τις αρμοδιότητες και ευθύνες που ο νόμος αναθέτει αυτοτελώς σε άλλα όργανα ή πρόσωπα, ανεξάρτητα από την οργανική τους ένταξη. Η ευθύνη του ΠΟΥ αφορά την άσκηση των αρμοδιοτήτων που ανατίθενται σε αυτόν και στην οικονομική υπηρεσία και δεν καταλαμβάνει αρμοδιότητες που ο νόμος αναθέτει αυτοτελώς σε άλλα όργανα ή πρόσωπα.

Για μεγαλύτερη σαφήνεια, το πρώτο εδάφιο θα μπορούσε να διατυπωθεί ως εξής:

«Οι Προϊστάμενοι Οικονομικών Υπηρεσιών των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης είναι υπεύθυνοι για την άσκηση των αρμοδιοτήτων δημοσιονομικής και λογιστικής διαχείρισης του φορέα τους, με την επιφύλαξη των αρμοδιοτήτων και ευθυνών που ο νόμος αναθέτει σε άλλα όργανα ή πρόσωπα.»

56. Η νέα περ. α' προβλέπει την αναγνώριση και καταχώριση των εσόδων και απαιτήσεων, την καταχώριση των σχετικών παραστατικών και τη διενέργεια των συναφών λογιστικών εργασιών που προβλέπονται από το ΛΠΓΚ. Η αρμοδιότητα συνδέεται με τη λογιστική αρχή της δεδουλευμένης βάσης, κατά την οποία το έσοδο και η αντίστοιχη απαίτηση αναγνωρίζονται όταν συντρέχουν οι σχετικές προϋποθέσεις και όχι μόνο κατά την είσπραξη.

57. Αντίστοιχα, η περ. β' προβλέπει την αναγνώριση και καταχώριση των εξόδων και υποχρεώσεων.

58. Η νέα περ. γ' αναθέτει στις οικονομικές υπηρεσίες τη λογιστική διαχείριση των παγίων, των αποθεμάτων, των μισθώσεων και των συμβάσεων παραχώρησης. Η αρμοδιότητα αυτή συνδέεται άμεσα με το ΛΠΓΚ, καθώς τα στοιχεία αυτά αποτελούν αντικείμενο λογιστικής αναγνώρισης, επιμέτρησης και παρακολούθησης και αποτυπώνονται στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις.

59. Η νέα περ. δ' ενοποιεί και αναδιατυπώνει κυρίως τις ισχύουσες περ. δ' και ε' του άρθρου 69Γ, οι οποίες αφορούν την εντολή πληρωμής, την έκδοση χρηματικών ενταλμάτων και την παραγωγή ηλεκτρονικών εντολών για την εξόφλησή τους. Παράλληλα, προστίθεται η λογιστική διαχείριση των χρηματικών διαθεσίμων.

Η νέα διατύπωση δεν συνδέει πλέον την αρμοδιότητα με συγκεκριμένο πληροφοριακό σύστημα, με την Τράπεζα της Ελλάδος ή με συγκεκριμένο τεχνικό τρόπο διαβίβασης. Παράλληλα, η αναφορά στη λογιστική διαχείριση των χρηματικών διαθεσίμων συνδέεται με τις νέες αρμοδιότητες ταμειακού και χρηματοδοτικού προγραμματισμού.

60. Η νέα περ. ε' διευρύνει την υφιστάμενη αναφορά στην τήρηση των βιβλίων του δημοσίου λογιστικού και αναφέρεται πλέον γενικά σε λογιστικά αρχεία, μητρώα και βιβλία.

Δεν επαναλαμβάνονται, όμως, ρητά δύο αρμοδιότητες που η ισχύουσα διάταξη προβλέπει. Η πρώτη αφορά την τήρηση των μητρώων δικαιούχων, κατασχέσεων και εκχωρήσεων. Δεν προκύπτει αν τα μητρώα αυτά καλύπτονται από τη γενική αναφορά της νέας περ. ε' ή αν η αρμοδιότητα τήρησής τους ανατίθεται σε άλλο όργανο.

Η δεύτερη αφορά την τήρηση του μητρώου του πάσης φύσεως προσωπικού του φορέα. Δεδομένου ότι το μητρώο αυτό δεν αποτελεί κατ' ανάγκην λογιστικό μητρώο, δεν προκύπτει αν η σχετική αρμοδιότητα εξακολουθεί να ανήκει στην οικονομική υπηρεσία ή έχει ανατεθεί σε άλλο όργανο ή σύστημα.

61. Η νέα περ. στ' προβλέπει τη διενέργεια λογιστικών εγγραφών για την εμφάνιση στη δημόσια ληψοδοσία των δαπανών η πληρωμή των οποίων δεν πραγματοποιείται μέσω του πληροφοριακού συστήματος της περ. ιβ' του άρθρου 21. Με τη ρύθμιση αυτή διασφαλίζεται η λογιστική απεικόνιση και των δαπανών που πληρώνονται εκτός του συγκεκριμένου πληροφοριακού συστήματος.

62. Η νέα περ. ζ' αντικαθιστά την ισχύουσα περ. ια' του άρθρου 69Γ ως προς την παρακολούθηση των πληρωμών που πραγματοποιούνται μέσω χρηματικών ενταλμάτων προπληρωμής και προσωρινών ενταλμάτων. Στη νέα διάταξη προστίθενται οι πληρωμές μέσω του Πάγιου Ταμείου Άμεσων Δαπανών και προβλέπεται η παρακολούθηση της εμπρόθεσμης υποβολής των δικαιολογητικών και της λογιστικής καταχώρισης των σχετικών πληρωμών.

63. Μεταβάλλεται επίσης η αρμοδιότητα ως προς τους δημόσιους υπολόγους που καθυστερούν την απόδοση λογαριασμού. Η ισχύουσα περ. ια' αναθέτει στην οικονομική υπηρεσία την έκδοση εντολών προς τους οικείους εκκαθαριστές αποδοχών για την επίσχεση των αποδοχών τους, ενώ η νέα περ. ζ' προβλέπει εισήγηση για την έκδοση των εντολών αυτών. Η νέα περ. ζ' περιορίζεται σε εισήγηση για την έκδοση των εντολών επίσχεσης, χωρίς να προσδιορίζει η ίδια το όργανο προς το οποίο υποβάλλεται η εισήγηση ή το όργανο που εκδίδει την εντολή.

Αντίστοιχα, η ισχύουσα περ. ια' προβλέπει εισήγηση στον αρμόδιο Επίτροπο του Ελεγκτικού Συνεδρίου για τον καταλογισμό του υπερήμερου υπολόγου. Στη νέα περ. ζ' η αναφορά στον αρμόδιο Επίτροπο δεν επαναλαμβάνεται και προβλέπεται γενικά «εισήγηση για τον καταλογισμό». Δεν προκύπτει, επομένως, από τη διάταξη σε ποιο όργανο υποβάλλεται η εισήγηση.

64. Η νέα περ. η' αφορά τον έλεγχο και την εκκαθάριση των δαπανών. Η ισχύουσα περ. β' της παρ. 1 του άρθρου 69Γ αναθέτει στην οικονομική υπηρεσία «τον έλεγχο και την εκκαθάριση των δημοσίων δαπανών με βάση τα απαραίτητα δικαιολογητικά στοιχεία». Η νέα διάταξη διατηρεί την αρμοδιότητα αυτή, αλλά προσθέτει τη φράση «όπου προβλέπεται από ειδικές διατάξεις».

Η προσθήκη αυτή φαίνεται να περιορίζει την αρμοδιότητα ελέγχου και εκκαθάρισης στις περιπτώσεις στις οποίες αυτή προβλέπεται από ειδικές διατάξεις. Η ρύθμιση δεν είναι, όμως, σαφές πώς συνδυάζεται με τα νέα άρθρα 91 και 93Α. Το άρθρο 91 προβλέπει ότι οι υποχρεώσεις του Δημοσίου αναγνωρίζονται προς πληρωμή ύστερα από έλεγχο και εκκαθάριση από τις αρμόδιες οικονομικές υπηρεσίες, ενώ το άρθρο 93Α περιλαμβάνει εξουσιοδοτική διάταξη για τον καθορισμό της διαδικασίας εκκαθάρισης και αναγνώρισης προς πληρωμή των υποχρεώσεων του Δημοσίου.

65. Δεν προκύπτει, επομένως, αν ο έλεγχος και η εκκαθάριση εξακολουθούν να αποτελούν γενικό στάδιο της διαδικασίας πληρωμής ή περιορίζονται στις περιπτώσεις που προβλέπονται από ειδικές διατάξεις. Η σχετική ρύθμιση χρειάζεται να διατυπωθεί με ενιαίο τρόπο στα άρθρα 69Γ, 91 και 93Α.

66. Η νέα περ. θ' αφορά τη δημοσιονομική δέσμευση και προβλέπει ότι η οικονομική υπηρεσία διενεργεί τις δημοσιονομικές δεσμεύσεις μέσω του πληροφοριακού συστήματος της περ. ιβ' του άρθρου 21 και εκδίδει τις σχετικές πράξεις.

Η ρύθμιση συνδέεται με το άρθρο 66, σύμφωνα με το οποίο η απόφαση ανάληψης υποχρέωσης ακολουθείται από βεβαίωση του ΠΟΥ για την ύπαρξη και τη δέσμευση της αναγκαίας πίστωσης. Ωστόσο, τα δύο άρθρα δεν χρησιμοποιούν την ίδια ορολογία. Το άρθρο 66 αναφέρεται σε «βεβαίωση», ενώ το άρθρο 69Γ σε «σχετικές πράξεις». Αν πρόκειται για την ίδια πράξη δημοσιονομικής δέσμευσης, απαιτείται η χρήση ενιαίας ορολογίας.

67. Η νέα περ. ια' αφορά τους συμψηφισμούς. Η ισχύουσα διάταξη προβλέπει ότι η οικονομική υπηρεσία μεριμνά για τη διενέργεια συμψηφισμών απαιτήσεων και οφειλών, ενώ η νέα διάταξη αναθέτει σ' αυτήν τον έλεγχο της συνδρομής των προϋποθέσεων για τη διενέργεια των συμψηφισμών οι οποίοι στη συνέχεια υλοποιούνται από τη Φορολογική Διοίκηση, καθώς και για την απόδοση τυχόν

οφειλών ασφαλιστικών εισφορών στους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης. Με τη νέα διατύπωση μεταβάλλεται, επομένως, ο ρόλος της οικονομικής υπηρεσίας ως προς τη διαδικασία του συμψηφισμού, καθώς η ίδια δεν μεριμνά πλέον για τη διενέργειά του, αλλά ελέγχει τη συνδρομή των προϋποθέσεων προκειμένου να συμπληρωθούν από τη Φορολογική Διοίκηση.

68. Η νέα περ. ιβ' διατηρεί την αρμοδιότητα ενημέρωσης των δικαιούχων και των φορέων για την έκδοση χρηματικών ενταλμάτων και την πληρωμή των δικαιούχων, χωρίς ουσιαστική μεταβολή.

69. Η νέα περ. ιγ' προβλέπει αρμοδιότητα της οικονομικής υπηρεσίας να εισηγείται τον καταλογισμό δημόσιου υπολόγου και αχρεωστήτως λαβόντος. Η ισχύουσα περ. ια' περιορίζεται στον υπερήμερο υπόλογο και ορίζει ρητά ότι η σχετική εισήγηση υποβάλλεται στον αρμόδιο Επίτροπο του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Με τη νέα ρύθμιση η εισηγητική αρμοδιότητα διευρύνεται, χωρίς να προσδιορίζεται το όργανο προς το οποίο υποβάλλεται η εισήγηση. Ειδικά ως προς τις περιπτώσεις που εμπίπτουν στο άρθρο 96 του ν. 4270/2014, η διάταξη αυτή προβλέπει περισσότερα αρμόδια όργανα καταλογισμού, μεταξύ των οποίων τον διατάκτη, τα κατά νόμο αρμόδια όργανα που διαπίστωσαν την παράνομη πληρωμή και το Ελεγκτικό Συνέδριο. Χρειάζεται, επομένως, να οριστεί ότι η εισήγηση της οικονομικής υπηρεσίας υποβάλλεται στο κατά περίπτωση αρμόδιο όργανο καταλογισμού.

70. Οι νέες περ. ιδ' έως ιζ' εισάγουν αρμοδιότητες σχετικές με τον ταμειακό και χρηματοδοτικό προγραμματισμό. Προβλέπονται η υποβολή του μηνιαίου ορίου πληρωμών στο ΓΛΚ, η κατάρτιση ταμειακού προγραμματισμού και η παρακολούθηση των ταμειακών ροών του φορέα, η συλλογή και αξιολόγηση των αντίστοιχων στοιχείων των εποπτευόμενων φορέων και η παρακολούθηση των χρηματοοικονομικών καταστάσεών τους.

Οι αρμοδιότητες αυτές συνδέονται με τα άρθρα 210 και 211. Για την κατάρτιση του ΣΧΑ από το ΓΛΚ απαιτούνται στοιχεία για τις ταμειακές ροές και τα διαθέσιμα των φορέων. Αντίστοιχα, η κατάρτιση των ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων προϋποθέτει την παρακολούθηση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων των επιμέρους φορέων.

Αποτελούν, επομένως, την οργανωτική βάση πάνω στην οποία θα στηριχθούν οι νέες κεντρικές λειτουργίες του ΓΛΚ.

71. Τέλος, στο τελευταίο εδάφιο της νέας παρ. 1 παρέχεται στον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών εξουσιοδότηση, μεταξύ άλλων, να ρυθμίζει «κάθε άλλο ζήτημα που προκύπτει από την κατανομή» των αρμοδιοτήτων στις επιμέρους οργανικές μονάδες των οικονομικών υπηρεσιών.

Η παρ. 2 του άρθρου 69Γ, η οποία δεν τροποποιείται, προβλέπει, όμως, ότι η μεταφορά και η κατανομή των αρμοδιοτήτων στις οργανικές μονάδες, καθώς και οι προβλεπόμενες οργανωτικές μεταβολές, πραγματοποιούνται με κοινή απόφαση του οικείου Υπουργού ή οργάνου διοίκησης, του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και του αρμόδιου για θέματα δημόσιας διοίκησης Υπουργού.

Υπό τα δεδομένα αυτά, δεν προκύπτει με σαφήνεια ποιο είναι το αρμόδιο κανονιστικό όργανο για τη ρύθμιση ζητημάτων που συνδέονται με την κατανομή των αρμοδιοτήτων και, ειδικότερα, πότε αυτά μπορούν να ρυθμίζονται με απόφαση μόνο του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και πότε απαιτείται η κοινή απόφαση της παρ. 2. Η σχέση των εξουσιοδοτήσεων για χρήση της κανονιστικής αρμοδιότητας χρήζει, επομένως, σαφέστερης οριοθέτησης.

72. Τέλος, στην παρ. 1 του άρθρου 69Γ, όπως αντικαθίσταται, δεν επαναλαμβάνεται η ισχύουσα περ. ι', η οποία αναθέτει στην οικονομική υπηρεσία τη μεταβίβαση πιστώσεων στους δευτερεύοντες διατάκτες με Επιτροπικά Εντάλματα. Η παράλειψη αυτή δεν συνοδεύεται από αντίστοιχη τροποποίηση της παρ. 1 του άρθρου 65, σύμφωνα με την οποία δευτερώων διατάκτης είναι ο διατάκτης που αναλαμβάνει υποχρεώσεις σε βάρος πιστώσεων οι οποίες τίθενται στη διάθεσή του, κατ' εντολή του κύριου διατάκτη, με Επιτροπικό Ένταλμα. Παράλληλα, η παρ. 10 του άρθρου 66 εξακολουθεί να προβλέπει την ανάλογη εφαρμογή των διατάξεών του στους δευτερεύοντες διατάκτες. Συνεπώς, το Επιτροπικό Ένταλμα εξακολουθεί να προβλέπεται ως μέσο διάθεσης πιστώσεων στους δευτερεύοντες διατάκτες, χωρίς όμως να προσδιορίζεται στη νέα παρ. 1 του άρθρου 69Γ ποια υπηρεσία αναλαμβάνει την αρμοδιότητα μεταβίβασης των πιστώσεων. Το ζήτημα αποκτά ιδιαίτερη σημασία ενόψει της κατάργησης, από 1.1.2027, των άρθρων 81 έως 83 του ν. 4446/2016, τα οποία ρυθμίζουν το ειδικό διαδικαστικό πλαίσιο έκδοσης, παρακολούθησης και ανάκλησης των Επιτροπικών Ενταλμάτων.

Άρθρο 216 - Προσδιορισμός νόμιμης και κανονικής δαπάνης - Αντικατάσταση παρ. 2 άρθρου 77 ν. 4270/2014

73. Με το άρθρο 216 αντικαθίσταται η παρ. 2 του άρθρου 77 του ν. 4270/2014 και καθορίζονται με το άρθρο αυτό τα κριτήρια νομιμότητας και κανονικότητας της δημόσιας δαπάνης, τα οποία προβλέπονται σήμερα στο άρθρο 91. Αντίστοιχα, το νέο άρθρο 91 ρυθμίζει τον έλεγχο των προϋποθέσεων αυτών κατά την αναγνώριση της υποχρέωσης προς πληρωμή.

74. Ως προς τη νόμιμη δαπάνη, η νέα διάταξη απαιτεί, πέραν της σχετικής πρόβλεψης σε τυπικό νόμο ή κανονιστική διοικητική πράξη ή της αιτιολογημένης

σύνδεσης με τους σκοπούς και την αποστολή του φορέα, την ύπαρξη εγγεγραμμένης, επαρκούς και διαθέσιμης πίστωσης.

Σε σχέση με την ισχύουσα ρύθμιση, δεν αρκεί πλέον η ύπαρξη σχετικής πίστωσης στον προϋπολογισμό, αλλά απαιτείται αυτή να επαρκεί για την κάλυψη της συγκεκριμένης δαπάνης και να είναι διαθέσιμη προς δέσμευση. Η μεταβολή συνδέεται με το άρθρο 66, κατά το οποίο η ανάληψη υποχρέωσης προϋποθέτει την ύπαρξη και τη δέσμευση της αναγκαίας πίστωσης.

75. Ως προς την κανονική δαπάνη, προβλέπονται τρεις προϋποθέσεις.

Πρώτον, απαιτείται να έχει τηρηθεί η διαδικασία ανάληψης υποχρέωσης. Η νέα διατύπωση αντικαθιστά την ισχύουσα αναφορά σε δαπάνη που έχει «νόμιμα αναληφθεί» και συνδέεται με το νέο άρθρο 66, το οποίο διακρίνει την απόφαση ανάληψης υποχρέωσης του διατάκτη από τη δημοσιονομική δέσμευση της πίστωσης από τον ΠΟΥ. Η κανονικότητα της δαπάνης προϋποθέτει, επομένως, την τήρηση της διαδικασίας ανάληψης στο σύνολό της.

Δεύτερον, η δαπάνη πρέπει να τεκμηριώνεται με τα νόμιμα δικαιολογητικά έγγραφα και στοιχεία. Η διατύπωση αυτή αντικαθιστά την ισχύουσα αναφορά στην «επισύναψη» των δικαιολογητικών και αποδίδει ακριβέστερα την απαίτηση ύπαρξης των στοιχείων που τεκμηριώνουν τη δαπάνη, ανεξάρτητα από τον τρόπο τήρησης και διακίνησής τους.

Τρίτον, η σχετική απαίτηση δεν πρέπει να έχει υποπέσει σε παραγραφή. Η προϋπόθεση αυτή μεταφέρεται χωρίς ουσιαστική μεταβολή από το ισχύον άρθρο 91.

76. Οι προϋποθέσεις αυτές αφορούν την αναγνώριση της υποχρέωσης προς πληρωμή κατά το άρθρο 91. Για τον λόγο αυτό, ακριβέστερη θα ήταν η εισαγωγική διατύπωση:

«Για την αναγνώριση υποχρέωσης προς πληρωμή κατά το άρθρο 91, η αντίστοιχη δημόσια δαπάνη πρέπει να είναι νόμιμη και κανονική.»

Άρθρο 217 - Αναμόρφωση ελέγχου, εκκαθάρισης και αναγνώρισης υποχρεώσεων του Δημοσίου - Τροποποίηση άρθρου 91 ν. 4270/2014

77. Με το άρθρο 217 τροποποιείται το άρθρο 91 του ν. 4270/2014 και αναδιαμορφώνεται η διαδικασία ελέγχου, εκκαθάρισης και αναγνώρισης των υποχρεώσεων του Δημοσίου προς πληρωμή.

Με τη νέα ρύθμιση εισάγεται η «αναγνώριση προς πληρωμή» ως στάδιο που έπεται του ελέγχου και της εκκαθάρισης.

78. Με τη νέα παρ. 1, ο έλεγχος και η εκκαθάριση των υποχρεώσεων διενεργούνται από τις αρμόδιες οικονομικές υπηρεσίες των φορέων της Κεντρικής Διοίκησης.

Ανακύπτει, ωστόσο, ζήτημα σε σχέση με τη νέα περ. η' της παρ. 1 του άρθρου 69Γ, κατά την οποία η οικονομική υπηρεσία ασκεί έλεγχο και εκκαθάριση «όπου προβλέπεται από ειδικές διατάξεις». Η παρ. 1 του άρθρου 91 προβλέπει τον έλεγχο και την εκκαθάριση ως γενικό στάδιο πριν από την αναγνώριση της υποχρέωσης προς πληρωμή. Δεν προκύπτει, συνεπώς, αν η διατύπωση του άρθρου 69Γ περιορίζει την αρμοδιότητα ελέγχου και εκκαθάρισης σε ειδικώς προβλεπόμενες περιπτώσεις.

Περαιτέρω, η παρ. 1 συμπληρώνει την αναφορά στα «νόμιμα δικαιολογητικά» με τις λέξεις «έγγραφα και στοιχεία», σε αντιστοιχία με την ορολογία της παρ. 2 του άρθρου. Η διατύπωση αυτή καταλαμβάνει και στοιχεία που τηρούνται ή διακινούνται ηλεκτρονικά.

79. Η νέα παρ. 2 παραπέμπει, ως προς τα κριτήρια νομιμότητας και κανονικότητας της δαπάνης, στην παρ. 2 του άρθρου 77. Οι σχετικοί ορισμοί, οι οποίοι περιλαμβάνονται στην ισχύουσα παρ. 2 του άρθρου 91, μεταφέρονται στο άρθρο 77.

Καταργείται επίσης το τελευταίο εδάφιο της ισχύουσας παρ. 2, σύμφωνα με το οποίο κατά τον έλεγχο εξετάζονται και τα παρεμπιπτόντως αναφερόμενα ζητήματα. Αντίστοιχη πρόβλεψη περιλαμβάνεται στο άρθρο 75 του ν. 4446/2016, το οποίο, σύμφωνα με το άρθρο 237 παρ. 2 περ. δα', καταργείται από 1.1.2027.

Μετά την κατάργηση των δύο αυτών διατάξεων, δεν διατηρείται γενική ρητή πρόβλεψη παρεμπιπτόντος ελέγχου κατά το στάδιο της αναγνώρισης προς πληρωμή. Η παρ. 1 του άρθρου 4 του π.δ. 80/2016 προβλέπει μεν αντίστοιχο έλεγχο, αφορά όμως το προγενέστερο στάδιο της ανάληψης υποχρέωσης και της δημοσιονομικής δέσμευσης και δεν καλύπτει το πεδίο του άρθρου 91.

Αντιθέτως, ειδικές προβλέψεις παρεμπιπτόντος ελέγχου διατηρούνται στο άρθρο 254 παρ. 1 του ν. 4957/2022 (ΦΕΚ Α 141) για τους ΕΛΚΕ των Α.Ε.Ι. και στο άρθρο 467 παρ. 2 και 3 του ν. 5314/2026 (ΦΕΚ Α 103) για δήμους και περιφέρειες. Στην τελευταία περίπτωση ο έλεγχος των διοικητικών πράξεων περιορίζεται στα εξωτερικά, τυπικά στοιχεία της εγκυρότητάς τους.

Μετά την κατάργηση του τελευταίου εδαφίου της παρ. 2 του άρθρου 91 και του άρθρου 75 του ν. 4446/2016, δεν θα προβλέπεται από γενικές διατάξεις ρητά ο παρεμπιπτόν έλεγχος κατά την αναγνώριση προς πληρωμή. Κατά συνέπεια, χωρίς ρητή πρόβλεψη ο παρεμπιπτόν έλεγχος θα εξακολουθήσει να εφαρμόζεται μόνο όπου προβλέπεται ειδικώς.

80. Η νέα παρ. 3 ορίζει ότι με την αναγνώριση προς πληρωμή προσδιορίζονται οι απαιτήσεις των πιστωτών του Δημοσίου και εκδίδεται τίτλος πληρωμής.

81. Η παρ. 4 καταργείται. Η ισχύουσα διάταξη προβλέπει ότι η εκκαθάριση και η εντολή πληρωμής των δαπανών του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας διενεργούνται σύμφωνα με τη νομοθεσία που το διέπει.

Χρειάζεται να ελεγχθεί αν εξακολουθούν να ισχύουν ειδικές διατάξεις που προβλέπουν διαφορετική διαδικασία για τις δαπάνες αυτές.

82. Η παρ. 5 διατηρεί κατά βάση το υφιστάμενο νομικό πλαίσιο.

Εφόσον κατά τον έλεγχο προκύψουν βάσιμες αμφιβολίες ως προς το ουσιαστικό μέρος της δαπάνης, ενημερώνονται ο Υπουργός και ο διατάκτης. Διατηρείται επίσης η δυνατότητα επιτόπιου ελέγχου, η συνδρομή υπαλλήλων με ειδικές γνώσεις και η αποστολή της έκθεσης στον Εισαγγελέα όταν διαπιστώνονται αξιόποινες πράξεις ή στο Ελεγκτικό Συνέδριο όταν διαπιστώνεται έλλειμμα. Ενόψει της διάταξης του άρθρου 71 παρ. 1 του ν. 4820/2021, η οποία προβλέπει την κοινοποίηση στο Ελεγκτικό Συνέδριο κάθε έκθεσης ή πορίσματος ελέγχου δημόσιας διαχείρισης, θα μπορούσε, για λόγους εναρμόνισης, να προβλεφθεί αντίστοιχη κοινοποίηση και στην προτεινόμενη διάταξη.

83. Οι ισχύουσες παρ. 6, 7 και 8 καταργούνται.

Ως προς την ισχύουσα παρ. 6, η εξουσιοδότηση αφορά αφενός τον επιτόπιο έλεγχο και αφετέρου τη διαδικασία και τα αρμόδια όργανα καταλογισμού των αχρεωστήτως λαβόντων.

Ως προς τον επιτόπιο έλεγχο, η δυνατότητα διενέργειάς του διατηρείται στην προτεινόμενη παρ. 5 του άρθρου 91, ενώ το νέο άρθρο 93Α παρέχει εξουσιοδότηση για τον καθορισμό της διαδικασίας και του ειδικότερου περιεχομένου των ελέγχων του άρθρου 91, καθώς και των αρμόδιων οργάνων και της έκτασης της ευθύνης τους. Κατά το μέρος αυτό, το αντικείμενο της καταργούμενης εξουσιοδότησης καλύπτεται από το νέο άρθρο 93Α.

Ως προς τον καταλογισμό των αχρεωστήτως λαβόντων, η νέα περ. ιγ' της παρ. 1 του άρθρου 69Γ προβλέπει, μεταξύ άλλων, εισήγηση της οικονομικής υπηρεσίας για τον καταλογισμό αχρεωστήτως λαβόντος. Παράλληλα, το άρθρο 96 του ν. 4270/2014 καθορίζει τα αρμόδια όργανα καταλογισμού στις περιπτώσεις μη νόμιμων και αχρεώστητων καταβολών που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του, ενώ το άρθρο 123 παρέχει εξουσιοδότηση για τον καθορισμό των οργάνων έκδοσης της καταλογιστικής πράξης, των απαιτούμενων διαδικασιών και των λοιπών συναφών ζητημάτων για τα αχρεωστήτως καταβληθέντα ποσά. Συνεπώς, η κατάργηση της παρ. 6 του άρθρου 91 δεν φαίνεται να δημιουργεί κενό ως προς τη νομική βάση του καταλογισμού.

84. Ως προς την ισχύουσα παρ. 7, η περ. α' αφορά τη διαδικασία ελέγχου, εκκαθάρισης και εντολής πληρωμής, τα αρμόδια όργανα και την ευθύνη τους, τον

τύπου των ενταλμάτων και τα τηρούμενα βιβλία και στοιχεία. Τα αντικείμενα αυτά καλύπτονται κατ' αρχήν από το νέο άρθρο 93Α, το οποίο ρυθμίζει αντιστοίχως τους ελέγχους, την εκκαθάριση και αναγνώριση προς πληρωμή, τους τίτλους πληρωμής, τα αρμόδια όργανα, τα χρηματικά εντάλματα και τα διαχειριστικά αρχεία και στοιχεία.

Η περ. β' της παρ. 7 αφορά, αφενός, άλλους τίτλους πληρωμής για σταθερές και διαρκούς ή περιοδικού χαρακτήρα δαπάνες και, αφετέρου, ειδικές δαπάνες που εξαιρούνται από τον έλεγχο των Δ.Υ.Ε.Ε. Το πρώτο σκέλος ρυθμίζεται πλέον στο νέο άρθρο 92 παρ. 3, το οποίο προβλέπει άλλους τίτλους πληρωμής για τις δαπάνες αυτές και τα συναφή ζητήματα εκκαθάρισης και εξόφλησης. Το δεύτερο σκέλος δεν επαναλαμβάνεται στο νέο πλαίσιο.

85. Ως προς την παρ. 8, η περ. α' παρέχει εξουσιοδότηση για τον καθορισμό, κατά Αναλυτικό Λογαριασμό Εξόδων (Α.Λ.Ε.), των σταθερών και διαρκούς ή περιοδικού χαρακτήρα δαπανών, ενώ η περ. β' αφορά τις ειδικές δαπάνες που εξαιρούνται από την άσκηση ελέγχου των Δ.Υ.Ε.Ε. Το νέο άρθρο 92 παρ. 3 ρυθμίζει τους τίτλους πληρωμής των σταθερών και διαρκούς ή περιοδικού χαρακτήρα δαπανών, χωρίς να επαναλαμβάνει την εξουσιοδότηση της περ. α' για τον καθορισμό τους κατά Α.Λ.Ε. Αντίστοιχη ρύθμιση δεν προβλέπεται ούτε για τις ειδικές δαπάνες της περ. β'.

86. Η νέα παρ. 9 προβλέπει την αναλογική εφαρμογή του άρθρου 91 στους λοιπούς φορείς της Γενικής Κυβέρνησης και ρυθμίζει την επέκταση της εφαρμογής του κατόπιν συνδρομής διαδικαστικών, επιχειρησιακών και τεχνικών προϋποθέσεων.

Ως προς τη σχέση της ρύθμισης με τα ειδικά καθεστάτα των επιμέρους φορέων, ανακύπτει ζήτημα ιδίως ως προς το περιεχόμενο της εκκαθάρισης. Το άρθρο 13 του ν.δ. 496/1974 (Α' 204) ρυθμίζει την εκκαθάριση των εξόδων των Ν.Π.Δ.Δ. βάσει των δικαιολογητικών που αποδεικνύουν την απαίτηση και την εντάσσει στη διαδικασία πληρωμής της δαπάνης, ενώ το άρθρο 467 του ν. 5314/2026 ορίζει, για τους δήμους και τις περιφέρειες, ότι με την εκκαθάριση προσδιορίζονται ο δικαιούχος και το ύψος της οφειλής.

Κατά το νέο άρθρο 91, αντιθέτως, ο προσδιορισμός των απαιτήσεων των πιστωτών επέρχεται κατά την αναγνώριση προς πληρωμή, η οποία έπεται της εκκαθάρισης. Δεν καθίσταται, συνεπώς, σαφές πώς θα εφαρμοσθεί η διάκριση μεταξύ των δύο σταδίων στους φορείς για τους οποίους οι ειδικές διατάξεις αποδίδουν ήδη στην εκκαθάριση στοιχεία τα οποία, κατά το νέο άρθρο 91, εντάσσονται στην αναγνώριση προς πληρωμή, ούτε ποια θα είναι η σχέση του άρθρου αυτού με τις εν λόγω ειδικές διατάξεις.

87. Περαιτέρω, δεν προσδιορίζεται με σαφήνεια ο χρόνος έναρξης της εφαρμογής του άρθρου 91 στους λοιπούς φορείς. Το πρώτο εδάφιο ορίζει ότι το άρθρο εφαρμόζεται αναλογικά, ενώ τα επόμενα εδάφια αναφέρονται σε επέκταση της εφαρμογής και σε υπαγωγή του φορέα κατόπιν διαπίστωσης των σχετικών προϋποθέσεων.

Δεν προκύπτει αν η εφαρμογή αρχίζει αυτοδικαίως με την έναρξη ισχύος της διάταξης ή μετά την έκδοση της κοινής υπουργικής απόφασης υπαγωγής του συγκεκριμένου φορέα στο ΛΠΓΚ. Η ασάφεια εντείνεται από το γεγονός ότι ο καθορισμός των διαδικαστικών και επιχειρησιακών προϋποθέσεων προβλέπεται δυνητικά.

Εφόσον προβλέπεται σταδιακή εφαρμογή, η έναρξή της απαιτείται να συνδυασθεί ρητά με την υπαγωγή του φορέα στο ΛΠΓΚ κατά την προβλεπόμενη διαδικασία.

88. Δεδομένης της έκτασης των επερχόμενων μεταβολών στο άρθρο 91 του ν. 4270/2014, οι οποίες περιλαμβάνουν αντικατάσταση του τίτλου και επιμέρους παραγράφων, καταργήσεις παραγράφων, καθώς και προσθήκη νέας παρ. 9, θα μπορούσε, για λόγους νομοτεχνικής σαφήνειας και ευχέρειας εφαρμογής, να εξετασθεί η συνολική αντικατάσταση του άρθρου. Στην περίπτωση αυτή, το νέο άρθρο θα μπορούσε να διαμορφωθεί εξ αρχής με συνεχή αρίθμηση των παραγράφων, χωρίς τη διατήρηση των καταργούμενων παρ. 4, 6, 7 και 8 ως κενών θέσεων.

Άρθρο 218 - Κατάργηση συμψηφιστικών χρηματικών εντάλματων - Προσθήκη άρθρου 91Α

89. Με το άρθρο 218 προστίθεται νέο άρθρο 91Α στον ν. 4270/2014, με το οποίο, για τους φορείς της Κεντρικής Διοίκησης, οι προβλεπόμενες στον νόμο ή σε ειδικές διατάξεις τακτοποιήσεις με συμψηφιστικά χρηματικά εντάλματα αντικαθίστανται από λογιστικές εγγραφές σύμφωνα με το ΛΠΓΚ.

90. Στο ισχύον πλαίσιο, τα συμψηφιστικά χρηματικά εντάλματα χρησιμοποιούνται, μεταξύ άλλων, για τη λογιστική τακτοποίηση δαπανών ή πληρωμών που έχουν ήδη πραγματοποιηθεί. Με το νέο άρθρο 91Α, όπου προβλέπεται τέτοια τακτοποίηση με συμψηφιστικό χρηματικό ένταλμα, θα διενεργείται πλέον η αντίστοιχη λογιστική εγγραφή.

Δεν προκύπτει, όμως, με σαφήνεια το αντικείμενο της παραπομπής στην παρ. 1 του άρθρου 91. Η διάταξη αυτή αφορά την αναγνώριση υποχρέωσης προς πληρωμή κατόπιν ελέγχου και εκκαθάρισης, ενώ το άρθρο 91Α αφορά τη λογιστική τακτοποίηση δαπανών και εκκρεμοτήτων, στις οποίες μπορεί να περιλαμβάνονται πληρωμές που έχουν ήδη πραγματοποιηθεί. Χρειάζεται να

προσδιοριστεί ποιο στοιχείο της διαδικασίας του άρθρου 91-παρ. 1 εφαρμόζεται στις λογιστικές εγγραφές του άρθρου 91Α.

91. Το δεύτερο εδάφιο διατηρεί, κατ' εξαίρεση, το ισχύον σύστημα για δαπάνες και εκκρεμότητες που αφορούν την εκτέλεση του προϋπολογισμού του οικονομικού έτους 2026. Η παραπομπή στην περ. ι' της παρ. 3 του άρθρου 79 και στο άρθρο 161 είναι, από χρονική άποψη, συνεπής, καθώς, αμφότερες οι διαδικασίες μπορούν να ολοκληρωθούν έως την 31η Μαρτίου 2027.

Θα ήταν, πάντως, νομοτεχνικά σαφέστερο να διακρίνεται ότι η πρώτη διάταξη αφορά την προθεσμία έκδοσης των συμψηφιστικών χρηματικών ενταλμάτων, ενώ η δεύτερη την προθεσμία διενέργειας των αντίστοιχων τακτοποιητικών λογιστικών εγγραφών.

92. Νομοτεχνικά, το δεύτερο εδάφιο του άρθρου 91Α έχει αποκλειστικά μεταβατικό χαρακτήρα, καθώς αφορά μόνο δαπάνες και εκκρεμότητες του οικονομικού έτους 2026 και μετά την ολοκλήρωση των σχετικών τακτοποιήσεων θα εξαντληθεί το αντικείμενό του.

Θα ήταν, συνεπώς, συστηματικά ορθότερο να μεταφερθεί στις μεταβατικές διατάξεις, ώστε το άρθρο 91Α να περιλαμβάνει μόνο τον πάγιο κανόνα αντικατάστασης των συμψηφιστικών χρηματικών ενταλμάτων από τις αντίστοιχες λογιστικές εγγραφές.

Άρθρο 219 - Έννοια τίτλου πληρωμής - Τροποποίηση άρθρου 92 ν. 4270/2014

93. Με το άρθρο 219 τροποποιείται το άρθρο 92 του ν. 4270/2014 και προσαρμόζεται η ρύθμιση ως προς τους τίτλους πληρωμής στη διαδικασία ελέγχου, εκκαθάρισης και αναγνώρισης προς πληρωμή των υποχρεώσεων του Δημοσίου, όπως αυτή διαμορφώνεται ιδίως με τα νέα άρθρα 77 και 91.

Η μεταβολή αποτυπώνεται ήδη στον τίτλο του άρθρου, όπου η «Εντολή πληρωμής των δαπανών» αντικαθίσταται από τον «Τίτλο πληρωμής των υποχρεώσεων». Αντίστοιχα, στην περ. α' της παρ. 1 ο τίτλος πληρωμής ορίζεται πλέον ως το χρηματικό ένταλμα ή άλλο παραστατικό στοιχείο που εκδίδεται για την πληρωμή «αναγνωρισμένων υποχρεώσεων του Δημοσίου».

94. Η διατύπωση αυτή συνδέεται ευθέως με το νέο άρθρο 91. Κατά την παρ. 1 του άρθρου αυτού, οι υποχρεώσεις του Δημοσίου αναγνωρίζονται προς πληρωμή κατόπιν ελέγχου και εκκαθάρισης από τις αρμόδιες οικονομικές υπηρεσίες, ενώ, σύμφωνα με την παρ. 3, με την αναγνώριση προς πληρωμή της υποχρέωσης προσδιορίζονται οι απαιτήσεις των πιστωτών του Δημοσίου και εκδίδεται τίτλος πληρωμής. Επομένως, το άρθρο 92 τοποθετείται στο επόμενο στάδιο της ίδιας

διαδικασίας και ρυθμίζει τον τίτλο με τον οποίο πραγματοποιείται η πληρωμή υποχρέωσης που έχει προηγουμένως αναγνωρισθεί προς πληρωμή.

95. Ως προς τη διατύπωση της περ. α' της παρ. 1, για λόγους σαφήνειας θα ήταν ακριβέστερη η σύνδεση του τίτλου πληρωμής με υποχρεώσεις που έχουν «αναγνωρισθεί προς πληρωμή» κατά το άρθρο 91.

Παράλληλα, από τη νέα περ. α' απαλείφεται η αναφορά σε πληρωμή «σε βάρος πιστώσεων του Κρατικού Προϋπολογισμού». Η μεταβολή αυτή εντάσσεται στη νέα διάρθρωση της διαδικασίας, δεδομένου ότι το άρθρο 77 προβλέπει ήδη, ως στοιχείο της νομιμότητας της δαπάνης, την ύπαρξη εγγεγραμμένης, επαρκούς και διαθέσιμης πίστωσης, ενώ το άρθρο 91 προβλέπει ότι ο έλεγχος νομιμότητας και κανονικότητας προηγείται της αναγνώρισης της υποχρέωσης προς πληρωμή. Υπό την έννοια αυτή, η σχετική προϋπόθεση-ελέγχεται σε προγενέστερο στάδιο και δεν επαναλαμβάνεται στον ορισμό του τίτλου πληρωμής.

96. Η περ. β' της παρ. 1 παραμένει αμετάβλητη και εξακολουθεί να ορίζει το χρηματικό-ένταλμα ως «έγγραφο εντολή για την πληρωμή εξόδων του Δημοσίου». Ομοίως, η περ. γ' εξακολουθεί να ορίζει το τακτικό χρηματικό ένταλμα ως χρηματικό ένταλμα που εκδίδεται για την πληρωμή «εκκαθαρισμένων απαιτήσεων κατά του Δημοσίου».

Οι διατυπώσεις αυτές δεν ταυτίζονται ορολογικά με τη νέα περ. α', η οποία αναφέρεται σε «αναγνωρισμένες υποχρεώσεις του Δημοσίου».

Δεν προκύπτει, πάντως, κατ' ανάγκη ουσιαστική αντίθεση, διότι το νέο άρθρο 91 διατηρεί ρητώς την εκκαθάριση ως στάδιο που προηγείται της αναγνώρισης προς πληρωμή και προβλέπει ότι, κατά την αναγνώριση, προσδιορίζονται οι απαιτήσεις των πιστωτών.

Το ζήτημα εντοπίζεται, επομένως, κυρίως στην ορολογική συνοχή της παρ. 1 και στη σαφή αποτύπωση της σχέσης μεταξύ εκκαθαρισμένης απαίτησης και αναγνωρισμένης προς πληρωμή υποχρέωσης.

97. Στην παρ. 2 αντικαθίσταται η αναφορά στις Υπηρεσίες Δημοσιονομικού Ελέγχου από τις «αρμόδιες οικονομικές υπηρεσίες». Η μεταβολή αυτή βρίσκεται σε αντιστοιχία με το νέο άρθρο 69Γ, το οποίο αναθέτει στις οικονομικές υπηρεσίες των φορέων της Κεντρικής Διοίκησης, μεταξύ άλλων, την έκδοση και εξόφληση τίτλων πληρωμής, καθώς και με το νέο άρθρο 91, κατά το οποίο ο έλεγχος και η εκκαθάριση πραγματοποιούνται από τις αρμόδιες οικονομικές υπηρεσίες.

98. Παράλληλα, διαγράφεται η επιφύλαξη υπέρ της περ. β' της παρ. 7 του άρθρου 91, σε αντιστοιχία με την κατάργηση των παρ. 6, 7 και 8 του άρθρου αυτού.

Η διαγραφή της επιφύλαξης δεν καταργεί την προβλεπόμενη στο άρθρο 92 δυνατότητα χρήσης άλλων τίτλων πληρωμής καθώς η παρ. 3 εξακολουθεί να

επιτρέπει, με αποφάσεις του Υπουργού-Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, τον καθορισμό άλλων τίτλων πληρωμής για σταθερές και διαρκούς ή περιοδικού χαρακτήρα δαπάνες και να προβλέπει τα αρμόδια όργανα εκκαθάρισης, τα δικαιολογητικά, την ευθύνη των εμπλεκόμενων οργάνων, τον τύπο των τίτλων και τον τρόπο εξόφλησής τους.

99. Ως προς την παρ. 4, η ρητή τροποποίηση του άρθρου 219 περιορίζεται στην αντικατάσταση του Κωδικού Αριθμού Εξόδων (ΚΑΕ) από τον Α.Λ.Ε. Η παράγραφος διατηρεί, κατά τα λοιπά, την ειδική δυνατότητα έκδοσης χρηματικών ενταλμάτων για τέσσερις κατηγορίες περιπτώσεων που συνδέονται με τη λειτουργία των Δ.Ο.Υ.: την τακτοποίηση χρονιζουσών λογιστικών εκκρεμοτήτων, την τακτοποίηση εκκρεμοτήτων στο χρηματικό υπόλοιπο λόγω κατασχέσεων τρίτων ή άλλων περιπτώσεων, την απόδοση ποσών σε δικαιούχους όταν αυτή δεν ολοκληρώθηκε με ευθύνη της Δ.Ο.Υ. και την τακτοποίηση πραγματοποιηθεισών κατασχέσεων σε βάρος λογαριασμών του Ελληνικού Δημοσίου.

100. Η ρύθμιση αυτή έχει, πάντως, μεταβατικό χαρακτήρα, καθώς το άρθρο 237 παρ. 2 περ. γβ' προβλέπει την κατάργηση της παρ. 4 του άρθρου 92 από την 1η Ιανουαρίου 2027.

101. Από νομοτεχνική άποψη, επισημαίνεται ότι το άρθρο 219 διατηρεί και αναδιατυπώνει την παρ. 4 του άρθρου 92, ενώ το άρθρο 237 προβλέπει ήδη την κατάργησή της από 1.1.2027. Προκύπτει, επομένως, διαδοχή δύο κανονιστικών καθεστώτων, με διατήρηση της ειδικής ρύθμισης μέχρι την κατάργησή της και εφαρμογή, μετά την ημερομηνία αυτή, του νέου συστήματος χωρίς την ειδική πρόβλεψη της παρ. 4. Ο προσωρινός αυτός χαρακτήρας δεν αποτυπώνεται στο ίδιο το άρθρο 219, αλλά προκύπτει μόνο καθ' ερμηνεία σε συνάρτηση με το άρθρο 237.

Άρθρο 220 - Έννοια και τρόπος χορήγησης χρηματικής προκαταβολής - Προσθήκη άρθρου 92Α στον ν. 4270/2014

102. Με το άρθρο 220 προστίθεται στον ν. 4270/2014 νέο άρθρο 92Α, με το οποίο εισάγεται στον νόμο αυτοτελής ορισμός της «χρηματικής προκαταβολής» και προσδιορίζονται οι τρόποι χορήγησής της.

103. Κατά την παρ. 1, ως χρηματική προκαταβολή νοείται η απαίτηση που προκύπτει από τη χορήγηση ταμειακών διαθεσίμων έναντι των οποίων θα ληφθούν αγαθά ή υπηρεσίες, ενώ κατά την παρ. 2 το Ελληνικό Δημόσιο δύναται να χορηγεί χρηματική προκαταβολή με την έκδοση τίτλου πληρωμής των άρθρων 92, 100, 108 ή 114, τηρουμένων των προϋποθέσεων των άρθρων αυτών.

Η ρύθμιση δεν περιορίζεται στον καθορισμό ενός τρόπου πληρωμής, αλλά εντάσσει στον ν. 4270/2014 τη λογιστική έννοια της προκαταβολής. Η εκταμίευση ταμειακών διαθεσίμων πριν από τη λήψη των αντίστοιχων αγαθών ή υπηρεσιών δεν συνιστά, κατά τον χρόνο της καταβολής, οριστική ανάλωση του σχετικού ποσού, αλλά δημιουργεί στοιχείο ενεργητικού, το οποίο παρακολουθείται ως προκαταβολή μέχρι τη λήψη των αγαθών ή υπηρεσιών έναντι των οποίων χορηγήθηκε.

104. Ο ορισμός της παρ. 1 βρίσκεται, κατά βάση, σε αντιστοιχία με το ΛΠΓΚ. Ειδικότερα, το π.δ. 54/2018, όπως ισχύει, ορίζει την «Προκαταβολή (Prepayment)» ως «την απαίτηση που προκύπτει από τη χορήγηση ταμειακών διαθεσίμων ή/και άλλων περιουσιακών στοιχείων, έναντι των οποίων θα ληφθούν αγαθά ή υπηρεσίες». Η προτεινόμενη διάταξη επαναλαμβάνει, επομένως, κατ' ουσίαν τον υφιστάμενο λογιστικό ορισμό, περιορίζοντάς τον ειδικώς στη χορήγηση ταμειακών διαθεσίμων, στοιχείο που συνάδει και με τον χρησιμοποιούμενο όρο «χρηματική προκαταβολή».

105. Στο ΛΠΓΚ οι προκαταβολές παρακολουθούνται στην ιδιαίτερη κατηγορία 4.9 «Προκαταβολές και λουπές απαιτήσεις», διακριτά από τις «Απαιτήσεις» του λογαριασμού 4.8. Ο τελευταίος περιλαμβάνει απαιτήσεις που συνίστανται σε δικαίωμα λήψης ταμειακών διαθεσίμων ή άλλων περιουσιακών στοιχείων, ενώ στην κατηγορία 4.9 εντάσσονται, μεταξύ άλλων, οι προκαταβολές σε προμηθευτές και οι προκαταβολές σε δημόσιους διαχειριστές. Η διάκριση αυτή αφορά τη λογιστική ταξινόμηση και δεν αναιρεί τον χαρακτηρισμό της προκαταβολής, κατά τον ίδιο τον ορισμό του ΛΠΓΚ, ως απαίτησης που γεννάται από την προηγούμενη χορήγηση περιουσιακών στοιχείων.

106. Ζήτημα ορολογικής συνέπειας ανακύπτει, πάντως, από τον συνδυασμό των δύο παραγράφων του νέου άρθρου 92Α. Η παρ. 1 χρησιμοποιεί τον όρο «χρηματική προκαταβολή» για να δηλώσει την απαίτηση που προκύπτει από τη χορήγηση ταμειακών διαθεσίμων. Αντιθέτως, κατά την παρ. 2, «το Ελληνικό Δημόσιο δύναται να χορηγεί χρηματική προκαταβολή», οπότε ο ίδιος όρος χρησιμοποιείται για το αντικείμενο της χορήγησης, δηλαδή για το χρηματικό ποσό που καταβάλλεται. Υπό την πρώτη διατύπωση, η προκαταβολή είναι το λογιστικό στοιχείο, η απαίτηση, που γεννάται συνεπεία της χορήγησης. Υπό τη δεύτερη, είναι το ποσό που χορηγείται. Η διαφοροποίηση αυτή δεν μεταβάλλει κατ' ανάγκην το ουσιαστικό περιεχόμενο της ρύθμισης, καταλείπει όμως διαφορετική χρήση του ίδιου όρου εντός του ίδιου άρθρου.

107. Περαιτέρω, αυτοτελές ζήτημα ανακύπτει από την παρ. 2, κατά την οποία η χρηματική προκαταβολή χορηγείται «με την έκδοση τίτλου πληρωμής των άρθρων

92 ή 100 ή 108 ή 114». Οι διατάξεις στις οποίες γίνεται παραπομπή δεν ρυθμίζουν ομοειδείς περιπτώσεις ούτε αυτοτελή είδη τίτλων πληρωμής.

108. Ως προς το άρθρο 92, η παραπομπή είναι ευθέως συμβατή με την έννοια του τίτλου πληρωμής. Κατά την προτεινόμενη διατύπωσή του, τίτλος πληρωμής είναι το χρηματικό ένταλμα ή άλλο παραστατικό στοιχείο που εκδίδεται από την αρμόδια οικονομική υπηρεσία ή άλλο κατά νόμο αρμόδιο όργανο για την πληρωμή αναγνωρισμένων υποχρεώσεων του Δημοσίου. Εφόσον, επομένως, υφίσταται αναγνωρισμένη υποχρέωση προκαταβολής χρηματικού ποσού, η εξόφλησή της δύναται να πραγματοποιηθεί με τίτλο πληρωμής κατά το άρθρο 92.

109. Διαφορετική είναι η περίπτωση του άρθρου 100. Το Χρηματικό Ένταλμα Προκαταβολής σε υπόλογο (Χ.Ε.Π.) αποτελεί χρηματικό ένταλμα με το οποίο προκαταβάλλεται ποσό σε οριζόμενο υπόλογο, ο οποίος υποχρεούται να αποδώσει λογαριασμό σε τακτή προθεσμία, με την υποβολή των δικαιολογητικών που απαιτούνται για την αναγνώριση της δαπάνης. Η περίπτωση αυτή αντιστοιχεί λογιστικά στην ιδιαίτερη κατηγορία των «προκαταβολών σε δημόσιους διαχειριστές» του ΛΠΓΚ, πλην όμως η σχετική έννομη σχέση διαφοροποιείται από την προκαταβολή σε προμηθευτή. Το ποσό χορηγείται στον υπόλογο, από τον οποίο το Δημόσιο δεν πρόκειται να λάβει το αγαθό ή την υπηρεσία, αλλά ο οποίος θα χρησιμοποιήσει τα διατεθέντα σ' αυτόν κεφάλαια για την πραγματοποίηση των σχετικών δαπανών και θα αποδώσει στη συνέχεια λογαριασμό.

110. Υπό το πρίσμα αυτό, η υπαγωγή της προκαταβολής με δικαιούχο υπόλογο στον ορισμό της παρ. 1 προϋποθέτει ότι η φράση «έναντι των οποίων θα ληφθούν αγαθά ή υπηρεσίες» καταλαμβάνει και την περίπτωση κατά την οποία τα αγαθά ή οι υπηρεσίες δεν λαμβάνονται από τον άμεσο λήπτη της χρηματικής προκαταβολής, αλλά αποκτώνται μέσω της διαχείρισής της από τον υπόλογο. Η παρ. 2, με τη ρητή παραπομπή της στο άρθρο 100, φέρεται να καταλαμβάνει και αυτή την περίπτωση, χωρίς όμως η διάκριση αυτή να αποτυπώνεται ειδικότερα στον ορισμό της παρ. 1.

111. Ανάλογο ζήτημα ανακύπτει ως προς το άρθρο 108. Το Πάγιο Ταμείο Άμεσων Δαπανών συνίσταται σε χρηματικό ποσό που τίθεται στη διάθεση φορέα της Γενικής Κυβέρνησης για την αντιμετώπιση άμεσων αναγκών, λόγω της φύσης των οποίων η πληρωμή της προκαλούμενης δαπάνης συντελείται πριν από την ολοκλήρωση της διαδικασίας δικαιολόγησής της. Η θέση του χρηματικού ποσού στη διάθεση του φορέα δεν συνιστά, καθ' εαυτή, καταβολή αυτού έναντι συγκεκριμένου αγαθού ή υπηρεσίας. Επιμέρους πληρωμή-χρηματικού ποσού από το Πάγιο Ταμείο Άμεσων Δαπανών είναι δυνατόν να έχει χαρακτήρα

προκαταβολής, η λειτουργία όμως αυτού ως τέτοια συνίσταται στη διάθεση και διαχείριση ταμειακών διαθεσίμων για την κάλυψη άμεσων αναγκών.

112. Περαιτέρω, το άρθρο 108 δεν προσδιορίζει αυτοτελή «τίτλο πληρωμής». Αντιθέτως, προβλέπει ότι οι πληρωμές από το Πάγιο Ταμείο Άμεσων Δαπανών «διενεργούνται με κάθε πρόσφορο τρόπο» και ότι τα σχετικά παραστατικά και συνοδευτικά έγγραφα υποβάλλονται μεταγενέστερα στις αρμόδιες υπηρεσίες για την αναγνώριση των υποχρεώσεων και την εμφάνισή τους στη δημόσια ληψοδοσία. Συνεπώς, η αναφορά της παρ. 2 του άρθρου 92Α σε «τίτλο πληρωμής [...] του άρθρου 108» δεν αντιστοιχεί ευθέως στην ορολογία και στη λειτουργία της παραπεμπόμενης διάταξης.

113. Ιδιαίτερο ζήτημα παρουσιάζει και η παραπομπή στο άρθρο 114. Η διάταξη αυτή καταλαμβάνει ετερογενείς περιπτώσεις προκαταβολών από τον λογαριασμό του Δημοσίου, μεταξύ των οποίων προκαταβολές προς νομικά πρόσωπα ή ειδικούς λογαριασμούς έναντι εισπράξεων, προσωρινές ενισχύσεις πάγιων προκαταβολών, επιδοτήσεις ή συγκεντρώσεις προϊόντων, νομοθετημένες επιχορηγήσεις, υποχρεώσεις προς την Ευρωπαϊκή Ένωση και διεθνείς οργανισμούς, προμήθεια καταναλωτικών αγαθών, καταπτώσεις εγγυήσεων και συμμετοχή του Δημοσίου σε αυξήσεις μετοχικού κεφαλαίου.

114. Οι περιπτώσεις αυτές δεν συνδέονται όλες με μελλοντική λήψη αγαθών ή υπηρεσιών και, ως εκ τούτου, δεν υπάγονται όλες ευθέως στον ορισμό της παρ. 1 του άρθρου 92Α. Χαρακτηριστικές είναι ιδίως οι προκαταβολές για υποχρεώσεις προς την Ευρωπαϊκή Ένωση και διεθνείς οργανισμούς, για καταπτώσεις εγγυήσεων ή για συμμετοχή σε αυξήσεις μετοχικού κεφαλαίου, στις οποίες δεν υφίσταται κατ' ανάγκην μελλοντική λήψη αγαθού ή υπηρεσίας έναντι του προκαταβαλλόμενου ποσού. Επιπλέον, το άρθρο 114 δεν θεσπίζει αυτοτελή κατηγορία τίτλου πληρωμής, αλλά ρυθμίζει ειδικές περιπτώσεις πληρωμής προκαταβολών από τον λογαριασμό του Δημοσίου και την τακτοποίησή τους.

115. Κατά συνέπεια, η παραπομπή της παρ. 2 συλλήβδην στα άρθρα 92, 100, 108 και 114 δεν αποδίδει τη διαφορετική λειτουργία που καθεμία από τις παραπεμπόμενες διατάξεις επιτελεί. Στο άρθρο 92 πρόκειται ευθέως για «συνήθη» τίτλο πληρωμής, στο άρθρο 100 για ειδικό χρηματικό ένταλμα προκαταβολής σε υπόλογο, στο άρθρο 108 για μηχανισμό διάθεσης και πραγματοποίησης πληρωμών μέσω του Πάγιου Ταμείου Άμεσων Δαπανών και στο άρθρο 114 για ειδικές κατηγορίες πληρωμής χρηματικών προκαταβολών από τον λογαριασμό του Δημοσίου. Η ενιαία αναφορά σε «τίτλο πληρωμής των άρθρων 92 ή 100 ή 108 ή 114» δεν αποδίδει, επομένως, το κανονιστικό περιεχόμενο όλων των παραπεμπόμενων διατάξεων.

116. Παράλληλα, η παραπομπή στο άρθρο 114 διευρύνει εμφανώς το πεδίο της παρ. 2 πέραν των προκαταβολών έναντι μελλοντικής λήψης αγαθών ή υπηρεσιών, στις οποίες περιορίζεται ο ορισμός της παρ. 1. Έτσι, εάν η παρ. 2 έχει την έννοια ότι όλες οι προκαταβολές των άρθρων 92, 100, 108 και 114 αποτελούν μορφές της «χρηματικής προκαταβολής» της παρ. 1, δεν προκύπτει πλήρης αντιστοιχία μεταξύ του ορισμού και του εύρους των περιπτώσεων που φέρεται να περιλαμβάνει κατά παραπομπή. Εάν, αντιθέτως, η παραπομπή σε διαφορετικούς διαδικαστικούς μηχανισμούς μέσω των οποίων μπορεί, κατά περίπτωση, να χορηγείται χρηματική προκαταβολή, η χρήση του ενιαίου όρου «τίτλος πληρωμής» δεν αντιστοιχεί με σαφήνεια και ακρίβεια στη φύση κάθε μηχανισμού.

117. Συνεπώς, το βασικό ερμηνευτικό ζήτημα του άρθρου 92Α δεν εντοπίζεται στον χαρακτηρισμό της χρηματικής προκαταβολής ως «απαίτησης», ο οποίος είναι σύμφωνος με τον ήδη ισχύοντα ορισμό του ΛΠΚ, αλλά αφενός στη διαφορετική χρήση του όρου «χρηματική προκαταβολή» στις παρ. 1 και 2 και αφετέρου στη σχέση μεταξύ του στενότερου ορισμού της παρ. 1 και των διαφορετικής φύσης περιπτώσεων και μηχανισμών που αναφέρονται στα άρθρα 92, 100, 108 και 114.

Άρθρο 221 - Καθορισμός επιμέρους διαδικασιών δημοσιονομικής διαχείρισης - Εξουσιοδοτική διάταξη - Προσθήκη άρθρου 93Α στον ν. 4270/2014

118. Με το άρθρο 221 προστίθεται νέο άρθρο 93Α στον ν. 4270/2014 και συγκεντρώνεται σε ενιαία εξουσιοδοτική διάταξη η κανονιστική εξειδίκευση των διαδικασιών που συνδέονται με τον έλεγχο, την εκκαθάριση, την αναγνώριση προς πληρωμή και την έκδοση και εξόφληση των τίτλων πληρωμής.

Ειδικότερα, με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών καθορίζονται η διαδικασία και το ειδικότερο περιεχόμενο των ελέγχων του άρθρου 91, οι διαδικασίες εκκαθάρισης και αναγνώρισης προς πληρωμή, ο προσδιορισμός των δικαιωμάτων των πιστωτών του Δημοσίου, οι διαδικασίες έκδοσης και εξόφλησης των τίτλων πληρωμής, τα αρμόδια όργανα και η ευθύνη τους, οι τύποι και το περιεχόμενο των χρηματικών ενταλμάτων, η τήρηση των διαχειριστικών αρχείων και στοιχείων και η αποστολή των εξοφληθέντων ενταλμάτων στο Ελεγκτικό Συνέδριο.

119. Η νέα διάταξη συνδέεται με την κατάργηση των παρ. 6, 7 και 8 του άρθρου 91 και, συγχρόνως, μεταβάλλει το επίπεδο της κανονιστικής εξουσιοδότησης.

Κατά την ισχύουσα παρ. 7 του άρθρου 91, η διαδικασία ελέγχου, εκκαθάρισης και εντολής πληρωμής, τα αρμόδια όργανα και η ευθύνη τους, ο τύπος των ενταλμάτων και τα τηρούμενα βιβλία και στοιχεία καθορίζονται με προεδρικό διάταγμα. Αντίστοιχα, η παρ. 6 προβλέπει προεδρικό διάταγμα για τα ειδικότερα

ζητήματα του επιτόπιου ελέγχου. Με το νέο άρθρο 93Α, τα αντικείμενα αυτά υπάγονται πλέον, κατά βάση, σε ρύθμιση με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών.

120. Η μεταβολή αυτή έχει σημασία και για τη διατύπωση της εξουσιοδότησης. Ορισμένα από τα αντικείμενα του άρθρου 93Α είναι σαφώς-διαδικαστικού ή τεχνικού χαρακτήρα, όπως ο τύπος και το περιεχόμενο των χρηματικών ενταλμάτων, η τήρηση των διαχειριστικών αρχείων, η διαδικασία έκδοσης και εξόφλησης των τίτλων πληρωμής και η αποστολή των εξοφληθέντων ενταλμάτων στο Ελεγκτικό Συνέδριο. Άλλα, όμως, διατυπώνονται ευρύτερα, ιδίως ο καθορισμός «των αρμόδιων οργάνων και της ευθύνης τους».

121. Κατά το άρθρο 43 παρ. 2 του Συντάγματος, εξουσιοδότηση για την έκδοση κανονιστικών πράξεων από άλλα όργανα της Διοίκησης, πλην του Προέδρου της Δημοκρατίας, επιτρέπεται για τη ρύθμιση ειδικότερων θεμάτων ή θεμάτων τοπικού ενδιαφέροντος ή τεχνικού ή λεπτομερειακού χαρακτήρα. Ως ειδικότερα νοούνται τα θέματα των οποίων η βασική ουσιαστική ρύθμιση περιέχεται ήδη στον νόμο, σε γενικό αλλά ορισμένο πλαίσιο, ώστε στην κανονιστική πράξη να καταλείπεται η περαιτέρω εξειδίκευσή τους. Συνεπώς, η μεταφορά των σχετικών ρυθμίσεων σε υπουργική απόφαση προϋποθέτει ότι τα ουσιαστικά στοιχεία των ρυθμιζόμενων θεμάτων καθορίζονται ήδη από τον νόμο και ότι η υπουργική απόφαση περιορίζεται στην ειδικότερη, τεχνική ή λεπτομερειακή εξειδίκευσή τους.

122. Υπό το πρίσμα αυτό, ειδικότερη παρατήρηση εγείρει η περ. ε', κατά την οποία με υπουργική απόφαση καθορίζονται «τα αρμόδια όργανα και η ευθύνη τους». Ως προς τον καθορισμό των αρμόδιων οργάνων, η εξουσιοδότηση ευκαίω παρίσταται να αφορά την ειδικότερη κατανομή των ενεργειών που προβλέπονται ήδη στον νόμο. Ως προς τον καθορισμό της ευθύνης τους, η έννοια της «ευθύνης» ενδείκνυται να αφορά στην εξειδίκευση του ήδη νομοθετικά καθορισμένου πλαισίου και να μην καταλαμβάνει τον πρωτογενή καθορισμό των προϋποθέσεων ή του μέτρου προσωπικής ευθύνης.

123. Τέλος, το δεύτερο εδάφιο παρέχει ειδική εξουσιοδότηση για κάθε ειδικό, τεχνικό ή λεπτομερειακό ζήτημα εφαρμογής του άρθρου 91Α, δηλαδή της αντικατάστασης των συμψηφιστικών χρηματικών ενταλμάτων από λογιστικές εγγραφές. Η πρόβλεψη είναι αναγκαία για την πρακτική ρύθμιση του τρόπου διενέργειας, καταχώρισης, παρακολούθησης και τεκμηρίωσης των σχετικών λογιστικών εγγραφών.

Άρθρο 222 - Νέα διαδικασία προπληρωμής δαπανών - Τροποποίηση άρθρου 100 ν. 4270/2014

124. Με το άρθρο 222 τροποποιείται το άρθρο 100 του ν. 4270/2014 και αναμορφώνεται το καθεστώς της διάθεσης χρηματικών ποσών σε δημόσιο υπόλογο προκαταβολικά για την πραγματοποίηση δαπανών και τη μεταγενέστερη απόδοση λογαριασμού. Ο βασικός μηχανισμός του Χρηματικού Εντάλματος Προκαταβολής διατηρείται, μεταβάλλονται όμως η σχετική ορολογία, οι επιμέρους κανόνες διαχείρισης του προϊόντος του εντάλματος και η θέση της Τράπεζας της Ελλάδος και των λοιπών πιστωτικών ιδρυμάτων στη σχετική διαδικασία.

125. Ως προς τον τίτλο και την παρ. 1, ο όρος «Χρηματικό Ένταλμα Προπληρωμής» αντικαθίσταται από τον ειδικότερο όρο «Χρηματικό Ένταλμα Προκαταβολής σε υπόλογο (Χ.Ε.Π.)».

Η ορολογική αυτή μεταβολή εξειδικεύει την προκαταβολή σε υπόλογο ως ιδιαίτερη μορφή χρηματικής προκαταβολής. Η ειδικότερη αυτή μορφή εντάσσεται, πάντως, στο σύστημα του νέου άρθρου 92Α, το οποίο παραπέμπει ρητώς στο άρθρο 100 ως έναν από τους μηχανισμούς χορήγησης χρηματικής προκαταβολής.

Ως προς τον τίτλο και την παρ. 1, ο όρος «Χρηματικό Ένταλμα Προπληρωμής» αντικαθίσταται από τον όρο «Χρηματικό Ένταλμα Προκαταβολής σε υπόλογο (Χ.Ε.Π.)». Η περίπτωση αυτή αντιστοιχεί λογιστικά στην ιδιαίτερη κατηγορία των «προκαταβολών σε δημόσιους διαχειριστές» του ΛΠΚ, πλην όμως η σχετική έννομη σχέση διαφοροποιείται από την προκαταβολή σε προμηθευτή. Το ποσό χορηγείται στον υπόλογο, από τον οποίο το Δημόσιο δεν πρόκειται να λάβει το αγαθό ή την υπηρεσία, αλλά ο οποίος θα χρησιμοποιήσει τα διατεθέντα κεφάλαια για την πραγματοποίηση των σχετικών δαπανών και θα αποδώσει στη συνέχεια λογαριασμό. Η νέα ορολογία συνδέεται με το νέο άρθρο 92Α, το οποίο παραπέμπει ρητά στο άρθρο 100.

126. Στην ίδια παράγραφο, η αναφορά στην υποβολή «νόμιμων δικαιολογητικών» αντικαθίσταται από την αναφορά στα «δικαιολογητικά που απαιτούνται για την αναγνώριση της δαπάνης». Η μεταβολή συνδέεται με τη γενικότερη αναμόρφωση της έννοιας της αναγνώρισης της δημόσιας δαπάνης. Κατά το νέο άρθρο 77 παρ. 2, η αναγνώριση δημόσιας δαπάνης προϋποθέτει τη νομιμότητα και την κανονικότητά της, η οποία συναρτάται, μεταξύ άλλων, με την τήρηση της διαδικασίας ανάληψης υποχρέωσης και την τεκμηρίωση με τα νόμιμα δικαιολογητικά έγγραφα και στοιχεία.

127. Ως προς την παρ. 2, η αντικατάσταση του Κ.Α.Ε. από τον Αναλυτικό Λογαριασμό Εξόδων (Α.Λ.Ε.) συνιστά προσαρμογή της διάταξης στη χρησιμοποιούμενη οικονομική ταξινόμηση.

Στο αναδιατυπωμένο άρθρο διατηρείται η παρ. 2B, η οποία επιτρέπει, ειδικά για τα έτη 2024 και 2025, την έκδοση Χ.Ε.Π. για την κάλυψη συγκεκριμένων δαπανών μετακίνησης προσωπικού του ΕΚΑΒ. Δεδομένου ότι η ίδια η διάταξη προσδιορίζει ρητώς το χρονικό πεδίο εφαρμογής της, μετά τη λήξη του 2025 δεν δύναται να αποτελέσει βάση για την έκδοση νέων Χ.Ε.Π.

128. Ως προς την παρ. 3, η κύρια οργανωτική μεταβολή αφορά τη θέση της Τράπεζας της Ελλάδος και των λοιπών πιστωτικών ιδρυμάτων. Κατά το προγενέστερο καθεστώς, Χ.Ε.Π. μπορούσε να εκδοθεί και στο όνομα της Τράπεζας της Ελλάδος, με ορισμό δεύτερου υπολόγου, ενώ με υπουργική απόφαση μπορούσε να προβλεφθεί έκδοση και στο όνομα άλλων πιστωτικών ιδρυμάτων. Οι σχετικές προβλέψεις απαλείφονται. Με τη νέα διατύπωση, το Χ.Ε.Π. εκδίδεται στο όνομα του προσώπου, της μονάδας ή της υπηρεσίας που έχει την ιδιότητα του υπολόγου, ενώ μετά την εξόφλησή του το προϊόν του κατατίθεται σε ιδιαίτερο τραπεζικό λογαριασμό του υπολόγου σε πιστωτικό ίδρυμα και, υπό τις προβλεπόμενες προϋποθέσεις, στην Τράπεζα της Ελλάδος. Η ιδιότητα του υπολόγου και η συνακόλουθη υποχρέωση απόδοσης λογαριασμού αποσυνδέονται, συνεπώς, από το πιστωτικό ίδρυμα στο οποίο τηρούνται τα ποσά.

129. Η νέα παρ. 3 επιτρέπει επίσης, κατά παρέκκλιση από την παρ. 9 του άρθρου 152, την κατάθεση του προϊόντος περισσότερων του ενός Χ.Ε.Π. που έχουν εκδοθεί στο όνομα του ίδιου υπολόγου σε έναν τραπεζικό λογαριασμό. Η δυνατότητα από κοινού τήρησης των προϊόντων περισσότερων Χ.Ε.Π. σε ένα τραπεζικό λογαριασμό δεν μεταβάλλει την αυτοτέλεια των επιμέρους Χ.Ε.Π., καθένα από τα οποία εξακολουθεί να συνδέεται με συγκεκριμένο ποσό, είδος δαπάνης, υπόλογο και προθεσμία απόδοσης λογαριασμού κατά την παρ. 5.

130. Περαιτέρω, όταν το Χ.Ε.Π. αφορά δαπάνες μετακίνησης του ίδιου του υπολόγου, επιτρέπεται η κατάθεση του προϊόντος του στον τραπεζικό λογαριασμό μισθοδοσίας του. Πρόκειται για εξαίρεση από τον γενικό κανόνα τήρησης ιδιαίτερου τραπεζικού λογαριασμού. Και στην περίπτωση αυτή εξακολουθούν να εφαρμόζονται οι γενικές ρυθμίσεις προστασίας του οφειλέτη - υπολόγου ως προς το προϊόν του Χ.Ε.Π., δηλαδή το ποσό αυτό είναι ακατάσχετο και ανεκχώρητο, δεν δεσμεύεται ούτε συμψηφίζεται με βεβαιωμένες οφειλές και δεν υπόκειται στις προβλεπόμενες επιβαρύνσεις.

131. Από την ίδια παράγραφο διαγράφεται η ειδική αναφορά στους υπαλλήλους Ο.Τ.Α. β' βαθμού ως πρόσωπα στο όνομα των οποίων μπορεί να εκδοθεί Χ.Ε.Π. Η μεταβολή συνδέεται συστηματικά με τη θέση του άρθρου 100 στο Κεφάλαιο Β' του Μέρους Δ' του ν. 4270/2014, το οποίο περιλαμβάνει τις ρυθμίσεις για την Κεντρική Διοίκηση. Παράλληλα, ο Κώδικας Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ν.

5314/2026, προβλέπει πλέον αυτοτελές καθεστώς χρηματικών ενταλμάτων προπληρωμής για δήμους και περιφέρειες. Ειδικότερα, τα άρθρα 482 έως 487 ρυθμίζουν την έννοια και τις προϋποθέσεις έκδοσης, την προθεσμία απόδοσης λογαριασμού, τις υποχρεώσεις των υπολόγων, την απόδοση λογαριασμού και τον σχετικό έλεγχο.

132. Στην παρ. 3 διατηρείται, επίσης, η ειδική αναφορά στην «ειδική εισφορά αλληλεγγύης του άρθρου 43Α του ν. 4172/2013». Η ειδική εισφορά αλληλεγγύης δεν επιβάλλεται στα εισοδήματα που αποκτώνται από την 1η.1.2023 και εφεξής. Ως εκ τούτου, η ειδική μνεία της εν λόγω εισφοράς δεν έχει πλέον αυτοτελή εφαρμογή ως προς νέες καταβολές. Η διατήρηση της ειδικής αυτής αναφοράς πρέπει να επανεξετασθεί και να διευκρινισθεί αν εξακολουθεί να απαιτείται για εκκρεμείς υποθέσεις που αφορούν προγενέστερα φορολογικά έτη.

133. Τέλος, με τη νέα παρ. 6 παρέχεται εξουσιοδότηση στον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών να υπαγάγει και άλλες περιπτώσεις δαπανών στην περ. β' του τρίτου-εδαφίου της παρ. 3, δηλαδή στη δυνατότητα κατάθεσης του προϊόντος Χ.Ε.Π. στον λογαριασμό μισθοδοσίας του υπολόγου. Η εξουσιοδότηση διευρύνει, επομένως, το πεδίο της εξαίρεσης πέραν των δαπανών μετακίνησης που αναφέρονται ευθέως στον νόμο.

Άρθρο 223 - Επικαιροποίηση περιορισμών και ειδικών περιπτώσεων χρηματικών ενταλμάτων προκαταβολής σε υπόλογο - Τροποποίηση άρθρου 101 ν. 4270/2014

134. Με το άρθρο 223 τροποποιείται το άρθρο 101 του ν. 4270/2014, το οποίο ρυθμίζει τους περιορισμούς και τις ειδικές περιπτώσεις έκδοσης χρηματικών ενταλμάτων προκαταβολής σε υπόλογο. Οι τροποποιήσεις συνδέονται με τη νέα διατύπωση του άρθρου 100 και, ιδίως, με την αντικατάσταση της ορολογίας των «χρηματικών ενταλμάτων προπληρωμής» από τα «χρηματικά εντάλματα προκαταβολής σε υπόλογο (Χ.Ε.Π.)». Στο νέο άρθρο 100 το Χ.Ε.Π. ορίζεται ως το χρηματικό ένταλμα με το οποίο προκαταβάλλεται ποσό στον δικαιούχο αυτού υπόλογο, ο οποίος αποδίδει λογαριασμό με την υποβολή των δικαιολογητικών που απαιτούνται για την αναγνώριση της δαπάνης.

135. Στην παρ. 1 του άρθρου 101 διατηρείται η απαγόρευση έκδοσης Χ.Ε.Π. στο όνομα υπαλλήλων που υπηρετούν σε διευθύνσεις ή τμήματα οικονομικής διαχείρισης. Η ειδικότερη αναφορά στους υπαλλήλους που εμπλέκονται στη διαδικασία «εκκαθάρισης και πληρωμής» αντικαθίσταται από αναφορά σε όσους εμπλέκονται στη διαδικασία «αναγνώρισης και πληρωμής» δαπανών. Η μεταβολή είναι ορολογικά συναφής με τη νέα διαδικασία των άρθρων 77, 91 και 100. Δεν

μεταβάλλει, πάντως, το γενικό πεδίο της απαγόρευσης, το οποίο εξακολουθεί να καταλαμβάνει τους υπαλλήλους των διευθύνσεων ή τμημάτων οικονομικής διαχείρισης, ενώ η φράση «και ειδικότερα» εξειδικεύει ορισμένες από τις περιπτώσεις που περιλαμβάνονται σε αυτό.

136. Με τη νέα παρ. 2 διευρύνονται οι ενέργειες του υπόλογου Χ.Ε.Π. Κατά το ισχύον δίκαιο ο υπόλογος συγκεντρώνει τα δικαιολογητικά απόδοσης λογαριασμού των μετακινηθέντων. Με τη νέα ρύθμιση συγκεντρώνει πλέον το σύνολο των δικαιολογητικών της δαπάνης και, επιπλέον, προβλέπεται ότι βάσει αυτών «θα διενεργήσει τον έλεγχο των προϋποθέσεων αναγνώρισης» της δαπάνης.

Η τελευταία αυτή διατύπωση δεν είναι σαφής ως προς το εύρος του ελέγχου. Το ίδιο άρθρο ορίζει ότι ο υπόλογος ευθύνεται μόνο για τη νομιμότητα των προκαταβολών που διενήργησε, ενώ το νέο άρθρο 102 συναρτά ειδικότερα την ευθύνη του με τη νομιμότητα των αποδεικτικών πληρωμής και την πληρότητα των δικαιολογητικών. Αντίθετα, οι «προϋποθέσεις αναγνώρισης» της δαπάνης, κατά το άρθρο 77, περιλαμβάνουν ευρύτερα στοιχεία νομιμότητας και κανονικότητας.

Νομοτεχνικά, επομένως, χρειάζεται να απεσαφηνιστεί αν ο υπόλογος διενεργεί πλήρη έλεγχο των προϋποθέσεων αναγνώρισης της δαπάνης ή αν ο έλεγχός του περιορίζεται στη νομιμότητα των προκαταβολών, στα αποδεικτικά πληρωμής και στην πληρότητα των δικαιολογητικών.

137. Στην παρ. 3 τροποποιείται η ειδική ρύθμιση για τις δαπάνες νοσηλείας στο εξωτερικό. Η υφιστάμενη αναφορά σε έκδοση των σχετικών Χ.Ε.Π. στο όνομα της Τράπεζας της Ελλάδος, με δεύτερο υπόλογο τον Πρόξενο, αντικαθίσταται από τη δυνατότητα έκδοσης των Χ.Ε.Π. και στο όνομα του Προξένου της χώρας μετάβασης. Η μεταβολή αυτή παρίσταται αναγκαία ώστε να εναρμονίζεται με την τροποποίηση του άρθρου 100, από το οποίο διαγράφεται η δυνατότητα έκδοσης Χ.Ε.Π. στο όνομα της Τράπεζας της Ελλάδος. Παύει, επομένως, να εκδίδεται το Χ.Ε.Π. στο όνομα της Τράπεζας της Ελλάδος, ενώ το άρθρο 101 προβλέπει πλέον τη δυνατότητα έκδοσής του απευθείας στο όνομα του Προξένου.

138. Κατά τα λοιπά, διατηρούνται οι ειδικές ρυθμίσεις για την έκδοση Χ.Ε.Π. στο όνομα των ενδιαφερόμενων υπαλλήλων ή ιδιωτών για δαπάνες μετακίνησης στο εξωτερικό, καθώς και για την έκδοση Χ.Ε.Π. στο όνομα μόνιμου δημοσίου υπαλλήλου ή υπαλλήλου Ι.Δ.Α.Χ. για δαπάνες ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης στο εσωτερικό. Οι λοιπές μεταβολές της παρ. 3 αφορούν κυρίως τη γλωσσική και νομοτεχνική προσαρμογή της διάταξης.

Άρθρο 224 - Υποχρεώσεις και ευθύνες από εντάλματα προκαταβολής σε υπόλογο - Τροποποίηση άρθρου 102 ν. 4270/2014

139. Με το άρθρο 224 τροποποιείται το άρθρο 102 του ν. 4270/2014, το οποίο ρυθμίζει τις υποχρεώσεις και την ευθύνη των υπολόγων Χ.Ε.Π., καθώς και τη θέση των τραπεζών και λοιπών πιστωτικών ιδρυμάτων. Οι βασικές μεταβολές αφορούν την επιστροφή του αδιάθετου υπολοίπου, το μέτρο και το αντικείμενο της ευθύνης του υπολόγου και την κατάργηση του χαρακτηρισμού των πιστωτικών ιδρυμάτων ως υπολόγων.

140. Καταρχάς, απαιτείται νομοτεχνική διόρθωση στην περ. α' της τροποποιητικής διάταξης. Η πρόβλεψη ότι στον τίτλο η λέξη «προπληρωμή» αντικαθίσταται από τις λέξεις «σε υπόλογο» δεν αντιστοιχεί στον τίτλο του άρθρου όπως αυτός τελικώς διαμορφώνεται. Ορθότερα, η λέξη «προπληρωμή» πρέπει να αντικατασταθεί από τις λέξεις «προκαταβολής σε υπόλογο».

141. Στην παρ. 1 διατηρείται ο κανόνας ότι ο υπόλογος δύναται να πραγματοποιεί πληρωμές μέχρι την ημερομηνία απόδοσης λογαριασμού και, πάντως, όχι πέραν της 31ης Δεκεμβρίου του έτους έκδοσης του Χ.Ε.Π. Παράλληλα, καταργείται η πρόβλεψη περί κατάθεσης του αδιάθετου υπολοίπου στην οικεία Δ.Ο.Υ. και διατηρείται η ρύθμιση περί κατάθεσης του αδιάθετου υπολοίπου και των συναφών τόκων σε διακριτούς λογαριασμούς του Ελληνικού Δημοσίου στην Τράπεζα της Ελλάδος. Με την τροποποίηση αυτή αίρεται η παράλληλη πρόβλεψη δύο διαφορετικών τρόπων επιστροφής του αδιάθετου υπολοίπου και διατηρείται ενιαία διαδικασία κατάθεσής του.

142. Η παρ. 1 του άρθρου 102 και η παρ. 1 του άρθρου 103 ρυθμίζουν διαδοχικά στάδια της διαχείρισης του Χ.Ε.Π. Η πρώτη προβλέπει ότι ο υπόλογος μπορεί να πραγματοποιεί πληρωμές έως την ημερομηνία απόδοσης λογαριασμού και πάντως όχι πέραν της 31ης Δεκεμβρίου του έτους έκδοσης του Χ.Ε.Π., ενώ η δεύτερη επιτρέπει την απόδοση λογαριασμού έως έναν μήνα μετά τη λήξη του οικονομικού έτους. Η διατύπωση του άρθρου 102 μπορεί να δημιουργήσει ασάφεια ως προς τη σχέση των δύο προθεσμιών, δεδομένου ότι η απόδοση λογαριασμού μπορεί να λάβει χώρα μετά την 31η Δεκεμβρίου. Για λόγους σαφήνειας, θα ήταν προτιμότερο να ορισθεί ότι οι πληρωμές πραγματοποιούνται έως την 31η Δεκεμβρίου του έτους έκδοσης του Χ.Ε.Π. και πάντως όχι μετά την απόδοση λογαριασμού.

143. Ακόμη, ως προς την παρ. 1, εξεταστέα είναι η διατήρηση της φράσης «Από 1.1.2019 και εφεξής». Δεδομένου ότι η ημερομηνία αυτή έχει ήδη παρέλθει και η ρύθμιση εφαρμόζεται πλέον ως πάγιος κανόνας, η συγκεκριμένη χρονική αναφορά δεν φαίνεται να επιτελεί αυτοτελή κανονιστική λειτουργία. Εφόσον δεν απαιτείται

για τη ρύθμιση εκκρεμών ή παρελθουσών διαχειρίσεων, θα μπορούσε να απαλειφθεί για λόγους νομοτεχνικής εκκαθάρισης, ώστε η διάταξη να ορίζει ευθέως ότι το αδιάθετο υπόλοιπο και οι συναφείς τόκοι κατατίθενται στους οικείους διακριτούς λογαριασμούς του Ελληνικού Δημοσίου στην Τράπεζα της Ελλάδος.

144. Με την παρ. 2, αναδιατυπώνεται το καθεστώς ευθύνης των υπολόγων Χ.Ε.Π. Αντί της ειδικής αναφοράς σε ευθύνη από δόλο ή βαρεία αμέλεια για την πληρωμή μη νόμιμων δαπανών, η νέα διάταξη αναφέρεται στην πρόκληση ελλείμματος από δόλο ή αμέλεια και παραπέμπει στην περ. β' του άρθρου 33. Με τον τρόπο αυτό, η ευθύνη των υπολόγων Χ.Ε.Π. συνδέεται με το γενικό καθεστώς προσωπικής δημοσιονομικής ευθύνης των άρθρων 142 και 144 του ν. 4820/2021, όπως αυτό ενσωματώνεται στο άρθρο 33 με το άρθρο 213 του σχεδίου. Παράλληλα, κατά την προτεινόμενη τροποποίηση του άρθρου 152, ως έλλειμμα θεωρείται ήδη, μεταξύ άλλων, κάθε πληρωμή που έγινε χωρίς τα προβλεπόμενα δικαιολογητικά ή αφορά δαπάνη για την οποία δεν τηρήθηκαν οι νόμιμες διαδικασίες από τον υπόλογο. Ενόψει των ανωτέρω, με την αυτοτελή αναφορά σε «αμέλεια αναφορικά με τη νομιμότητα των αποδεικτικών πληρωμών και την πληρότητα των δικαιολογητικών αυτής» δεν καθίσταται σαφές ποια πρόσθετη περίπτωση ευθύνης ρυθμίζεται. Η παρ. 2 θα μπορούσε να απαλειφθεί ή να περιορισθεί σε παραπομπή στο γενικό καθεστώς ευθύνης του άρθρου 33, σε συνδυασμό με το άρθρο 152.

145. Με την παρ. 3, διαγράφεται ο χαρακτηρισμός των τραπεζών και λοιπών πιστωτικών ιδρυμάτων «ως υπολόγων» και καταργείται η ειδική πρόβλεψη για τον δεύτερο υπόλογο και το όργανο που παρέχει τις σχετικές οδηγίες. Παραμένει μόνο η ευθύνη των πιστωτικών ιδρυμάτων για την ακριβή εκτέλεση των οδηγιών που τους παρέχονται. Η μεταβολή είναι συστηματικά συναφής με τις τροποποιήσεις των άρθρων 100 και 101, με τις οποίες απαλείφονται οι ειδικές περιπτώσεις έκδοσης Χ.Ε.Π. στο όνομα της Τράπεζας της Ελλάδος. Τα πιστωτικά ιδρύματα παύουν, συνεπώς, να έχουν την ιδιότητα του υπολόγου στο πλαίσιο του Χ.Ε.Π. και διατηρούν την ευθύνη που συνδέεται με την εκτέλεση των σχετικών οδηγιών.

Άρθρο 225 - Επικαιροποίηση διαδικασίας απόδοσης λογαριασμού χρηματικών ενταλμάτων προκαταβολής υπολόγου - Τροποποίηση άρθρου 103 ν. 4270/2014

146. Με το άρθρο 225 τροποποιείται το άρθρο 103 του ν. 4270/2014, το οποίο ρυθμίζει την απόδοση λογαριασμού των Χ.Ε.Π. Οι βασικές μεταβολές αφορούν τη διαβίβαση των παραστατικών για την τακτοποίηση του Χ.Ε.Π., την κατάργηση της δυνατότητας κανονιστικής πρόβλεψης εξαιρέσεων από τις προθεσμίες των άρθρων 102 και 103 και την προσαρμογή της διαδικασίας σε περίπτωση αντικειμενικής αδυναμίας απόδοσης λογαριασμού.

147. Στην παρ. 1 διατηρείται η ανώτατη προθεσμία απόδοσης λογαριασμού, η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει τον ένα μήνα από τη λήξη του οικονομικού έτους έκδοσης του Χ.Ε.Π. Μεταβάλλεται, όμως, ο χρόνος και ο αποδέκτης της διαβίβασης των παραστατικών. Κατά το ισχύον άρθρο 103, τα δικαιολογητικά διαβιβάζονται από την υπηρεσία του διατάκτη στην αρμόδια προς εκκαθάριση υπηρεσία εντός ενός μήνα από τη λήξη της προθεσμίας απόδοσης λογαριασμού. Με τη νέα ρύθμιση, τα αναγκαία παραστατικά υποχρέωσης διαβιβάζονται στην υπηρεσία που είναι αρμόδια για την καταχώριση της δαπάνης εντός ενός μήνα από την πραγματοποίηση των σχετικών πληρωμών.

148. Παράλληλα, καταργούνται τα δύο τελευταία εδάφια της ισχύουσας παρ. 1, τα οποία προβλέπουν τη σύνταξη ειδικού εντύπου λογιστικής καταγραφής κατά τη διαβίβαση των δικαιολογητικών και την εξουσιοδότηση για τον καθορισμό του τύπου του με υπουργική απόφαση. Η νέα παρ. 1 δεν περιλαμβάνει αντίστοιχη πρόβλεψη.

149. Ιδιαίτερη νομοτεχνική σημασία έχει η κατάργηση της παρ. 2 του άρθρου 103. Η ισχύουσα παράγραφος παρέχει εξουσιοδότηση για την πρόβλεψη, με προεδρικό διάταγμα, εξαιρέσεων τόσο από την καταληκτική ημερομηνία πραγματοποίησης πληρωμών του άρθρου 102 παρ. 1 όσο και από την ανώτατη προθεσμία απόδοσης λογαριασμού του άρθρου 103 παρ. 1. Με την κατάργσή της παύει η συγκεκριμένη εξουσιοδοτική βάση και το νέο άρθρο 106 παρέχει εξουσιοδότηση για τον τρόπο τακτοποίησης των Χ.Ε.Π., τις συνέπειες της μη εμπρόθεσμης απόδοσης λογαριασμού, τις κυρώσεις και λοιπά ζητήματα εφαρμογής, χωρίς να προβλέπει ρητά δυνατότητα παρέκκλισης από τις προθεσμίες των άρθρων 102 και 103.

150. Η κατάργηση, όμως, της παρ. 2 του άρθρου 103 δημιουργεί, συνακόλουθα, νομοτεχνικό ζήτημα ως προς το άρθρο 104, το οποίο παραμένει. Η παρ. 2 του άρθρου 104 ορίζει ότι, για τις δαπάνες εξωτερικού των Χ.Ε.Π. δημοσίων επενδύσεων, η προθεσμία απόδοσης λογαριασμού παρατείνεται «σύμφωνα με το προεδρικό διάταγμα του άρθρου 103». Η παραπομπή αυτή στηρίζεται στην καταργούμενη εξουσιοδότηση της παρ. 2 του άρθρου 103. Επιπλέον, το άρθρο 237 του νομοσχεδίου προβλέπει από 1.1.2027 την κατάργηση του π.δ. 97/2011, το οποίο ρυθμίζει τις σχετικές παρατάσεις. Επομένως, η παραπομπή της παρ. 2 του άρθρου 104 χρειάζεται αντίστοιχη προσαρμογή.

151. Επιπλέον, ιδιαίτερα αξιοσημείωτο νομοτεχνικό ζήτημα προκύπτει από την παρ. 4 του άρθρου 104. Η ισχύουσα διάταξη προβλέπει την ανάλογη εφαρμογή «των δύο τελευταίων εδαφίων της παραγράφου 1 του άρθρου 103», δηλαδή του τρίτου και τέταρτου εδαφίου της παρ. 1 που αναφέρονται στο ειδικό έντυπο

λογιστικής καταγραφής και την υπουργική απόφαση για τον τύπο του. Με το άρθρο 225 τα δύο αυτά εδάφια καταργούνται και η νέα παρ. 1 αποτελείται από δύο μόνο εδάφια.

152. Στην παρ. 3 του άρθρου 103 διατηρείται η διαδικασία για την περίπτωση αντικειμενικής αδυναμίας απόδοσης λογαριασμού. Εξακολουθεί να προβλέπεται ότι, μετά από έρευνα του αρμόδιου οργάνου, η πορισματική έκθεση μπορεί να αποτελέσει παραστατικό δικαιολόγησης της δαπάνης, εν όλω ή εν μέρει, για την τακτοποίηση του Χ.Ε.Π. Η μεταβολή περιορίζεται στην αντικατάσταση της αναφοράς στην Υ.Δ.Ε. από την «κατά νόμο αρμόδια οικονομική υπηρεσία», η οποία υποβάλλει την πρόταση για τον ορισμό του αρμόδιου ερευνητικού οργάνου.

153. Τέλος, υπάρχει ορολογική ασυνέπεια στον τίτλο. Στα άρθρα 100, 101, 102 και 106 χρησιμοποιείται η διατύπωση «χρηματικό ένταλμα προκαταβολής σε υπόλογο», ενώ στο άρθρο 103 χρησιμοποιείται «χρηματικών ενταλμάτων προκαταβολής υπολόγου». Για το ενιαίο της ορολογίας στο ίδιο υποκεφάλαιο, η δεύτερη διατύπωση θα μπορούσε να εναρμονιστεί με τον όρο «χρηματικά εντάλματα προκαταβολής σε υπόλογο».

Άρθρο 226 - Επικαιροποίηση εξουσιοδοτικής διάταξης - Τροποποίηση άρθρου 106 ν. 4270/2014

154. Με το άρθρο 226 επικαιροποιείται η εξουσιοδοτική διάταξη του άρθρου 106 του ν. 4270/2014. Η βασική τροποποίηση συνίσταται στην αντικατάσταση των προεδρικών διαταγμάτων από απόφαση του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, ενώ παράλληλα προστίθεται η ρύθμιση των «τρόπων πληρωμής δαπανών» και αναδιατυπώνεται το αντικείμενο της εξουσιοδότησης.

155. Η μεταβολή του είδους της κανονιστικής πράξης χρήζει συσχέτισης με το άρθρο 43 παρ. 2 του Συντάγματος, κατά το οποίο εξουσιοδότηση σε άλλα όργανα της Διοίκησης, πλην του Προέδρου της Δημοκρατίας, επιτρέπεται για ειδικότερα, τεχνικά ή λεπτομερειακά θέματα. Η παρατήρηση έχει σημασία ιδίως ως προς τις αναφορές του άρθρου 106 σε «λοιπές υποχρεώσεις και ευθύνες», «κυρώσεις», επίσχεση αποδοχών και καταλογισμούς. Οι διατυπώσεις αυτές νοούνται σε συνδυασμό με το νομοθετικό πλαίσιο της προσωπικής δημοσιονομικής ευθύνης, ιδίως το άρθρο 33 του ν. 4270/2014 και τα άρθρα 142 και 144 του ν. 4820/2021, και ως εξουσιοδότηση για την ειδικότερη εφαρμογή του ήδη θεσπισμένου καθεστώτος.

156. Στην περ. γ' δεν επαναλαμβάνεται η ισχύουσα ειδική εξουσιοδότηση για τη μεταβίβαση σε άλλους υπαλλήλους της διαχείρισης ολόκληρου ή μέρους του

ποσού που έχει προκαταβληθεί στον υπόλογο. Η ισχύουσα διάταξη περιλαμβάνει ρητώς την εξουσιοδότηση αυτή. Η απόλειψή της καταργεί τη γενική εξουσιοδοτική βάση για τη συγκεκριμένη περίπτωση, χωρίς να θίγει ειδικές ρυθμίσεις, όπως εκείνη του άρθρου 101 για τις προκαταβολές σε μετακινούμενους μέσω του υπολόγου Χ.Ε.Π.

157. Η απόλειψη της ειδικής αναφοράς στα εντάλματα «επενδύσεων» δεν συνεπάγεται αφ' εαυτής κατάργηση του άρθρου 104, το οποίο εξακολουθεί να ρυθμίζει «Χρηματικά εντάλματα προπληρωμής δημοσίων επενδύσεων». Καταγράφεται, πάντως, ορολογική διαφοροποίηση, καθώς τα άρθρα 100 επ. μεταβαίνουν στον όρο «προκαταβολή σε υπόλογο», ενώ το άρθρο 104 παραμένει στην ορολογία της «προπληρωμής». Επίσης, ως προς την περ. α', πρέπει να διορθωθεί η λέξη «προσωρινών» σε «προσωρινά», διότι προσδιορίζει τη λέξη «εντάλματα».

158. Τέλος, η νέα εξουσιοδότηση συνδέεται με την προβλεπόμενη κατάργηση του π.δ. 136/1998 από 1.1.2027. Κατά συνέπεια, η υπουργική απόφαση του νέου άρθρου 106 προορίζεται να αποτελέσει την κανονιστική βάση για ειδικότερα ζητήματα που σήμερα ρυθμίζονται στο πλαίσιο του π.δ. αυτού, κατά το μέρος που δεν ρυθμίζονται απευθείας από τις νέες διατάξεις του νόμου.

Άρθρο 227 - Έννοια και διαδικασίες πάγιου ταμείου άμεσων δαπανών - Αντικατάσταση άρθρου 108 ν. 4270/2014

159. Με το άρθρο 227 αντικαθίσταται συνολικά το άρθρο 108 του ν. 4270/2014 και η υφιστάμενη «πάγια προκαταβολή χρηματικού» αντικαθίσταται από το «Πάγιο Ταμείο Άμεσων Δαπανών». Το πεδίο εφαρμογής της ρύθμισης καταλαμβάνει πλέον, πέραν της Κεντρικής Διοίκησης, Ν.Π.Δ.Δ. που ανήκουν στους λοιπούς φορείς της Γενικής Κυβέρνησης και Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού.

160. Για τους φορείς της Κεντρικής Διοίκησης, το Πάγιο Ταμείο Άμεσων Δαπανών συστήνεται με προεδρικό διάταγμα, ενώ με κοινή υπουργική απόφαση καθορίζονται το συνολικό διαθέσιμο ποσό ανά οικονομικό έτος, οι καλυπτόμενοι Α.Λ.Ε. και ο τραπεζικός λογαριασμός. Η διάθεση του ποσού πραγματοποιείται με μεταφορά από τον Κεντρικό Λογαριασμό του Ελληνικού Δημοσίου Νο 200 σε λογαριασμό του φορέα και το ποσό εξακολουθεί να αποτελεί ταμειακό διαθέσιμο του Δημοσίου.

161. Η ρύθμιση διαφοροποιείται από το ισχύον καθεστώς, κατά το οποίο οι πάγιες προκαταβολές χορηγούνται με χρηματικά εντάλματα και αποκαθίστανται με την έκδοση νέων ενταλμάτων μετά την υποβολή των σχετικών δικαιολογητικών. Το

νέο άρθρο προβλέπει σταδιακή μεταφορά του ετήσιου χρηματικού πεσού, με αρχική διάθεση τουλάχιστον ποσοστού 30% και συνυπολογισμό, για τη μεταφορά του υπολοίπου, του εναπομένοντος διαθέσιμου ποσού. Το ισχύον άρθρο 109 προβλέπει σήμερα αποκατάσταση της πάγιας προκαταβολής με χρηματικά εντάλματα μετά την υποβολή των δικαιολογητικών.

162. Δεν επαναλαμβάνονται επίσης τα ανώτατα όρια του ισχύοντος άρθρου 108, τα οποία συνδέονται με δωδεκατημόρια των σχετικών πιστώσεων. Το συνολικό ετήσιο ποσό καθορίζεται πλέον με τις πράξεις που προβλέπονται στις επιμέρους παραγράφους, με την επιφύλαξη του γενικού κανόνα ότι οι δαπάνες πραγματοποιούνται εντός των πιστώσεων του προϋπολογισμού.

163. Για τα Ν.Π.Δ.Δ. των λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, η παρ. 3 προβλέπει σύσταση του Πάγιου Ταμείου Άμεσων Δαπανών με κοινή απόφαση του εποπτεύοντος Υπουργού και του αρμόδιου οργάνου διοίκησης του Ν.Π.Δ.Δ. Το χρηματικό ποσό μεταφέρεται από τον λογαριασμό ταμειακής διαχείρισης του Ν.Π.Δ.Δ. στον λογαριασμό του Πάγιου Ταμείου Άμεσων Δαπανών και εξακολουθεί να αποτελεί ταμειακό διαθέσιμο του φορέα.

Η ρύθμιση αυτή συνυπάρχει με τις διατάξεις των άρθρων 25 επ. του ν.δ. 496/1974 περί πάγιων προκαταβολών Ν.Π.Δ.Δ. Δεν προκύπτει από τις προτεινόμενες διατάξεις ρητή ρύθμιση της σχέσης μεταξύ των δύο καθεστώτων για τα Ν.Π.Δ.Δ. που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής τους.

164. Για τους Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού, οι παρ. 4 και 5 προβλέπουν σύσταση του Πάγιου Ταμείου Άμεσων Δαπανών με απόφαση της δημοτικής ή περιφερειακής επιτροπής, αντίστοιχα, και μεταφορά του ποσού από τον λογαριασμό ταμειακής διαχείρισης του οικείου Ο.Τ.Α. στον λογαριασμό του Πάγιου Ταμείου Άμεσων Δαπανών. Η παρ. 6 αποκλείει τη σύσταση Πάγιου Ταμείου Άμεσων Δαπανών στα νομικά πρόσωπα εποπτείας των Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού.

Παράλληλα, το άρθρο 487 του ν. 5314/2026 ρυθμίζει ήδη την πάγια προκαταβολή των δήμων και των περιφερειών. Από το άρθρο 227 δεν προκύπτει ρητώς αν το νέο καθεστώς του άρθρου 108 υποκαθιστά τις ρυθμίσεις του άρθρου 487 και από ποιο χρονικό σημείο ή αν αυτές εξακολουθούν να εφαρμόζονται παράλληλα. Το ίδιο ζήτημα αφορά τις ειδικές πάγιες προκαταβολές που προβλέπονται στο άρθρο 487 για τις δημοτικές κοινότητες και τις σχολικές μονάδες.

165. Η παρ. 7 διατηρεί τον κανόνα ότι δαπάνες μισθοδοσίας δεν καταβάλλονται από το Πάγιο Ταμείο Άμεσων Δαπανών, πλην εξαιρετικών περιπτώσεων στις οποίες δεν είναι δυνατή η συνήθης διαδικασία.

166. Η παρ. 8 επιτρέπει την κατανομή του ποσού σε περισσότερους διαχειριστές, οι οποίοι υπέχουν ευθύνη δημόσιου υπολόγου για το ποσό που διαχειρίζονται.

167. Κατά την παρ. 9, οι πληρωμές διενεργούνται με κάθε πρόσφορο τρόπο και τα σχετικά παραστατικά υποβάλλονται μεταγενέστερα στις αρμόδιες υπηρεσίες «για την αναγνώριση των υποχρεώσεων και την εμφάνιση αυτών στη δημόσια ληψοδοσία».

168. Η παρ. 10 προβλέπει ετήσιο έλεγχο του Πάγιου Ταμείου Άμεσων Δαπανών των λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, χωρίς αντίστοιχη ρητή πρόβλεψη για τους φορείς της Κεντρικής Διοίκησης. Η διαφοροποίηση αυτή συνδέεται με την κατάργηση από 1.1.2027 του άρθρου 113 του ν. 4270/2014, το οποίο σήμερα προβλέπει ετήσιο τακτικό έλεγχο των διαχειρίσεων των πάγιων προκαταβολών. Η παρ. 14 του νέου άρθρου 108 παρέχει εξουσιοδότηση για τη ρύθμιση του ελέγχου της διαχείρισης, χωρίς να επαναλαμβάνει σε επίπεδο νόμου ειδικό κανόνα ετήσιου ελέγχου για την Κεντρική Διοίκηση.

169. Η παρ. 11 ρυθμίζει τις δαπάνες μετατροπής συναλλάγματος και τις λοιπές τραπεζικές δαπάνες των Πάγιων Ταμείων Άμεσων Δαπανών της Κεντρικής Διοίκησης, ενώ η παρ. 12 προβλέπει ειδικές περιπτώσεις αύξησης του διαθέσιμου χρηματικού ποσού και των κατηγοριών των χρηματοδοτούμενων δαπανών σε περίπτωση πολέμου, επιστράτευσης ή άλλης έκτακτης ανάγκης.

170. Η παρ. 13 ρυθμίζει αφενός την επιστροφή του υπολοίπου σε περίπτωση κατάργησης Πάγιου Ταμείου και αφετέρου την προσαρμογή, κατά την 1.1.2027, του εναπομένοντος ποσού των Πάγιων Ταμείων της Κεντρικής Διοίκησης στο ύψος που θα καθοριστεί σύμφωνα με την παρ. 2β.

Η ρύθμιση αυτή συνδέεται με το άρθρο 236 παρ. 1, κατά το οποίο τα προεδρικά διατάγματα σύστασης υφιστάμενων πάγιων προκαταβολών εξακολουθούν να ισχύουν μετά την έναρξη ισχύος του άρθρου 227 και οι αναφορές τους σε «πάγια προκαταβολή» νοούνται ως αναφορές στο Πάγιο Ταμείο Άμεσων Δαπανών.

171. Τέλος, από 1.1.2027 καταργούνται τα άρθρα 109, 110, 111 και 113 του ν. 4270/2014, τα οποία αφορούν τη διαχείριση, τα ελλείμματα, τις υποχρεώσεις των διαχειριστών και τον έλεγχο των πάγιων προκαταβολών. Το νέο άρθρο 108 και η εξουσιοδοτική διάταξη της παρ. 14 καταλαμβάνουν μέρος του αντικειμένου των καταργούμενων διατάξεων.

172. Από τις εξεταζόμενες διατάξεις δεν προκύπτει αυτοτελώς ότι η έναρξη ισχύος του άρθρου 227 συμπίπτει με την 1.1.2027. Το άρθρο 236 αναφέρεται στην «έναρξη ισχύος του άρθρου 227», ενώ το άρθρο 237 ορίζει ειδικώς την 1.1.2027

ως χρόνο κατάργησης των άρθρων 109, 110, 111 και 113. Εφόσον προβλέπεται προγενέστερος χρόνος έναρξης ισχύος του άρθρου 227, θα υφίσταται για το αντίστοιχο διάστημα παράλληλη ισχύς του νέου άρθρου 108 και των ανωτέρω καταργούμενων διατάξεων.

Άρθρο 228 - Έννοια πάγιας διαχείρισης υλικού ή αξιών - Τροποποίηση άρθρου 112 ν. 4270/2014

173. Με το άρθρο 228 τροποποιείται κυρίως ορολογικά το άρθρο 112 του ν. 4270/2014. Οι «Πάγιες Προκαταβολές υλικού ή αξιών» μετονομάζονται σε «Πάγια Διαχείριση υλικού ή αξιών», ενώ η αναφορά στους Ο.Τ.Α. εξειδικεύεται σε Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού. Ο βασικός μηχανισμός της διάταξης και η εξουσιοδότηση για τον καθορισμό των λεπτομερειών εφαρμογής της διατηρούνται.

174. Η προσθήκη των λέξεων «α' και β' βαθμού» μετά τους Ο.Τ.Α. έχει διευκρινιστικό χαρακτήρα, καθώς το ισχύον άρθρο 112 αναφέρεται ήδη γενικά στους Ο.Τ.Α. χωρίς διάκριση βαθμού.

Άρθρο 229 - Ελλείμματα δημοσίων υπολόγων - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 152 ν. 4270/2014

175. Το άρθρο 229 τροποποιεί την παρ. 1 του άρθρου 152 του ν. 4270/2014 με την προσθήκη τρίτου εδαφίου, σύμφωνα με το οποίο «το έλλειμμα διακρίνεται ανάλογα με την αιτία δημιουργίας του, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 141 του ν. 4820/2021». Ο ορισμός του ελλείμματος και οι περιπτώσεις πληρωμών που θεωρούνται έλλειμμα δεν μεταβάλλονται.

Η νέα ρύθμιση συνδέει, επομένως, τον ορισμό του ελλείμματος του άρθρου 152 με την κατηγοριοποίηση του άρθρου 141 παρ. 2 του ν. 4820/2021. Κατά τη διάταξη αυτή, τα ελλείμματα στη δημόσια διαχείριση διακρίνονται σε υλικά ελλείμματα ταμείου, χαρτοφυλακίου ή αποθήκης, σε ελλείμματα από παράτυπη πληρωμή, διάθεση αξιών ή έξοδο υλικού από αποθήκη και σε ελλείμματα από λοιπή μη νόμιμη διαχείριση που δεν εντάσσονται στις δύο προηγούμενες κατηγορίες.

176. Η παραπομπή έχει συστηματική σημασία, επειδή η διάκριση του άρθρου 141 χρησιμοποιείται στη συνέχεια από τον ν. 4820/2021 για τον προσδιορισμό των υπεύθυνων προσώπων. Το άρθρο 142 καθορίζει διαφορετικά υπεύθυνα πρόσωπα ανάλογα με την κατηγορία του ελλείμματος, ενώ το άρθρο 144 ρυθμίζει το μέτρο της ευθύνης τους. Η νέα διάταξη του άρθρου 152 δεν επαναλαμβάνει τους κανόνες αυτούς ούτε παραπέμπει ρητά στα άρθρα 142 και 144, όμως, εντάσσει τα ελλείμματα του ν. 4270/2014 στην κατηγοριοποίηση, στην οποία στηρίζονται οι επόμενες ρυθμίσεις του ν. 4820/2021.

177. Η ίδια συστηματική σύνδεση εμφανίζεται και σε άλλες διατάξεις του σχεδίου. Με το άρθρο 213, η περ. β' του άρθρου 33 του ν. 4270/2014 συνδέει ρητά την αρχή της λογοδοσίας με τα υπεύθυνα πρόσωπα του άρθρου 142 και το μέτρο ευθύνης τους κατά το άρθρο 144 του ν. 4820/2021. Αντίστοιχα, στο νέο άρθρο 102 προβλέπεται ότι οι υπόλογοι Χ.Ε.Π. ευθύνονται για την πρόκληση ελλείμματος από δόλο ή αμέλεια, με παραπομπή στην περ. β' του άρθρου 33.

178. Συναφώς, θα μπορούσε να εξεταστεί η περαιτέρω εναρμόνιση του άρθρου 152 του ν. 4270/2014 με τις αντίστοιχες ρυθμίσεις του ν. 4820/2021 και ως προς την παραγραφή. Ειδικότερα, ως προς την αξίωση για την αναπλήρωση διαχειριστικού ελλείμματος, προτείνεται να προβλεφθεί η εφαρμογή της παρ. 1 του άρθρου 152 του ν. 4820/2021 για την παραγραφή και των παρ. 4 και 5 του ίδιου άρθρου για την αναστολή της. Στο ίδιο πλαίσιο θα μπορούσε να καταργηθεί το δεύτερο εδάφιο της παρ. 3 του άρθρου 152 του ν. 4270/2014, ώστε να αποφεύγεται η διατήρηση παράλληλης ή μη εναρμονισμένης ρύθμισης.

Η κατάργησή του αποσαφηνίζει ότι και για τις καταλογιστικές πράξεις του άρθρου 152 του ν. 4270/2014 εφαρμόζεται ως προς την παραγραφή το ενιαίο καθεστώς του άρθρου 152 του ν. 4820/2021. Με τον τρόπο αυτό αποφεύγεται η συνύπαρξη δύο διαφορετικών αφετηριών της δεκαετούς προθεσμίας για την ίδια αξίωση αναπλήρωσης διαχειριστικού ελλείμματος.

Άρθρο 230 - Επικαιροποίηση λειτουργιών Λογιστικού Πλαισίου Γενικής Κυβέρνησης - Τροποποίηση άρθρου 156 ν. 4270/2014

179. Το άρθρο 230 τροποποιεί το άρθρο 156 του ν. 4270/2014 και αναδιαμορφώνει το περιεχόμενο και το πεδίο εφαρμογής του ΛΠΓΚ, καθώς και την κατανομή της σχετικής κανονιστικής ύλης μεταξύ προεδρικού διατάγματος και υπουργικών αποφάσεων.

180. Με την παρ. 1, προστίθεται ότι με το ΛΠΓΚ καθορίζονται οι βασικές λογιστικές αρχές και κανόνες, το σύστημα λογιστικής καταγραφής και τα τηρούμενα λογιστικά αρχεία. Η διάταξη προσδιορίζει, έτσι, πέραν των σκοπών του ΛΠΓΚ, και τα βασικά στοιχεία του περιεχομένου του. Παράλληλα, η αναφορά σε «ενοποιημένες χρηματοοικονομικές αναφορές» αντικαθίσταται από την αναφορά σε «ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις». Κατά το π.δ. 54/2018, οι χρηματοοικονομικές αναφορές αποτελούν ευρύτερη κατηγορία, η οποία περιλαμβάνει τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις, την κατάσταση δημοσιονομικής αναφοράς και την κατάσταση προϋπολογισμού/απολογισμού. Η μεταβολή του άρθρου 156 αφορά, επομένως, ειδικά τις ενοποιημένες

χρηματοοικονομικές καταστάσεις και δεν καταλαμβάνει τις λοιπές μορφές χρηματοοικονομικής αναφοράς του π.δ. 54/2018.

181. Με την παρ. 2, η κοινή κατηγοριοποίηση για τον προϋπολογισμό και τη λογιστική απεικόνιση επεκτείνεται και στα εκτός Γενικής Κυβέρνησης Ν.Π.Δ.Δ. Παράλληλα, η αναφορά στον «ετήσιο Κρατικό Προϋπολογισμό» αντικαθίσταται από την αναφορά στον «ετήσιο προϋπολογισμό» και προστίθεται η παρουσίαση των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις.

182. Η επέκταση στα εκτός Γενικής Κυβέρνησης Ν.Π.Δ.Δ. συνδέεται με την περ. εγ' της παρ. 3, η οποία τα εντάσσει ρητώς στο πεδίο εφαρμογής του ΛΠΓΚ. Η ρύθμιση διαφοροποιείται από το ισχύον άρθρο 1 παρ. 3 του π.δ. 54/2018, κατά το οποίο οι οντότητες του δημόσιου τομέα που δεν ανήκουν στη Γενική Κυβέρνηση εφαρμόζουν το λογιστικό πλαίσιο του ιδιωτικού τομέα. Η εφαρμογή του νέου πεδίου του άρθρου 156 προϋποθέτει, συνεπώς, αντίστοιχη προσαρμογή του π.δ. 54/2018.

183. Η γενικότερη αναφορά στον «ετήσιο προϋπολογισμό» αντιστοιχεί στο διευρυμένο πεδίο της διάταξης, το οποίο δεν περιορίζεται στον Κρατικό Προϋπολογισμό. Η προσθήκη των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων αποτυπώνει επίσης τη σύνδεση της οικονομικής ταξινόμησης με τη λογιστική απεικόνιση και τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις.

184. Η παρ. 3 προσδιορίζει εκ νέου τα θέματα που ρυθμίζονται με προεδρικό διάταγμα. Με αυτό καθορίζονται οι γενικές αρχές και κανόνες του ΛΠΓΚ, το βασικό σχέδιο λογαριασμών μέχρι τον τρίτο βαθμό ανάλυσης, οι ατομικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις και ο χρόνος σύνταξής τους, τα λογιστικά αρχεία και το πεδίο εφαρμογής του ΛΠΓΚ. Ως προς το σχέδιο λογαριασμών, το βασικό επίπεδο μέχρι τον τρίτο βαθμό καθορίζεται με το προεδρικό διάταγμα, ενώ η περαιτέρω ανάπτυξή του ανατίθεται, κατά την παρ. 4, σε υπουργική απόφαση. Η διάταξη διακρίνει, επομένως, το βασικό σχέδιο λογαριασμών από την περαιτέρω ανάπτυξή του. Με την περ. γ' της παρ. 3 προβλέπεται ειδικά ότι το προεδρικό διάταγμα καθορίζει τις ατομικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις και τον χρόνο σύνταξής τους. Αντίστοιχα, η περ. δ' υπάγει στο προεδρικό διάταγμα τα τηρούμενα λογιστικά αρχεία και τον τρόπο τήρησής τους.

185. Ως προς το πεδίο εφαρμογής, η περ. ε' προσδιορίζει τρεις κατηγορίες: τις οντότητες της Γενικής Κυβέρνησης με τις εξαιρέσεις του π.δ. 54/2018, ορισμένους Ειδικούς Λογαριασμούς και τα εκτός Γενικής Κυβέρνησης Ν.Π.Δ.Δ. Για την

πρώτη κατηγορία διατηρείται η σύνδεση με το π.δ. 54/2018. Κατά το ισχύον π.δ., οντότητες της Γενικής Κυβέρνησης οι οποίες υποχρεούνται από άλλη νομοθεσία να εφαρμόζουν λογιστικό πλαίσιο του ιδιωτικού τομέα εφαρμόζουν εκείνο το πλαίσιο, με υποχρέωση κατάρτισης πρόσθετων χρηματοοικονομικών αναφορών βάσει του ΛΠΓΚ. Η υποπερ. εβ' εντάσσει ρητώς στο πεδίο εφαρμογής Ειδικούς Λογαριασμούς που έχουν διαχειριστική αυτοτέλεια, εξυπηρετούν ειδικό δημόσιο σκοπό, τηρούνται υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου ή φορέα της Γενικής Κυβέρνησης και δεν ταξινομούνται ως διακριτοί φορείς στο Μητρώο Φορέων Γενικής Κυβέρνησης της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛΣΤΑΤ). Η υποπερ. εγ' εντάσσει στο πεδίο εφαρμογής τα εκτός Γενικής Κυβέρνησης Ν.Π.Δ.Δ. Η ρύθμιση αυτή συμπληρώνει την αντίστοιχη πρόβλεψη της παρ. 2 και μεταβάλλει το υφιστάμενο πεδίο του π.δ. 54/2018. Η περ. στ' διατηρεί την εξουσιοδότηση για τον καθορισμό του χρόνου έναρξης εφαρμογής του ΛΠΓΚ. Το ισχύον π.δ. 54/2018 προβλέπει ήδη εφαρμογή του ΛΠΓΚ στις οντότητες της Γενικής Κυβέρνησης, και συγκεκριμένα από 1.1.2025 στις λοιπές, πλην Κεντρικής Διοίκησης, οντότητες που εμπίπτουν στο πεδίο του. Η νέα εξουσιοδότηση καταλαμβάνει πλέον και τις κατηγορίες που προστίθενται στο πεδίο εφαρμογής, ιδίως τα εκτός Γενικής Κυβέρνησης Ν.Π.Δ.Δ.

186. Η παρ. 4 ανακατανέμει τα θέματα που ρυθμίζονται με υπουργική απόφαση και προσδιορίζει τις αρμόδιες υπηρεσίες για την υποβολή εισήγησης ή πρότασης. Κατά την περ. α', με υπουργική απόφαση αναπτύσσονται το βασικό σχέδιο λογαριασμών και η κοινή οικονομική ταξινόμηση του προϋπολογισμού των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης. Στο σημείο αυτό καταγράφεται αναντιστοιχία με την παρ. 2 καθώς η τελευταία υπάγει στην ίδια κατηγοριοποίηση και τα εκτός Γενικής Κυβέρνησης Ν.Π.Δ.Δ., ενώ η εξουσιοδοτική διάταξη της παρ. 4 περ. α' αναφέρεται μόνο στην οικονομική ταξινόμηση του προϋπολογισμού των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης. Η έκταση της εξουσιοδότησης ως προς τα εκτός Γενικής Κυβέρνησης Ν.Π.Δ.Δ. δεν αποτυπώνεται, συνεπώς, με την ίδια διατύπωση στις δύο παραγράφους. Η περ. β' αφορά την ανάπτυξη της διοικητικής και των λοιπών ταξινομήσεων του προϋπολογισμού και προβλέπει σχετική πρόταση της Διεύθυνσης Προϋπολογισμού Γενικής Κυβέρνησης. Κατά την υποπερ. γα', οι λογιστικές πολιτικές για την αρχική αναγνώριση, τη μεταγενέστερη επιμέτρηση, την παρουσίαση και τις γνωστοποιήσεις εξακολουθούν να καθορίζονται με υπουργική απόφαση μετά από γνωμοδότηση της Επιτροπής Λογιστικής Τοποποίησης και Ελέγχου (ΕΛΤΕ). Προσδιορίζεται επιπλέον η Διεύθυνση Λογιστικής και Εφαρμογής ΛΠΓΚ ως υπηρεσία που υποβάλλει τη σχετική πρόταση. Η υποπερ. γβ' παρέχει εξουσιοδότηση για την εξαίρεση από την εφαρμογή του ΛΠΓΚ οντοτήτων με «ελάσσονα χρηματοοικονομικά μεγέθη», χωρίς να προσδιορίζει τα κριτήρια υπαγωγής στην εξαίρεση. Δεδομένου ότι η παρ. 3 προσδιορίζει νομοθετικά τις κατηγορίες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του

ΛΠΓΚ, ενώ η υποπερ. γβ' προβλέπει τη δυνατότητα εξαίρεσης ορισμένων εξ αυτών με υπουργική απόφαση, ορθότερο είναι να προσδιορίζονται στον νόμο τα βασικά κριτήρια της εξαίρεσης.

187. Η παρ. 5 αντικαθιστά την υφιστάμενη μεταβατική ρύθμιση, η οποία αφορά τη συνέχιση εφαρμογής των προγενέστερων κλαδικών λογιστικών συστημάτων μέχρι την εφαρμογή του π.δ. 54/2018. Η νέα διάταξη παρέχει εξουσιοδότηση για τη ρύθμιση διαδικαστικών και επιχειρησιακών θεμάτων, επιμέρους σταδίων και προθεσμιών που αφορούν τη μετάβαση των φορέων της Κεντρικής Διοίκησης στο ΛΠΓΚ. Τέλος, η ένταξη των εκτός Γενικής Κυβέρνησης Ν.Π.Δ.Δ. στο πεδίο εφαρμογής του ΛΠΓΚ δεν συνοδεύεται κατά το άρθρο 156 από τον προσδιορισμό του οργάνου που είναι αρμόδιο για την εφαρμογή του λογιστικού πλαισίου στους φορείς αυτούς. Το άρθρο 25 του ν. 4270/2014 αφορά τους ΠΟΥ των λοιπών, πλην της Κεντρικής Διοίκησης, φορέων της Γενικής Κυβέρνησης και δεν καταλαμβάνει, κατά τη διατύπωσή του, τα Ν.Π.Δ.Δ. που βρίσκονται εκτός αυτής. Εφόσον το αρμόδιο όργανο δεν προβλέπεται από τις ειδικές οργανωτικές ή ιδρυτικές διατάξεις του οικείου Ν.Π.Δ.Δ., καταλείπεται ζήτημα προσδιορισμού του για την εφαρμογή του ΛΠΓΚ στους εν λόγω φορείς.

Άρθρο 231 - Ορισμός χρηματοοικονομικών καταστάσεων - Προσθήκη άρθρου 165Α στον ν. 4270/2014

188. Το άρθρο 231 προσθέτει στον ν. 4270/2014 το άρθρο 165Α, με το οποίο ορίζονται οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις και οι ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις της Γενικής Κυβέρνησης. Οι πρώτες αποτυπώνουν τα περιουσιακά στοιχεία, τις υποχρεώσεις, την καθαρή θέση, τα έσοδα, τα έξοδα και τις ταμειακές ροές της Κεντρικής Διοίκησης. Στις ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις τα αντίστοιχα στοιχεία των φορέων της Κεντρικής Διοίκησης και των λοιπών οντοτήτων της Γενικής Κυβέρνησης παρουσιάζονται ως στοιχεία ενιαίας οικονομικής οντότητας.

189. Η προσθήκη συνδέεται με την τροποποίηση του άρθρου 156, κατά το οποίο το ΛΠΓΚ καταλαμβάνει πλέον ρητώς και την κατάρτιση ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων, ενώ με προεδρικό διάταγμα καθορίζονται οι ατομικές και ενοποιημένες καταστάσεις και ο χρόνος σύνταξής τους. Αντίστοιχα, το νέο άρθρο 167Α ρυθμίζει τη σύνταξη των ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων από το ΓΛΚ, τον έλεγχό τους από το Ελεγκτικό Συνέδριο και την υποβολή τους στη Βουλή.

190. Στον ισχύοντα ν. 4270/2014 δεν περιλαμβάνεται αντίστοιχος γενικός ορισμός. Τα άρθρα 165 και 166 ρυθμίζουν ειδικά τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις της

Κεντρικής Διοίκησης και καταργούνται με το άρθρο 237 του σχεδίου. Με το νέο άρθρο 165Α εισάγεται, συνεπώς, γενικός εννοιολογικός ορισμός, ενώ ο ειδικότερος προσδιορισμός των καταστάσεων-αυτών και των κανόνων κατάρτισής τους παραμένει στο ΛΠΓΚ.

191. Στην παρ. 1, η χρήση του όρου «αναφορές» δεν μεταβάλλει τη διάκριση που ακολουθεί το π.δ. 54/2018 μεταξύ χρηματοοικονομικών αναφορών και χρηματοοικονομικών καταστάσεων. Στο ΛΠΓΚ οι χρηματοοικονομικές αναφορές αποτελούν την ευρύτερη κατηγορία, στην οποία περιλαμβάνονται και οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις.

192. Ουσιαστικό ζήτημα ανακύπτει ως προς τον προσδιορισμό του σκοπού των χρηματοοικονομικών καταστάσεων στην παρ. 1. Η διάταξη περιορίζει τον σκοπό τους στην παροχή χρηματοοικονομικών πληροφοριών χρήσιμων για τη λήψη οικονομικών αποφάσεων. Αντίθετα, στο εννοιολογικό πλαίσιο του ΛΠΓΚ ο σκοπός των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων Γενικού Σκοπού προσδιορίζεται ευρύτερα και συνδέεται με τη διαφάνεια, τη λογοδοσία και τη λήψη αποφάσεων, καθώς και με την αληθή και εύλογη απεικόνιση της χρηματοοικονομικής θέσης, της χρηματοοικονομικής επίδοσης και των ταμειακών ροών. Η προτεινόμενη διατύπωση του άρθρου 165Α αποδίδει, συνεπώς, στενότερο σκοπό από εκείνον που προβλέπεται στο ΛΠΓΚ. Θα μπορούσε να εξεταστεί η αντίστοιχη προσαρμογή της διάταξης.

193. Στην παρ. 2, ο ορισμός αποτυπώνει τη βασική έννοια της ενοποίησης, δηλαδή την παρουσίαση των χρηματοοικονομικών στοιχείων των επιμέρους οντοτήτων ως στοιχείων μιας ενιαίας οικονομικής οντότητας. Τα ειδικότερα κριτήρια και οι απαιτήσεις ενοποίησης καθορίζονται στο πλαίσιο των λογιστικών πολιτικών του ΛΠΓΚ.

Άρθρο 232 - Επικαιροποίηση διαδικασίας ελέγχου Απολογισμού και Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων της Κεντρικής Διοίκησης - Τροποποίηση άρθρου 167 ν. 4270/2014

194. Το άρθρο 232 τροποποιεί το άρθρο 167 του ν. 4270/2014 ως προς την ορολογία και τις προθεσμίες ελέγχου και υποβολής του Απολογισμού και των χρηματοοικονομικών καταστάσεων της Κεντρικής Διοίκησης.

195. Ως προς την ορολογία, η χωριστή αναφορά στον «Ισολογισμό» και στις «λοιπές χρηματοοικονομικές καταστάσεις» αντικαθίσταται από την ενιαία αναφορά στις «χρηματοοικονομικές καταστάσεις της Κεντρικής Διοίκησης». Η μεταβολή συνδέεται με το νέο άρθρο 165Α, το οποίο ορίζει ενιαία τις

χρηματοοικονομικές καταστάσεις. Η νέα ορολογία πρέπει να αναγνωσθεί σε συνδυασμό με το άρθρο 79 παρ. 7 του Συντάγματος, το οποίο εξακολουθεί να αναφέρεται στον «απολογισμό» και στον «γενικό ισολογισμό του Κράτους». Η συνταγματική διάταξη προβλέπει την κατάθεσή τους στη Βουλή, συνοδευόμενων από την έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου, και την κύρωσή τους από την Ολομέλεια σύμφωνα με τον Κανονισμό της Βουλής.

196. Ως προς τις προθεσμίες, η αποστολή στο Ελεγκτικό Συνέδριο μεταφέρεται από το τέλος Ιουνίου στο τέλος Απριλίου. Η προθεσμία της Υπηρεσίας Επιτρόπου αυξάνεται από δύο σε τρεις μήνες και η προθεσμία του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών για την υποβολή απόψεων από είκοσι ημέρες σε δύο μήνες. Η Διαδήλωση αποστέλλεται πλέον μέχρι την 20ή Οκτωβρίου αντί του τέλους Οκτωβρίου. Η νέα κατανομή των προθεσμιών συντέμνει τον διαθέσιμο χρόνο για το τελικό στάδιο της διαδικασίας ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

197. Η σύντμηση αυτή αφορά όμως το τελικό στάδιο άσκησης συνταγματικά κατοχυρωμένης αρμοδιότητας του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Κατά το άρθρο 98 παρ. 1 περ. ε' του Συντάγματος, στο Ελεγκτικό Συνέδριο ανήκει η σύνταξη και υποβολή στη Βουλή έκθεσης επί του Απολογισμού και του Ισολογισμού του Κράτους. Το Ελεγκτικό Συνέδριο αποτελεί, συγχρόνως, το ανώτατο δημοσιονομικό δικαστήριο και τον ανώτατο θεσμό δημοσιονομικού ελέγχου της Χώρας. Υπό τα δεδομένα αυτά, η μείωση του διαθέσιμου χρόνου για το τελικό στάδιο από περίπου σαράντα σε περίπου είκοσι ημέρες δημιουργεί ζήτημα επάρκειας της προθεσμίας για την ολοκλήρωση της τελικής επεξεργασίας και την έκδοση της Διαδήλωσης, ιδίως αν εξαντληθούν οι προηγούμενες προθεσμίες. Το ζήτημα εντοπίζεται στη διασφάλιση επαρκούς χρόνου, ο οποίος απαιτείται για την ουσιαστική άσκηση της συνταγματικής ελεγκτικής αρμοδιότητας του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

198. Αν εξαντληθούν οι επιμέρους προθεσμίες, κατά το ισχύον καθεστώς οι απόψεις του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών υποβάλλονται περίπου έως τις 20 Σεπτεμβρίου και η Διαδήλωση έως το τέλος Οκτωβρίου, οπότε μεσολαβούν περίπου σαράντα ημέρες. Με τη νέα ρύθμιση, η δίμηνη προθεσμία του ως άνω Υπουργού λήγει περίπου στο τέλος Σεπτεμβρίου και η Διαδήλωση πρέπει να αποσταλεί έως την 20ή Οκτωβρίου, οπότε το αντίστοιχο διάστημα περιορίζεται σε περίπου είκοσι ημέρες.

199. Η επίσπευση της διαδικασίας ελέγχου συνδέεται με τη νέα παρ. 2. Η ισχύουσα αυτοτελής προθεσμία του τέλους Νοεμβρίου για την εισαγωγή στη Βουλή δεν επαναλαμβάνεται και η υποβολή συνδέεται πλέον με την κατάθεση του Κρατικού Προϋπολογισμού για το νέο έτος. Παράλληλα, ορίζεται ότι ο

Απολογισμός και οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις ψηφίζονται μέχρι την 31η Μαρτίου του επόμενου έτους.

Άρθρο 233 - Καθορισμός διαδικασίας ελέγχου ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων της Γενικής Κυβέρνησης από το Ελεγκτικό Συνέδριο και υποβολής τους στη Βουλή - Προσθήκη άρθρου 167Α στον ν. 4270/2014

200. Το άρθρο 233 προσθέτει νέο άρθρο 167Α στον ν. 4270/2014 και θεσπίζει αυτοτελή ετήσια διαδικασία σύνταξης, ελέγχου, δημοσιοποίησης και υποβολής στη Βουλή των ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων της Γενικής Κυβέρνησης.

201. Κατά την παρ. 1, το ΓΛΚ συντάσσει τις καταστάσεις και τις αποστέλλει στην αρμόδια Υπηρεσία Επιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου μέχρι το τέλος Οκτωβρίου. Οι φορείς της Γενικής Κυβέρνησης διαβιβάζουν τα αναγκαία στοιχεία μέσω των οικονομικών υπηρεσιών των εποπτευόμενων Υπουργείων, ενώ οι Ανεξάρτητες Αρχές που ανήκουν στους λοιπούς φορείς της Γενικής Κυβέρνησης τα αποστέλλουν απευθείας στο ΓΛΚ.

202. Ως προς την υποβολή στο Ελεγκτικό Συνέδριο, υπάρχει διαφοροποίηση στη διατύπωση σε σχέση με το άρθρο 20, όπως τροποποιείται με το άρθρο 209. Το άρθρο 20 ορίζει ότι ο Υπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών «υποβάλλει» τις ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις στο Ελεγκτικό Συνέδριο, ενώ το άρθρο 167Α ορίζει ότι το ΓΛΚ τις «αποστέλλει» στην αρμόδια Υπηρεσία Επιτρόπου. Δεν προκύπτει ρητώς αν πρόκειται για διάκριση μεταξύ της αρμοδιότητας υποβολής και της υπηρεσιακής διαβίβασης.

203. Η προθεσμία «μέχρι το τέλος Οκτωβρίου κάθε έτους» δεν προσδιορίζει ρητώς το οικονομικό έτος στο οποίο αφορούν οι καταστάσεις. Η σύνδεση με το προηγούμενο οικονομικό έτος προκύπτει από τη χρονική διαδρομή της τηρητέας διαδικασίας και αποτυπώνεται ρητώς μόνο στις μεταβατικές ρυθμίσεις για τα οικονομικά έτη 2027 και 2028.

204. Η παρ. 2 παραπέμπει στο άρθρο 53 παρ. 4 του ν. 4820/2021 ως προς τον έλεγχο των ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων. Το άρθρο 167Α ρυθμίζει το ετήσιο διαδικαστικό πλαίσιο του ελέγχου, ενώ η ειδικότερη διαδικασία, το αντικείμενο και η μεθοδολογία του προσδιορίζονται βάσει του άρθρου 53 παρ. 4.

205. Η Υπηρεσία Επιτρόπου διαθέτει τρεις μήνες από την αποστολή για τον έλεγχο και την επιστροφή των καταστάσεων. Ο Υπουργός διαθέτει έναν μήνα για την υποβολή απόψεων και η Διαδήλωση αποστέλλεται μέχρι το τέλος Απριλίου. Αν εξαντληθούν οι επιμέρους προθεσμίες, μετά την υποβολή των απόψεων του ανωτέρω Υπουργού απομένει διάστημα περίπου δύο μηνών μέχρι την καταληκτική ημερομηνία της Διαδήλωσης.

206. Ως προς την τελική κρίση του Ελεγκτικού Συνεδρίου, το άρθρο 167 ορίζει ρητώς ότι αυτή αφορά την «ορθότητα και αξιοπιστία» του Απολογισμού και των χρηματοοικονομικών καταστάσεων της Κεντρικής Διοίκησης, ενώ το άρθρο 167Α περιορίζεται στη διατύπωση ότι το Ελεγκτικό Συνέδριο «αποφαίνεται επί» των ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων. Η διαφοροποίηση αυτή δεν συνεπάγεται κατ' ανάγκη διαφορετικό αντικείμενο ελέγχου, καθώς το άρθρο 167Α παραπέμπει στο άρθρο 53 παρ. 4 του ν. 4820/2021 για τη διαδικασία, το αντικείμενο και τη μεθοδολογία του ελέγχου.

207. Η αναφορά του άρθρου 167Α σε «ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις» δεν αποκλείεται από την ευρύτερη αναφορά του άρθρου 53 παρ. 4 σε «ενοποιημένες χρηματοοικονομικές αναφορές», εφόσον οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις εντάσσονται στην ευρύτερη κατηγορία των χρηματοοικονομικών αναφορών.

208. Κατά την παρ. 3, οι ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις και η Διαδήλωση αναρτώνται στην ιστοσελίδα του Υπουργείου και υποβάλλονται στη Βουλή προς ενημέρωση. Δεν προβλέπεται κύρωση από τη Βουλή, σε διάκριση από τη διαδικασία του άρθρου 167 για τον Απολογισμό και τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις της Κεντρικής Διοίκησης.

209. Η ίδια παράγραφος ορίζει ότι η ανάρτηση και η υποβολή στη Βουλή γίνονται εντός δέκα ημερών «από την ανωτέρω ημερομηνία». Ως «ανωτέρω ημερομηνία» νοείται γραμματικά το τέλος Απριλίου, δηλαδή η καταληκτική ημερομηνία αποστολής της Διαδήλωσης, και όχι η πραγματική ημερομηνία αποστολής της.

Άρθρο 234 - Κυρώσεις για τη μη έγκαιρη διαβίβαση δημοσιονομικών και λογιστικών στοιχείων - Τροποποίηση παρ. 2 άρθρου 173 ν. 4270/2014

210. Το άρθρο 234 τροποποιεί την παρ. 2 του άρθρου 173 του ν. 4270/2014 σε δύο σημεία: Αφενός αντικαθιστά την αναφορά στο Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής (Μ.Π.Δ.Σ.) με αναφορά στον Πολυετή Δημοσιονομικό Προγραμματισμό (Π.Δ.Π.) και αφετέρου προσθέτει νέο δεύτερο εδάφιο, με το οποίο οι κυρώσεις των περ. α' και β' της παρ. 1 εφαρμόζονται

αναλογικά και σε περίπτωση μη έγκαιρης αποστολής αξιόπιστων δημοσιονομικών και λογιστικών στοιχείων.

211. Η αντικατάσταση του Μ.Π.Δ.Σ. από τον Π.Δ.Π. συνδέεται με την αναμόρφωση του συστήματος πολυετούς δημοσιονομικού σχεδιασμού με τον ν. 5217/2025. Με τον νόμο αυτό το άρθρο 43 του ν. 4270/2014, το οποίο αφορούσε το Μ.Π.Δ.Σ., αντικαταστάθηκε και ρυθμίζει πλέον τον Π.Δ.Π., ενώ το άρθρο 45 αφορά την κατάρτισή του. Ως προς το σημείο αυτό, η παρ. 2 του άρθρου 173 προσαρμόζεται στη νέα ορολογία και στις αντίστοιχες υποχρεώσεις υποβολής, χωρίς μεταβολή του υφιστάμενου μηχανισμού κυρώσεων.

212. Η κύρια μεταβολή βρίσκεται στο νέο δεύτερο εδάφιο. Η ισχύουσα παρ. 2 συνδέει τις κυρώσεις με συγκεκριμένα παραδοτέα, δηλαδή με τις προβλέψεις για τον Π.Δ.Π., τα σχέδια των ετήσιων προϋπολογισμών και τις ειδικά αναφερόμενες εκθέσεις. Το νέο εδάφιο επεκτείνει τον ίδιο μηχανισμό στη μη έγκαιρη αποστολή «αξιόπιστων δημοσιονομικών και λογιστικών στοιχείων», χωρίς να προσδιορίζει ειδικότερα τις κατηγορίες των στοιχείων αυτών.

213. Η ρύθμιση συνδέεται ιδίως με τις νέες υποχρεώσεις των ΠΟΥ των λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης κατά το άρθρο 25. Με το άρθρο 212 του σχεδίου προστίθεται η υποχρέωση έγκαιρης παροχής αξιόπιστων οικονομικών στοιχείων για την κατάρτιση των ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων, καθώς και αξιόπιστων στοιχείων πληρωμών προς το ΓΛΚ και το εποπτεύον Υπουργείο.

214. Συναφείς υποχρεώσεις προβλέπονται και στο άρθρο 24 για τις οικονομικές υπηρεσίες της Κεντρικής Διοίκησης, ιδίως ως προς την παρακολούθηση των χρηματοοικονομικών αναφορών των εποπτευόμενων φορέων και τη διαβίβαση στο ΓΛΚ αξιόπιστων οικονομικών στοιχείων για την κατάρτιση των ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων. Η ροή αυτή των στοιχείων συνδέεται και με τη διαδικασία του νέου άρθρου 167Α.

215. Η επέκταση του πεδίου εφαρμογής αφορά κυρωτικό μηχανισμό με συνέπειες τόσο για τον ΠΟΥ όσο και για τον οικείο φορέα. Κατά την περ. α' της παρ. 1, μετά την πάροδο των προβλεπόμενων προθεσμιών μπορεί να επιβληθεί στον ΠΟΥ περικοπή του μηνιαίου μισθού ή της συνολικής αποζημίωσής του κατά 1/25 για κάθε πρόσθετη ημέρα καθυστέρησης. Κατά την περ. β' μπορεί να ανασταλεί, μέχρι την υποβολή των στοιχείων, μέρος των χρηματοδοτήσεων, επιχορηγήσεων ή αποδόσεων προς τον φορέα. Το άρθρο 173 εξακολουθεί να αποτελεί το γενικό κυρωτικό πλαίσιο για τους λοιπούς φορείς της Γενικής Κυβέρνησης.

216. Ως προς το πραγματικό της παράβασης, η διατύπωση «μη έγκαιρης αποστολής [...] αξιόπιστων δημοσιονομικών και λογιστικών στοιχείων» δεν διευκρινίζει αν οι κυρώσεις αφορούν μόνο την εκπρόθεσμη αποστολή ή και την εμπρόθεσμη αποστολή μη αξιόπιστων στοιχείων. Στη δεύτερη περίπτωση, δεν προσδιορίζονται η έννοια της αναξιοπιστίας, τα κριτήρια διαπίστωσής της και το αρμόδιο όργανο.

217. Δεύτερο ζήτημα αφορά τους αποδέκτες των στοιχείων. Το νέο εδάφιο αναφέρεται σε αποστολή «στο εποπτεύον Υπουργείο, στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους και στον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών». Η σύνδεση των τριών αποδεκτών με τον σύνδεσμο «και» μπορεί γραμματικά να εκληφθεί ως σωρευτική υποχρέωση αποστολής των ίδιων στοιχείων προς όλους.

218. Η διατύπωση αυτή δεν συμπίπτει πλήρως με τις ειδικότερες ροές πληροφόρησης που προβλέπονται στις λοιπές διατάξεις. Η περ. η' του άρθρου 25 αναφέρεται σε παροχή στοιχείων για τις ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις προς το ΓΛΚ, ενώ η περ. θ' προβλέπει παροχή στοιχείων πληρωμών προς το ΓΛΚ και το εποπτεύον Υπουργείο. Αντίστοιχα, το νέο άρθρο 167Α προβλέπει διαβίβαση των στοιχείων προς το ΓΛΚ μέσω των οικονομικών υπηρεσιών των εποπτευόμενων Υπουργείων, με ειδική ρύθμιση για τις Ανεξάρτητες Αρχές.

219. Δεν αποσαφηνίζεται, επομένως, αν το νέο εδάφιο του άρθρου 173 θεσπίζει αυτοτελή-σωρευτική υποχρέωση αποστολής προς το εποπτεύον Υπουργείο, το ΓΛΚ και τον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών ή αν αναφέρεται στον κατά περίπτωση αποδέκτη που προσδιορίζεται από τη διάταξη η οποία θεμελιώνει τη συγκεκριμένη υποχρέωση παροχής στοιχείων.

220. Συναφώς, η αυτοτελής αναφορά στον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, παράλληλα με το ΓΛΚ, δεν προσδιορίζει αν πρόκειται για διακριτή υποχρέωση αποστολής προς τον ίδιο ή αν αφορά μόνο κατηγορίες στοιχείων για τις οποίες προβλέπεται ειδικά ενημέρωση του Υπουργού.

221. Τρίτο ζήτημα αφορά την «αναλογική» εφαρμογή των περ. α' και β' της παρ. 1. Οι κυρώσεις των διατάξεων αυτών συνδέονται με την παρέλευση της εκάστοτε προθεσμίας υποβολής. Για την εφαρμογή τους στο νέο εδάφιο πρέπει, συνεπώς, να είναι προσδιορίσιμη η προθεσμία αποστολής των κατά περίπτωση δημοσιονομικών ή λογιστικών στοιχείων. Η νέα διάταξη δεν προσδιορίζει αυτοτελώς τις προθεσμίες αυτές ούτε παραπέμπει ειδικά στον τρόπο καθορισμού τους.

Άρθρο 235 - Τελικές διατάξεις

222. Το άρθρο 235 ρυθμίζει τα Χρηματικά Εντάλματα Προπληρωμής που υπάγονται στο π.δ. 97/2011 και των οποίων η προθεσμία απόδοσης λογαριασμού λήγει από 31.12.2026 και εφεξής. Για τις διαχειρίσεις αυτές ορίζεται ως καταληκτική ημερομηνία απόδοσης λογαριασμού η 31.3.2027.

223. Καταρχάς, ο τίτλος «Τελικές διατάξεις» δεν αποδίδει το περιεχόμενο του άρθρου. Η ρύθμιση αφορά ειδικά την ολοκλήρωση εκκρεμών διαχειρίσεων Χ.Ε.Π. κατά τη μετάβαση στο νέο καθεστώς και έχει μεταβατικό χαρακτήρα. Θα μπορούσε, συνεπώς, είτε να ενταχθεί στο άρθρο 236 είτε να τιτλοφορηθεί ειδικότερα ως μεταβατική ρύθμιση για τα Χ.Ε.Π.

224. Η διάταξη συνδέεται με την κατάργηση, με το άρθρο 225, της παρ. 2 του άρθρου 103 του ν. 4270/2014, καθώς και με την κατάργηση του π.δ. 97/2011 από 1.1.2027. Το πρώτο εδάφιο του άρθρου 235 καταλαμβάνει τις εκκρεμείς διαχειρίσεις για τις οποίες, κατ' εφαρμογή του π.δ. 97/2011, η προθεσμία απόδοσης λογαριασμού λήγει στις 31.12.2026 ή μεταγενέστερα και θέτει ως κοινό τελικό όριο την 31.3.2027. Εφόσον για συγκεκριμένο Χ.Ε.Π. είχε καθορισθεί μεταγενέστερη προθεσμία, η νέα ρύθμιση συνεπάγεται τη συντόμευσή της.

225. Ανακόπτει, όμως, ζήτημα ως προς το καθεστώς των Χ.Ε.Π. αυτών από 1.1.2027 έως την απόδοση λογαριασμού. Το π.δ. 97/2011 καταργείται από 1.1.2027, ενώ το άρθρο 235 επιτρέπει την ολοκλήρωση των εκκρεμών διαχειρίσεων έως 31.3.2027. Δεν αποσαφηνίζεται αν κατά το διάστημα αυτό εξακολουθούν να εφαρμόζονται οι αναγκαίες διατάξεις του π.δ. 97/2011 για την ολοκλήρωση της διαχείρισης ή αν μετά την 1.1.2027 επιτρέπεται μόνο η απόδοση λογαριασμού και η τακτοποίησή της. Η μεταβατική ρύθμιση προτείνεται να αποσαφηνίσει το σημείο αυτό.

226. Το δεύτερο εδάφιο αφορά περιπτώσεις στις οποίες, λόγω συμβατικών όρων ή ειδικών διατάξεων, είτε δεν είναι δυνατή η απόδοση λογαριασμού είτε απαιτείται η παραμονή του αδιάθετου ποσού στον τραπεζικό λογαριασμό. Στις περιπτώσεις αυτές η απόδοση λογαριασμού διενεργείται βάσει απόφασης του οικείου διατάκτη, με την οποία διαπιστώνεται η αναγκαιότητα της παρέκκλισης.

227. Η παραπομπή, ωστόσο, αποκλειστικά στην παρ. 1 του άρθρου 102 δεν καλύπτει με την ίδια σαφήνεια και τις δύο περιπτώσεις.

Η παρ. 1 του άρθρου 102 αφορά τον χρόνο πραγματοποίησης πληρωμών από το προϊόν του Χ.Ε.Π. και την τύχη του αδιάθετου υπολοίπου, άρα η παραπομπή είναι

άμεσα συναφής με την περίπτωση κατά την οποία το αδιάθετο ποσό πρέπει να εξακολουθήσει να παραμένει στον τραπεζικό λογαριασμό.

Αντίθετα, η απόδοση λογαριασμού ρυθμίζεται από το άρθρο 103, ενώ ειδικά για τις εκκρεμείς διαχειρίσεις το ίδιο το άρθρο 235 θέτει ως καταληκτικό όριο την 31.3.2027. Εφόσον η παρέκκλιση καταλαμβάνει και την περίπτωση κατά την οποία «δεν είναι δυνατή η απόδοση λογαριασμού», πρέπει να διευκρινιστεί από ποιον ακριβώς κανόνα χωρεί η παρέκκλιση.

228. Συναφώς, δεν προσδιορίζεται το ακριβές έννομο αποτέλεσμα της απόφασης του διατάκτη. Η διάταξη δεν ορίζει ότι με την απόφαση παρατείνεται η προθεσμία ούτε θέτει νέο χρονικό όριο. Παραμένει, επομένως, ασαφές αν η απόφαση αποτελεί βάση για την τακτοποίηση του Χ.Ε.Π. παρά την υφιστάμενη συμβατική ή νομοθετική εκκρεμότητα ή αν επιτρέπει τη συνέχιση της διαχείρισης πέραν της 31.3.2027. Στην πρώτη περίπτωση χρειάζεται να προσδιοριστεί ο τρόπος ολοκλήρωσης της απόδοσης λογαριασμού και στη δεύτερη, το χρονικό ή πραγματικό όριο της παρέκκλισης.

229. Τέλος, το πρώτο εδάφιο παρουσιάζει ορολογική ανακρίβεια, καθώς αναφέρει ότι τα Χ.Ε.Π. «αποδίδονται». Αντικείμενο της απόδοσης είναι ο λογαριασμός της σχετικής διαχείρισης και όχι το χρηματικό ένταλμα. Ακριβέστερη θα ήταν η διατύπωση: «Η απόδοση λογαριασμού των Χρηματικών Ενταλμάτων Προπληρωμής [...] διενεργείται το αργότερο έως και την 31η Μαρτίου 2027».

Άρθρο 236 - Μεταβατικές διατάξεις

230. Το άρθρο 236 περιλαμβάνει τρεις μεταβατικές ρυθμίσεις που αφορούν, αφενός, τις υφιστάμενες πάγιες προκαταβολές της Κεντρικής Διοίκησης, αφετέρου, τον Απολογισμό και τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις της Κεντρικής Διοίκησης των οικονομικών ετών 2026-2028 και, τέλος, για τις Ενοποιημένες Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις της Γενικής Κυβέρνησης των οικονομικών ετών 2027 και 2028.

231. Η παρ. 1 διατηρεί σε ισχύ τα προεδρικά διατάγματα με τα οποία έχουν συσταθεί πάγιες προκαταβολές στους φορείς της Κεντρικής Διοίκησης και προβλέπει ότι οι σχετικές αναφορές σε “πάγια προκαταβολή” νοούνται εφεξής ως αναφορές στο Πάγιο Ταμείο Άμεσων Δαπανών. Με τη ρύθμιση αυτή διατηρούνται οι υφιστάμενες πράξεις σύστασης κατά τη μετάβαση στο νέο καθεστώς

232. Η παρ. 2 θεσπίζει ειδικό χρονοδιάγραμμα για τα οικονομικά έτη 2026-2028. Ως προς τον εξωτερικό έλεγχο διατηρεί τις προθεσμίες του ισχύοντος άρθρου 167, δηλαδή αποστολή μέχρι το τέλος Ιουνίου, δίμηνη προθεσμία ελέγχου, είκοσι

ημέρες για τις απόψεις του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και αποστολή της Διαδήλωσης μέχρι το τέλος Οκτωβρίου. Δεν εφαρμόζονται ακόμη οι νέες προθεσμίες του άρθρου 167, δηλαδή αποστολή αυτής μέχρι τέλος Απριλίου, τρίμηνος έλεγχος και δίμηνη προθεσμία για τις απόψεις του ανωτέρω Υπουργού. Παράλληλα, η παρ. 2 χρησιμοποιεί ήδη τη νέα ενιαία αναφορά στις «χρηματοοικονομικές καταστάσεις της Κεντρικής Διοίκησης» και ορίζει ως καταληκτική ημερομηνία κύρωσης από τη Βουλή την 31η Μαρτίου.

233. Διαφοροποίηση εμφανίζεται ως προς τον χρόνο εισαγωγής στη Βουλή. Το ισχύον άρθρο 167 προβλέπει εισαγωγή μέχρι το τέλος Νοεμβρίου και πάντως πριν από την κατάθεση του Κρατικού Προϋπολογισμού για το νέο έτος. Η παρ. 2 του άρθρου 236 διατηρεί μόνο το τέλος Νοεμβρίου, ενώ το νέο άρθρο 167 συνδέει την προθεσμία με την κατάθεση του νέου Κρατικού Προϋπολογισμού. Κατά τη μεταβατική περίοδο, επομένως, δεν προβλέπεται ότι η εισαγωγή στη Βουλή προηγείται της κατάθεσης του νέου Προϋπολογισμού.

234. Η παρ. 3 ρυθμίζει τους δύο πρώτους κύκλους των Ενοποιημένων Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων της Γενικής Κυβέρνησης. Για το οικονομικό έτος 2027 η αποστολή προβλέπεται έως 31.12.2028 και για το έτος 2028 έως 31.12.2029, με τρίμηνη προθεσμία ελέγχου, ένα μήνα για τις απόψεις του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και αποστολή της Διαδήλωσης μέχρι το τέλος Ιουνίου του μεθεπόμενου έτους αναφοράς. Το νέο άρθρο 167Α προβλέπει, αντιθέτως, αποστολή μέχρι τέλος Οκτωβρίου και αποστολή της Διαδήλωσης μέχρι τέλος Απριλίου. Για τα έτη 2027 και 2028 προβλέπεται, συνεπώς, μετατόπιση των δύο αυτών προθεσμιών κατά δύο μήνες.

235. Ως προς την αρμοδιότητα, η παρ. 3 ορίζει ότι οι καταστάσεις συντάσσονται από το ΓΛΚ και αποστέλλονται από το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών. Το νέο άρθρο 167Α αναθέτει στο ΓΛΚ τη σύνταξη και την αποστολή τους, ενώ η νέα περ. κ' του άρθρου 20 αναθέτει στον Υπουργό την υποβολή τους στο Ελεγκτικό Συνέδριο. Δεν αποσαφηνίζεται η σχέση μεταξύ «αποστολής» από το ΓΛΚ και «υποβολής» από τον Υπουργό αυτό.

236. Η παρ. 3 παραπέμπει στην παρ. 4 του άρθρου 53 του ν. 4820/2021. Η παρ. 4 περιλαμβάνει δύο εδάφια, από τα οποία το δεύτερο αφορά ειδικά τη διαδικασία, το αντικείμενο και τη μεθοδολογία ελέγχου των ενοποιημένων χρηματοοικονομικών αναφορών της Γενικής Κυβέρνησης. Το νέο άρθρο 167Α παραπέμπει ειδικά στο δεύτερο εδάφιο, ενώ η μεταβατική διάταξη αναφέρεται γενικά στην παρ. 4. Η παραπομπή της παρ. 3 θα μπορούσε να εξειδικευθεί αντίστοιχα.

237. Τέλος, η δεκαήμερη προθεσμία για την ανάρτηση των καταστάσεων και την υποβολή τους στη Βουλή εκκινεί, κατά τη διατύπωση της παρ. 3, «από την ανωτέρω ημερομηνία», δηλαδή από το τέλος Ιουνίου, και όχι από την πραγματική ημερομηνία αποστολής της Διαδήλωσης. Εφόσον η Διαδήλωση αποσταλεί πριν από την καταληκτική ημερομηνία, η δεκαήμερη προθεσμία εξακολουθεί κατά γράμμα να συνδέεται με το τέλος Ιουνίου.

Άρθρο 237 - Καταργούμενες διατάξεις

238. Το άρθρο 237 καταργεί διατάξεις που είτε αντικαθίστανται από τις νέες ρυθμίσεις είτε δεν είναι πλέον συμβατές με το νέο δημοσιονομικό και λογιστικό πλαίσιο. Διακρίνονται σε δύο χρονικά στάδια και ορισμένες επέρχονται από την έναρξη ισχύος του νόμου, ενώ άλλες από 1.1.2027.

239. Από την έναρξη ισχύος του νόμου καταργούνται η περ. β' της παρ. 7 του άρθρου 93, το Κεφάλαιο Ε' του Μέρους Δ', το άρθρο 158, οι παρ. 1, 2 και 4 του άρθρου 159, η παρ. 2 του άρθρου 162, η παρ. 2 του άρθρου 163 και τα άρθρα 165 και 166 του ν. 4270/2014.

240. Ως προς την περ. β' της παρ. 7 του άρθρου 93, καταργείται η υφιστάμενη εξουσιοδότηση για τη ρύθμιση της διαδικασίας εξόφλησης των χρηματικών ενταλμάτων, των αρμόδιων οργάνων και της ευθύνης τους, των τηρούμενων λογιστικών στοιχείων και της αποστολής των εξοφληθέντων ενταλμάτων στο Ελεγκτικό Συνέδριο. Η ύλη αυτή περιλαμβάνεται πλέον στο νέο άρθρο 93Α, το οποίο συγκεντρώνει την κανονιστική εξουσιοδότηση για τις διαδικασίες εκκαθάρισης και αναγνώρισης προς πληρωμή, την έκδοση και εξόφληση τίτλων πληρωμής, τα αρμόδια όργανα και την ευθύνη τους, τα χρηματικά εντάλματα, τα διαχειριστικά αρχεία και την αποστολή των εξοφληθέντων ενταλμάτων στο Ελεγκτικό Συνέδριο.

241. Παραμένει, πάντως, η περ. α' της παρ. 7 του άρθρου 93, η οποία αναφέρεται στην εξόφληση από τις Υ.Δ.Ε. των χρηματικών ενταλμάτων του Τακτικού Προϋπολογισμού που εκδίδονται από αυτές. Η αναφορά αυτή συνυπάρχει με το νέο πλαίσιο, στο οποίο η έκδοση και εξόφληση τίτλων πληρωμής εντάσσονται στις αρμοδιότητες των οικονομικών υπηρεσιών. Ανακύπτει, επομένως, ζήτημα συστηματικής προσαρμογής της διατηρούμενης περ. α' στο νέο οργανωτικό καθεστώς.

242. Η κατάργηση του Κεφαλαίου Ε' του Μέρους Δ' αφορά στους φορείς του δημόσιου τομέα εκτός Γενικής Κυβέρνησης, το άρθρο 155Α του οποίου έχει ήδη

καταργηθεί. Η κατάργηση αφορά, κατά τούτο, τη νομοτεχνική διάρθρωση του ν. 4270/2014 και δεν εισάγει νέα ουσιαστική ρύθμιση για τους φορείς αυτούς.

243. Η κατάργηση του άρθρου 158 συνδέεται με τη μετάβαση στο ΛΠΓΚ. Το άρθρο 158 ρυθμίζει αυτοτελώς τη Διπλογραφική Λογιστική Τροποποιημένης Ταμειακής Βάσης της Κεντρικής Διοίκησης, ενώ το νέο άρθρο 156 εντάσσει στο ΛΠΓΚ τις βασικές λογιστικές αρχές και κανόνες, το σύστημα λογιστικής καταγραφής, τα λογιστικά αρχεία, το σχέδιο λογαριασμών και τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις.

244. Στο ίδιο πλαίσιο καταργούνται οι παρ. 1 και 2 του άρθρου 159, οι οποίες αφορούν το Λογιστικό Σχέδιο της Κεντρικής Διοίκησης και την ανάπτυξή του, καθώς και η παρ. 4, η οποία έχει μεταβατικό χαρακτήρα. Η σχετική ύλη ρυθμίζεται πλέον από το νέο άρθρο 156, με διάκριση μεταξύ του βασικού σχεδίου λογαριασμών και της περαιτέρω ανάπτυξής του.

245. Η παρ. 3 του άρθρου 159 διατηρείται. Η παρ. 3 του άρθρου 159 διατηρείται και αφορά ειδικά τους λογαριασμούς λογιστικής των Δ.Ο.Υ. και των δημόσιων ταμείων και την αντιστοίχισή τους με το λογιστικό σχέδιο. Μετά, όμως, την κατάργηση των παρ. 1, 2 και 4, το άρθρο 159 παύει να ρυθμίζει αυτοτελώς το «Λογιστικό Σχέδιο της Κεντρικής Διοίκησης», ενώ η σχετική ύλη εντάσσεται πλέον στο ΛΠΓΚ και στο σχέδιο λογαριασμών του άρθρου 156. Παρά ταύτα, διατηρούνται τόσο ο τίτλος του άρθρου όσο και η αναφορά της παρ. 3 στο «νέο λογιστικό σχέδιο της Κεντρικής Διοίκησης». Απαιτείται, συνεπώς, προσαρμογή του τίτλου και της ορολογίας της παρ. 3, ώστε η αντιστοίχιση των λογαριασμών των Δ.Ο.Υ. και των δημόσιων ταμείων να συνδέεται με το σχέδιο λογαριασμών του ΛΠΓΚ, όπως αυτό καθορίζεται και αναπτύσσεται σύμφωνα με το άρθρο 156.

246. Με την κατάργηση της παρ. 2 του άρθρου 162 παύει η ειδική νομοθετική ρύθμιση που προσδιορίζει το υπόλογο έναντι του Ελεγκτικού Συνεδρίου πρόσωπο σε περίπτωση εσφαλμένης εντολής προς τράπεζα ή άλλο πιστωτικό ίδρυμα και σε περίπτωση μη σύννομης συμψηφιστικής εγγραφής. Η κατάργηση της ειδικής αυτής πρόβλεψης δεν συνεπάγεται, αφ' εαυτής, κατάργηση κάθε μορφής ευθύνης των εμπλεκόμενων οργάνων, αλλά παύει ο ειδικός προσδιορισμός της ιδιότητας του υπολόγου που περιέχεται στην παρ. 2.

247. Η κατάργηση της παρ. 2 του άρθρου 163 καταργεί την ειδική πρόβλεψη, σύμφωνα με την οποία, κατά την κατάρτιση του Απολογισμού, λαμβάνονται υπόψη οι μεταβολές που έχει επιφέρει το Ελεγκτικό Συνέδριο στις διαχειριστικές πράξεις των υπολόγων και έχουν αναγγελθεί μέχρι το τέλος Μαΐου.

248. Η κατάργηση των άρθρων 165 και 166 συνδέεται με τα νέα άρθρα 156 και 165Α. Τα ισχύοντα άρθρα 165 και 166 ρυθμίζουν αντιστοίχως τον Ισολογισμό της Κεντρικής Διοίκησης και τις λοιπές χρηματοοικονομικές καταστάσεις, ενώ το νέο άρθρο 165Α εισάγει ενιαίο ορισμό των χρηματοοικονομικών καταστάσεων και το άρθρο 156 αναθέτει στο ΛΠΓΚ τον καθορισμό των επιμέρους καταστάσεων και του χρόνου σύνταξής τους.

249. Από 1.1.2027 καταργούνται τα π.δ. 136/1998 και 97/2011, το τρίτο εδάφιο της παρ. 8 του άρθρου 66, η παρ. 4 του άρθρου 92, τα άρθρα 109, 110, 111 και 113 του ν. 4270/2014, τα άρθρα 75 έως 85 του ν. 4446/2016 και η παρ. 1 του άρθρου 90 του ίδιου νόμου.

250. Το π.δ. 136/1998 ρυθμίζει αναλυτικά την έκδοση, τη διαχείριση και την τακτοποίηση των Χ.Ε.Π. και τις υποχρεώσεις των υπολόγων. Η κατάργησή του συνδέεται με την αναμόρφωση των άρθρων 100 έως 106 του ν. 4270/2014. Τα άρθρα 100 έως 103 επαναρρυθμίζουν την έννοια του Χ.Ε.Π., τις προϋποθέσεις έκδοσης, τις υποχρεώσεις και την ευθύνη του υπολόγου και την απόδοση λογαριασμού, ενώ το νέο άρθρο 106 παρέχει εξουσιοδότηση για τη ρύθμιση των λοιπών υποχρεώσεων και ευθυνών των υπολόγων, του τρόπου πληρωμής και τακτοποίησης, των συνεπειών της μη εμπρόθεσμης απόδοσης λογαριασμού και των περιορισμών στην έκδοση Χ.Ε.Π. Δεν προβλέπεται, πάντως, μεταβατική διατήρηση του π.δ. 136/1998 μέχρι την έκδοση των νέων κανονιστικών πράξεων. Εφόσον οι πράξεις του άρθρου 106 δεν έχουν εκδοθεί κατά την 1.1.2027, οι λεπτομερείς κανόνες του π.δ. θα έχουν παύσει να ισχύουν χωρίς να προκύπτει από το σχέδιο αντίστοιχη μεταβατική εφαρμογή τους.

251. Το π.δ. 97/2011 ρυθμίζει το χρονικό καθεστώς απόδοσης λογαριασμού των Χ.Ε.Π., τις εξαιρέσεις από τις γενικές προθεσμίες, τις περιπτώσεις και τη διαδικασία παράτασης, καθώς και τη δυνατότητα συνέχισης πληρωμών κατά τη διάρκειά της. Η κατάργησή του συνδέεται με τα νέα άρθρα 102 και 103 και με το άρθρο 235. Το τελευταίο προβλέπει ότι Χ.Ε.Π. που εμπίπτουν στο π.δ. 97/2011 και των οποίων η προθεσμία απόδοσης λήγει από 31.12.2026 και μετά αποδίδονται, ~~καταρχήν~~, το αργότερο έως 31.3.2027. Καταλείπεται, συνεπώς, ζήτημα ως προς το καθεστώς πράξεων που έχουν εκδοθεί πριν από την κατάργηση και παράγουν αποτελέσματα μετά από αυτήν, ιδίως ως προς ήδη χορηγηθείσες παρατάσεις και τη δυνατότητα διενέργειας πληρωμών μετά την 31.12.2026.

252. Η κατάργηση του τρίτου εδαφίου της παρ. 8 του άρθρου 66 αφορά την ειδική εξαίρεση για τη μισθοδοσία φορέων της Κεντρικής Διοίκησης και τις συντάξεις του Δημοσίου που καταβάλλονται τον Δεκέμβριο αλλά βαρύνουν πιστώσεις του προϋπολογισμού του επόμενου οικονομικού έτους. Η διάταξη

επιτρέπει την ανάληψη των σχετικών υποχρεώσεων από την ημερομηνία ψήφισης του προϋπολογισμού αυτού. Το άρθρο 214 διατηρεί τη ρύθμιση στο αναδιατυπωμένο άρθρο 66, ενώ το άρθρο 237 την καταργεί από 1.1.2027.

253. Με την κατάργηση παύει η ειδική νομοθετική βάση για την ανάληψη των συγκεκριμένων υποχρεώσεων πριν από την έναρξη του οικονομικού έτους που βαρύνουν. Ο γενικός κανόνας του πρώτου εδαφίου της ίδιας παραγράφου προβλέπει ανάληψη από την έναρξη του οικονομικού έτους. Εφόσον οι πληρωμές αυτές εξακολουθούν να πραγματοποιούνται τον Δεκέμβριο σε βάρος πιστώσεων του επόμενου έτους, δεν προκύπτει από το άρθρο 66 ο μηχανισμός προηγούμενης ανάληψης των αντίστοιχων υποχρεώσεων μετά την 1.1.2027. Το ζήτημα ανακύπτει πρακτικά από τον Δεκέμβριο 2027 και εφεξής.

Νομοτεχνικά, η αναδιατύπωση του εδαφίου με το άρθρο 214 και η μεταγενέστερη κατάργησή του με το άρθρο 237 οδηγούν σε ασάφεια, η οποία θα μπορούσε να αποφευχθεί εάν ο προσωρινός χαρακτήρας της ισχύος του αναφερόταν ήδη στο άρθρο 214.

254. Η κατάργηση της παρ. 4 του άρθρου 92 αφορά την ειδική περίπτωση έκδοσης χρηματικών ενταλμάτων, με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, για τακτοποίηση χρονιζουσών λογιστικών εκκρεμοτήτων των Δ.Ο.Υ., τακτοποίηση εκκρεμοτήτων στο χρηματικό υπόλοιπο των Δ.Ο.Υ. λόγω κατασχέσεων τρίτων ή άλλων περιπτώσεων, απόδοση χρηματικών ποσών σε δικαιούχους όταν η πληρωμή δεν ολοκληρώθηκε με ευθύνη της Δ.Ο.Υ. και τακτοποίηση κατασχέσεων σε βάρος λογαριασμών του Ελληνικού Δημοσίου. Η ίδια παράγραφος παρέχει εξουσιοδότηση για τον καθορισμό του φορέα και του Α.Λ.Ε. που βαρύνεται και της διαδικασίας εφαρμογής.

Νομοτεχνικά, το άρθρο 219 αναδιατυπώνει την παρ. 4, μεταξύ άλλων με την αντικατάσταση του ΚΑΕ από τον Α.Λ.Ε. και την αναρίθμηση των υποπεριπτώσεων, ενώ το άρθρο 237 προβλέπει την κατάργησή της από 1.1.2027. Θα ήταν σαφέστερο εάν ο προσωρινός χαρακτήρας της διάταξης αυτής προβλέπεται ήδη στο άρθρο 219 είτε η διατήρησή της μέχρι το τέλος του 2026 ενταχθεί σε ειδική μεταβατική διάταξη.

255. Η κατάργηση των άρθρων 109, 110, 111 και 113 συνδέεται με την αντικατάσταση του καθεστώτος των πάγιων προκαταβολών από το Πάγιο Ταμείο Άμεσων Δαπανών του νέου άρθρου 108.

256. Το άρθρο 109 ρυθμίζει τη διαχείριση της πάγιας προκαταβολής, τον ορισμό των διαχειριστών και τους ειδικούς περιορισμούς ως προς τα πρόσωπα στα οποία μπορεί να ανατεθεί η διαχείριση. Το νέο άρθρο 108 αναθέτει τη διαχείριση σε υπολόγους-διαχειριστές που ορίζονται από το κατά περίπτωση αρμόδιο όργανο

διοίκησης και οργανώνει διαφορετικά τη διάθεση και την ανατροφοδότηση του ποσού.

257. Με την κατάργηση του άρθρου 109 παύει και ο ειδικός κανόνας ασυμβίβαστου, κατά τον οποίο δεν ανατίθεται η διαχείριση πάγιας προκαταβολής σε υπαλλήλους οικονομικής διαχείρισης και ιδίως σε υπαλλήλους που εμπλέκονται στην εκκαθάριση και πληρωμή δαπανών. Το νέο άρθρο 108 δεν περιλαμβάνει αντίστοιχη ρητή απαγόρευση. Η παρ. 14 παρέχει εξουσιοδότηση για τη διαδικασία ανάθεσης και τις υποχρεώσεις των εμπλεκόμενων, χωρίς ειδική αναφορά σε ασυμβίβαστα ή περιορισμούς ως προς τα πρόσωπα που μπορούν να ορισθούν. Παραμένει, πάντως, σε ισχύ ο γενικός κανόνας του άρθρου 151, κατά τον οποίο τα καθήκοντα του διαχειριστή χρημάτων, αξιών και υλικού είναι ασυμβίβαστα με τα καθήκοντα του διατάκτη και του εκκαθαριστή.

258. Το άρθρο 110 προβλέπει ειδικό καθεστώς αποκατάστασης ελλειμμάτων πάγιων προκαταβολών. Η παράνομη ή αχρεώστητη πληρωμή καταλογίζεται εις ολόκληρον σε βάρος του αχρεωστήτως λαβόντος και των τυχόν συνυπεύθυνων οργάνων, ενώ για πληρωμές καθ' υπέρβαση των επιτρεπόμενων κατηγοριών δαπανών προβλέπεται καταλογισμός των οργάνων που προκάλεσαν την πληρωμή. Ρυθμίζεται επίσης ειδικά η αποκατάσταση της πάγιας προκαταβολής σε περίπτωση καταλογισμού ή ελλείμματος. Με την κατάργησή του παύει το ειδικό αυτό καθεστώς. Οι διαχειριστές του νέου Πάγιου Ταμείου Άμεσων Δαπανών εξακολουθούν να έχουν την ιδιότητα του δημόσιου υπολόγου και η ευθύνη για μη νόμιμες, αχρεώστητες ή άλλως μη επιτρεπόμενες πληρωμές εντάσσεται στο γενικό πλαίσιο περί ελλειμμάτων και καταλογισμών.

259. Το άρθρο 111 ρυθμίζει ειδικά τη φύλαξη και διαχείριση των χρημάτων, την κατάθεση κεφαλαίων, την τήρηση βιβλίων και τον τρόπο πραγματοποίησης πληρωμών. Το νέο άρθρο 108 οργανώνει τη διαχείριση μέσω τραπεζικού λογαριασμού, επιτρέπει πληρωμές με κάθε πρόσφορο τρόπο και παρέχει εξουσιοδότηση για τα ειδικότερα τεχνικά και διαχειριστικά ζητήματα.

260. Το άρθρο 113 προβλέπει ετήσιο τακτικό έλεγχο των διαχειρίσεων των πάγιων προκαταβολών και έκτακτο έλεγχο όταν αυτό κρίνεται αναγκαίο ή ζητείται από τις ενδιαφερόμενες υπηρεσίες. Με την κατάργησή του παύει ο ειδικός αυτός νομοθετικός κανόνας. Το νέο άρθρο 108 προβλέπει ρητά ετήσιο έλεγχο για το Πάγιο Ταμείο Άμεσων Δαπανών των λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης. Δεν περιλαμβάνει αντίστοιχη ειδική πρόβλεψη για την Κεντρική Διοίκηση ούτε επαναλαμβάνει τη δυνατότητα έκτακτου ελέγχου όταν αυτό κρίνεται αναγκαίο ή ζητείται από ενδιαφερόμενη υπηρεσία. Η παρ. 14 παρέχει εξουσιοδότηση για τη ρύθμιση του ελέγχου της διαχείρισης, χωρίς να καθορίζει η ίδια τη συχνότητα ή τις

περιπτώσεις διενέργειάς του. Η κατάργηση του άρθρου 113 μεταβάλλει, κατά τούτο, το επίπεδο και το περιεχόμενο της ρητής νομοθετικής ρύθμισης του ελέγχου.

261. Η κατάργηση των άρθρων 75 έως 85 του ν. 4446/2016 αφορά τον έλεγχο και την εκκαθάριση δαπανών, την έκδοση, ακύρωση και εξόφληση χρηματικών ενταλμάτων, τα Επιτροπικά Εντάλματα, τα τηρούμενα βιβλία και την ευθύνη των αρμόδιων οργάνων. Μεγάλο μέρος της ύλης που αφορά τον έλεγχο, την εκκαθάριση, την έκδοση και εξόφληση τίτλων πληρωμής και την τήρηση των σχετικών διαχειριστικών στοιχείων ρυθμίζεται πλέον από τα νέα άρθρα 77, 91, 92 και 93Α του ν. 4270/2014.

262. Το άρθρο 75 ρυθμίζει αναλυτικά τον έλεγχο νομιμότητας και κανονικότητας και περιλαμβάνει ρητή πρόβλεψη για την εξέταση παρεμπιπτόντως αναφερόμενων ζητημάτων. Τα νέα άρθρα 77 και 91 ορίζουν τις προϋποθέσεις νόμιμης και κανονικής δαπάνης και τον σχετικό έλεγχο, χωρίς αντίστοιχη ειδική αναφορά. Δεν προκύπτει, επομένως, αν η παράλειψη της αναφοράς στα παρεμπιπτόντα ζητήματα μεταβάλλει το εύρος του ελέγχου ή αν η σχετική εξουσία θεωρείται ότι εμπεριέχεται στον έλεγχο νομιμότητας και κανονικότητας.

263. Το άρθρο 76 ρυθμίζει την πράξη εκκαθάρισης και τον προσδιορισμό του χρηματικού ποσού της απαίτησης του πιστωτή. Με την κατάργησή του, το αντικείμενο κατανέμεται μεταξύ των άρθρων 91 και 93Α. Το άρθρο 91 προβλέπει ότι οι υποχρεώσεις αναγνωρίζονται προς πληρωμή κατόπιν ελέγχου και εκκαθάρισης και ότι με την αναγνώριση προς πληρωμή προσδιορίζονται οι απαιτήσεις των πιστωτών και εκδίδεται τίτλος πληρωμής. Το άρθρο 93Α εξακολουθεί να αναφέρει χωριστά τις «διαδικασίες εκκαθάρισης και αναγνώρισης προς πληρωμή». Με την κατάργηση του άρθρου 76 δεν διατηρείται αντίστοιχος αναλυτικός νομοθετικός ορισμός της εκκαθάρισης. Εφόσον η εκκαθάριση και η αναγνώριση προς πληρωμή εξακολουθούν να εμφανίζονται ως διακριτές διαδικαστικές λειτουργίες, η μεταξύ τους σχέση δεν προσδιορίζεται στον ίδιο βαθμό στο νέο νομοθετικό πλαίσιο.

264. Η κατάργηση του άρθρου 77, που ρυθμίζει την έκδοση και το περιεχόμενο των χρηματικών ενταλμάτων και τα αρμόδια όργανα, καλύπτεται κατά βάση από τα νέα άρθρα 92 και 93^Α. Από αυτά το πρώτο προσδιορίζει τον τίτλο πληρωμής και το χρηματικό ένταλμα και το δεύτερο επιτρέπει κανονιστική ρύθμιση της διαδικασίας έκδοσης, των αρμόδιων οργάνων και του τύπου και περιεχομένου των ενταλμάτων.

265. Το άρθρο 78 αφορά την αποστολή των εξοφληθέντων χρηματικών ενταλμάτων στο Ελεγκτικό Συνέδριο για κατασταλτικό έλεγχο. Το νέο άρθρο 93Α αναφέρει ρητά τη διαδικασία αποστολής ως αντικείμενο υπουργικής απόφασης. Η διαδικασία, επομένως, διατηρείται ως αντικείμενο ρύθμισης, αλλά μεταφέρεται από το επίπεδο του νόμου σε κανονιστική εξειδίκευση.

266. Το άρθρο 79 ρυθμίζει ειδικά την ακύρωση των χρηματικών ενταλμάτων. Προβλέπει ηλεκτρονική ακύρωση μέσω του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος Δημοσιονομικής Πολιτικής (ΟΠΣΔΠ), διατήρηση των ακυρωθέντων ενταλμάτων στο αρχείο με σχετική ένδειξη και πράξη του αρμόδιου Προϊσταμένου και απαγόρευση ακύρωσης μετά την αποστολή αιτήματος στη Δ.Ο.Υ. για συμψηφισμό απαιτήσεων και οφειλών. Το νέο άρθρο 93Α αναφέρεται στις διαδικασίες έκδοσης και εξόφλησης τίτλων πληρωμής, στα αρμόδια όργανα, στον τύπο και το περιεχόμενο των ενταλμάτων και στα διαχειριστικά αρχεία, χωρίς αυτοτελή αναφορά στην ακύρωση. Η γενική εξουσιοδότηση για ειδικά, τεχνικά ή λεπτομερειακά ζητήματα μπορεί να καταλάβει τη διαδικαστική ή τεχνική πλευρά της ακύρωσης. Δεν προκύπτει όμως με την ίδια σαφήνεια η κανονιστική τύχη του ειδικού περιορισμού που απαγορεύει την ακύρωση μετά την αποστολή αιτήματος συμψηφισμού.

267. Το άρθρο 80 ρυθμίζει αναλυτικά την εξόφληση των χρηματικών ενταλμάτων, περιλαμβανομένων της ηλεκτρονικής εντολής πληρωμής μέσω της Τράπεζας της Ελλάδος, του συμψηφισμού οφειλών, των κατασχέσεων και εκχωρήσεων, της απόδοσης κρατήσεων και της ηλεκτρονικής πιστοποίησης της εξόφλησης. Με την κατάργησή του, η διαδικασία εξόφλησης εντάσσεται στο άρθρο 93Α, κατά το μέρος που τα επιμέρους ζητήματα δεν ρυθμίζονται από άλλες ειδικές διατάξεις.

268. Τα άρθρα 81, 82 και 83 αφορούν τα Επιτροπικά Εντάλματα και τον μηχανισμό μεταβίβασης πιστώσεων στους δευτερεύοντες διατάκτες. Το άρθρο 81 ρυθμίζει τη μεταβίβαση πιστώσεων με Επιτροπικά Εντάλματα, το άρθρο 82 την έκδοση χρηματικών ενταλμάτων σε βάρος των μεταβιβασθεισών πιστώσεων, τη σώρευση των διαδοχικών μεταβιβάσεων και την παρακολούθηση της εκτέλεσης μέσω ΟΠΣΔΠ και μηνιαίων καταστάσεων, ενώ το άρθρο 83 τη διάρκεια ισχύος, την απολογιστική τακτοποίηση και την ανάκληση των πιστώσεων με ανακλητικά Επιτροπικά Εντάλματα.

Η κατάργηση των άρθρων 81 έως 83 δεν συνεπάγεται κατάργηση του Επιτροπικού Εντάλματος ως μέσου διάθεσης πιστώσεων στους δευτερεύοντες διατάκτες, καθώς η παρ. 1 του άρθρου 65 του ν. 4270/2014 εξακολουθεί να προβλέπει ότι οι σχετικές πιστώσεις τίθενται στη διάθεσή τους με Επιτροπικό Ένταλμα. Καταργείται, όμως, το ειδικό διαδικαστικό πλαίσιο των άρθρων 81 έως 83, το οποίο ρυθμίζει την έκδοση και θεώρηση των Επιτροπικών Ενταλμάτων, την έκδοση χρηματικών

ενταλμάτων σε βάρος των μεταβιβασθεισών πιστώσεων, την παρακολούθηση της εκτέλεσής τους, καθώς και την ανάκλησή τους. Παράλληλα, ο θεσμός του δευτερεύοντος διατάκτη διατηρείται, καθώς τόσο η παρ. 1 του άρθρου 65 όσο και η παρ. 10 του άρθρου 66 του ν. 4270/2014 εξακολουθούν να αναφέρονται στους δευτερεύοντες διατάκτες. Δεν προκύπτει, ωστόσο, με σαφήνεια από τις νέες διατάξεις και τις εξουσιοδοτικές τους βάσεις ποιο κανονιστικό πλαίσιο θα διέπει, από 1.1.2027, την έκδοση, παρακολούθηση, εκτέλεση και ανάκληση των Επιτροπικών Ενταλμάτων και των πιστώσεων που τίθενται με αυτά στη διάθεση των δευτερευόντων διατακτών.

269. Το άρθρο 84 απαριθμεί τα βιβλία και μητρώα που τηρούν οι οικονομικές υπηρεσίες στο υφιστάμενο πληροφοριακό σύστημα. Με την κατάργησή του, η ύλη αυτή εντάσσεται στη γενικότερη έννοια των «διαχειριστικών αρχείων και στοιχείων» του άρθρου 93Α, ο τύπος και ο τρόπος τήρησης των οποίων καθορίζονται κανονιστικά.

270. Το άρθρο 85 καθορίζει τα αρμόδια όργανα για τον έλεγχο, την εκκαθάριση, την έκδοση, την εξόφληση και τον συμψηφισμό των χρηματικών ενταλμάτων και προβλέπει ειδικό καθεστώς ευθύνης των εμπλεκόμενων οργάνων για ζημιά που προκαλείται κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους.

271. Η κατάργηση της παρ. 1 του άρθρου 90 του ν. 4446/2016 αφορά μεταβατική, τεχνική δυνατότητα χειρόγραφης συμπλήρωσης στοιχείων στα χρηματικά εντάλματα έως την ολοκλήρωση παλαιότερης πληροφοριακής προσαρμογής. Η κατάργησή της από 1.1.2027 είναι συνεπής με τη μετάβαση στο νέο πληροφοριακό περιβάλλον και δεν αναδεικνύει αυτοτελές ουσιαστικό ζήτημα.

272. Τα άρθρα 86 έως 89 δεν περιλαμβάνονται στις καταργούμενες διατάξεις. Η διατήρησή τους δημιουργεί ζήτημα συστηματικής σχέσης με τη νέα παρ. 5 του άρθρου 91, κατά το μέρος που ρυθμίζουν το ίδιο αντικείμενο του επιτόπιου ελέγχου. Το νέο άρθρο 91 προβλέπει ότι, αν κατά τον έλεγχο ανακύψουν «βάσιμες αμφιβολίες» ως προς το ουσιαστικό μέρος της δαπάνης, η υπηρεσία αναφέρει την περίπτωση στον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και στον διατάκτη και προβλέπει περαιτέρω τη δυνατότητα επιτόπιου ελέγχου. Το άρθρο 86 του ν. 4446/2016 αναφέρεται σε «σοβαρές αμφιβολίες», ενώ τα άρθρα 87 και 88 ρυθμίζουν τη διαδικασία ανάθεσης και διενέργειας του επιτόπιου ελέγχου, την έκθεση και τις περαιτέρω ενέργειες. Δεν προσδιορίζεται αν οι όροι «βάσιμες» και «σοβαρές αμφιβολίες» εκφράζουν το ίδιο ή διαφορετικό όριο ενεργοποίησης του επιτόπιου ελέγχου. Ούτε προσδιορίζεται αν τα άρθρα 86 έως 88 εξακολουθούν να αποτελούν το ειδικό διαδικαστικό πλαίσιο εφαρμογής μετά την αναφορά του άρθρου 91 παρ. 5 ή αν η νέα παρ. 5 λειτουργεί αυτοτελώς. Παράλληλα, το άρθρο

86 εξακολουθεί να αναφέρεται σε έλεγχο που διενεργείται «σύμφωνα με τα προηγούμενα άρθρα ή βάσει των ισχυουσών διατάξεων», μολονότι τα άρθρα 75 έως 85 καταργούνται από 1.1.2027. Η αναφορά στα «προηγούμενα άρθρα» παύει, κατά τούτο, να αντιστοιχεί σε ισχύουσες διατάξεις, ενώ η εναλλακτική αναφορά στις «ισχύουσες διατάξεις» παραμένει.

273. Δεν καταργείται επίσης η παρ. 3 του άρθρου 89, με την οποία εξακολουθεί να ισχύει η υπ' αρ. 2/107929/0026/1.12.2013 κοινή υπουργική απόφαση, όπως έχει τροποποιηθεί, για τη διαδικασία και τις τεχνικές λεπτομέρειες πληρωμής των δημόσιων δαπανών από τις οικονομικές υπηρεσίες των φορέων της Κεντρικής Διοίκησης. Παράλληλα, το νέο άρθρο 93Α παρέχει εξουσιοδότηση για τη ρύθμιση, μεταξύ άλλων, της έκδοσης και εξόφλησης των τίτλων πληρωμής. Δεν καθίσταται σαφής η σχέση της διατηρούμενης κοινής υπουργικής απόφασης με τις κανονιστικές πράξεις που θα εκδοθούν κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 93Α, κατά το μέρος που ρυθμίζουν το ίδιο αντικείμενο. Πρέπει, επομένως, να αποσαφηνισθεί αν και σε ποια έκταση η υφιστάμενη κοινή υπουργική απόφαση θα εξακολουθήσει να εφαρμόζεται μετά την έκδοση των νέων κανονιστικών πράξεων.

274. Συνολικά, η μετάβαση στο νέο δημοσιονομικό και λογιστικό πλαίσιο επιφέρει την κατάργηση των ισχυουσών διατάξεων σε δύο διαφορετικά χρονικά σημεία. Η παρ. 1 αφορά κυρίως κατάργηση διατάξεων το αντικείμενο των οποίων αναδιαμορφώνεται άμεσα με τις νέες ρυθμίσεις, ενώ η παρ. 2 αφορά στην κατάργηση διατάξεων από 1.1.2027 οι οποίες συνδέονται με τη μετάβαση στις νέες διαδικασίες από το οικονομικό έτος 2027. Η μετάβαση αυτή δεν εξαντλείται πάντως σε όλες τις περιπτώσεις στις 31.12.2026, καθώς ειδικές μεταβατικές διατάξεις ρυθμίζουν εκκρεμείς σχέσεις και μετά την ημερομηνία αυτή.

Οριζόντια και νομοτεχνικά ζητήματα

275. Από την ανωτέρω κατ' άρθρο εξέταση προκύπτουν ορισμένα ζητήματα που δεν περιορίζονται σε μεμονωμένες διατάξεις, αλλά διατρέχουν περισσότερες ρυθμίσεις του σχεδίου και αφορούν τη μεταξύ τους συστηματική, ορολογική και κανονιστική συνοχή. Τα ζητήματα αυτά παρουσιάζονται συγκεντρωτικά κατωτέρω, μαζί με τις επιμέρους νομοτεχνικές παρατηρήσεις που προκύπτουν από την εξέταση των προτεινόμενων διατάξεων.

Χρήσεις του όρου «αναγνώριση»

276. Ο όρος «αναγνώριση» χρησιμοποιείται στις προτεινόμενες ρυθμίσεις με διαφορετικό περιεχόμενο. Στα άρθρα 215 και 230 αφορά τη λογιστική αναγνώριση κατά το ΛΠΓΚ. Ειδικότερα, το άρθρο 215 αναφέρεται στην «αναγνώριση και

καταχώριση» εσόδων και απαιτήσεων, καθώς και εξόδων και υποχρεώσεων, και συνδέει ρητώς τις σχετικές εργασίες με το ΛΠΓΚ. Στα άρθρα 208, 217, 219 και 221 αφορά τη διαδικασία αναγνώρισης των υποχρεώσεων του Δημοσίου προς πληρωμή. Το άρθρο 216 έχει συναφές αλλά διακριτό περιεχόμενο, καθώς καθορίζει τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες μία δημόσια δαπάνη αναγνωρίζεται ως νόμιμη και κανονική, οι οποίες ελέγχονται κατά το άρθρο 91 πριν από την αναγνώριση της αντίστοιχης υποχρέωσης προς πληρωμή.

277. Η αναγνώριση των υποχρεώσεων προς πληρωμή δεν αποδίδεται, όμως, με ενιαία ορολογία. Στα άρθρα 217 και 221 χρησιμοποιείται ο όρος «αναγνώριση προς πληρωμή», ενώ στο άρθρο 208 γίνεται γενικά λόγος για «αναγνώριση των υποχρεώσεων» και στο άρθρο 219 για «αναγνωρισμένες υποχρεώσεις». Στο άρθρο 223 παρ. 1 χρησιμοποιείται επίσης η γενικότερη διατύπωση «διαδικασία αναγνώρισης και πληρωμής δαπανών», μολονότι, κατά τη συστηματική της ένταξη, πρόκειται για τη διαδικασία αναγνώρισης προς πληρωμή.

278. Διαφορετικό περιεχόμενο έχει η αναγνώριση στο άρθρο 222 και στην παρ. 2 του άρθρου 223. Στις διατάξεις αυτές η πληρωμή της δαπάνης έχει ήδη πραγματοποιηθεί από τον υπόλογο με τα ποσά της χρηματικής προκαταβολής. Η αναγνώριση αφορά, επομένως, τον εκ των υστέρων έλεγχο της πραγματοποιηθείσας δαπάνης ως προς τη νομιμότητα και την κανονικότητά της, για την τακτοποίηση του Χ.Ε.Π. και τη συνακόλουθη καταχώριση της δαπάνης. Η λειτουργία αυτή συνδέεται με το νέο άρθρο 92Α, κατά το οποίο η χορήγηση της προκαταβολής δημιουργεί απαίτηση και δεν συνιστά, κατά τον χρόνο της εκταμίευσης, οριστική ανάλωση του σχετικού ποσού.

279. Στο άρθρο 227 η αναγνώριση αφορά, επίσης εκ των υστέρων, υποχρεώσεις που έχουν ήδη εξοφληθεί μέσω του Πάγιου Ταμείου Άμεσων Δαπανών και ακολουθείται από την εμφάνισή τους στη δημόσια ληψοδοσία. Η αναγνώριση αυτή διαφέρει ρητώς από την «αναγνώριση προς πληρωμή» του άρθρου 91, καθώς έπεται της πληρωμής.

Συναφώς, το άρθρο 218, χωρίς να χρησιμοποιεί την ίδια έννοια της αναγνώρισης, ρυθμίζει τη λογιστική τακτοποίηση δαπανών και πληρωμών που έχουν ήδη πραγματοποιηθεί μέσω των αντίστοιχων λογιστικών εγγραφών.

280. Για λόγους ορολογικής συνέπειας, στις διατάξεις που αφορούν το στάδιο του άρθρου 91 πρέπει να χρησιμοποιείται ενιαία ο όρος «αναγνώριση προς πληρωμή». Η διατύπωση αυτή πρέπει να χρησιμοποιείται, ιδίως, στα άρθρα 208, 217, 219, 221 και 223 παρ. 1, όπου γίνεται αναφορά στην αναγνώριση που προηγείται της πληρωμής.

281. Αντίθετα, στο άρθρο 216 πρέπει να διατηρείται διακριτή η έννοια της αναγνώρισης της δημόσιας δαπάνης ως νόμιμης και κανονικής, ώστε να μην συγχέεται με το μεταγενέστερο στάδιο της αναγνώρισης της υποχρέωσης προς πληρωμή.

Αντίστοιχα, στις περιπτώσεις των άρθρων 222, 223 και 227, στις οποίες η αναγνώριση έπεται της πραγματοποίησης και της πληρωμής της δαπάνης, η ορολογία ενδείκνυται να αποδίδει σαφέστερα τον εκ των υστέρων χαρακτήρα της. Στα άρθρα 222 και 223 η αναγνώριση συνδέεται με την απόδοση λογαριασμού και την τακτοποίηση της χρηματικής προκαταβολής, ενώ στο άρθρο 227 με την εκ των υστέρων δικαιολόγηση των πληρωμών του Πάγιου Ταμείου Άμεσων Δαπανών και την εμφάνισή τους στη δημόσια ληψοδοσία.

Εκκαθάριση και αναγνώριση προς πληρωμή

282. Με το άρθρο 217 η «αναγνώριση προς πληρωμή» εισάγεται ως αυτοτελές στάδιο που έπεται του ελέγχου και της εκκαθάρισης. Κατά τη νέα παρ. 3 του άρθρου 91, με την αναγνώριση προς πληρωμή προσδιορίζονται οι απαιτήσεις των πιστωτών του Δημοσίου και εκδίδεται τίτλος πληρωμής. Παράλληλα, με το άρθρο 237 καταργείται από 1.1.2027 το άρθρο 76 του ν. 4446/2016, το οποίο ρυθμίζει την πράξη εκκαθάρισης και συνδέει με αυτήν τον προσδιορισμό του χρηματικού ποσού της απαίτησης του πιστωτή. Επομένως, λειτουργία που κατά το ισχύον καθεστώς εντάσσεται στην εκκαθάριση με τις προτεινόμενες διατάξεις υπάγεται πλέον στην αναγνώριση προς πληρωμή, χωρίς να προσδιορίζεται αντίστοιχα το αυτοτελές περιεχόμενο της εκκαθάρισης. Ο προσδιορισμός αυτός πρέπει να γίνει σε επίπεδο νόμου, ιδίως αφού το άρθρο 221 εξακολουθεί να αντιμετωπίζει την εκκαθάριση και την αναγνώριση προς πληρωμή ως διακριτές διαδικασίες.

283. Ως προς το πεδίο εφαρμογής της εκκαθάρισης, οι ρυθμίσεις των άρθρων 215 και 217 δεν είναι μεταξύ τους συνεπείς. Με το άρθρο 215, η περ. η' της παρ. 1 του άρθρου 69Γ' αναθέτει στις οικονομικές υπηρεσίες τον έλεγχο και την εκκαθάριση δαπανών «όπου προβλέπεται από ειδικές διατάξεις». Αντιθέτως, κατά τη νέα παρ. 1 του άρθρου 91, όπως διαμορφώνεται με το άρθρο 217, ο έλεγχος και η εκκαθάριση προηγούνται γενικά της αναγνώρισης προς πληρωμή. Η ίδια γενική λειτουργία της εκκαθάρισης προϋποτίθεται και από το άρθρο 221, το οποίο προβλέπει τον κανονιστικό καθορισμό των διαδικασιών εκκαθάρισης και αναγνώρισης προς πληρωμή. Προτείνεται, επομένως, να αποσαφηνισθεί αν η εκκαθάριση αποτελεί γενικό στάδιο της διαδικασίας αναγνώρισης προς πληρωμή ή διενεργείται μόνο στις περιπτώσεις που προβλέπονται από ειδικές διατάξεις και να προσαρμοσθούν αναλόγως οι σχετικές διατάξεις.

284. Στο άρθρο 219 δεν αποτυπώνεται με συνέπεια η νέα διάκριση μεταξύ εκκαθάρισης και αναγνώρισης προς πληρωμή. Η νέα περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 92 ορίζει ότι ο τίτλος πληρωμής εκδίδεται για την πληρωμή «αναγνωρισμένων υποχρεώσεων του Δημοσίου», ενώ η περ. γ' εξακολουθεί να ορίζει το τακτικό χρηματικό ένταλμα ως ένταλμα για την πληρωμή «εκκαθαρισμένων απαιτήσεων κατά του Δημοσίου». Μετά τη νέα παρ. 3 του άρθρου 91, κατά την οποία οι απαιτήσεις των πιστωτών προσδιορίζονται κατά την αναγνώριση προς πληρωμή, η διατήρηση της φράσης «εκκαθαρισμένες απαιτήσεις» δεν αποδίδει με ακρίβεια τη νέα ακολουθία των σταδίων. Η περ. γ' ενδείκνυται να εναρμονισθεί με την περ. α' και το άρθρο 91, με αναφορά σε υποχρεώσεις που έχουν αναγνωρισθεί προς πληρωμή. Αντίστοιχα, οι αναφορές της παρ. 3 στα όργανα εκκαθάρισης πρέπει να συνδεθούν με το περιεχόμενο της εκκαθάρισης, όπως αυτό θα προσδιορισθεί στο νέο πλαίσιο.

285. Η προβλεπόμενη στην παρ. 9 επέκταση της εφαρμογής του άρθρου 91 στους λοιπούς φορείς της Γενικής Κυβέρνησης δημιουργεί ζήτημα ως προς τη σχέση του νέου διακριτού σχήματος εκκαθάρισης και αναγνώρισης προς πληρωμή με τις ειδικές διατάξεις που εξακολουθούν να ρυθμίζουν διαφορετικά τα αντίστοιχα στάδια. Ειδικότερα, το άρθρο 13 του ν.δ. 496/1974 εξακολουθεί, ως προς τα Ν.Π.Δ.Δ. που είναι φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, να ρυθμίζει την εκκαθάριση των εξόδων βάσει των δικαιολογητικών που αποδεικνύουν την απαίτηση, ενώ η προβλεπόμενη στην παρ. 1 του ίδιου άρθρου αναγνώριση της δαπάνης έχει καταργηθεί, για τους φορείς αυτούς, με το άρθρο 13 του π.δ. 80/2016. Ακόμη σαφέστερα, το άρθρο 467 του ν. 5314/2026 ορίζει για τους δήμους και τις περιφέρειες ότι εκκαθάριση είναι η πράξη με την οποία προσδιορίζονται το ύψος της υφιστάμενης οφειλής και το πρόσωπο του δικαιούχου. Κατά το νέο άρθρο 91, αντιθέτως, ο προσδιορισμός των απαιτήσεων των πιστωτών εντάσσεται στην αναγνώριση προς πληρωμή, η οποία έπεται της εκκαθάρισης. Επομένως, ευκαταίο είναι με την παρ. 9 να προσδιορισθεί ρητά η σχέση του νέου άρθρου 91 με τις ειδικές αυτές ρυθμίσεις, είτε με διατήρηση της εφαρμογής τους ως ειδικών διατάξεων είτε με αντίστοιχη προσαρμογή τους στο νέο διακριτό σχήμα εκκαθάρισης και αναγνώρισης προς πληρωμή.

Προσωπική δημοσιονομική ευθύνη

286. Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις συνδέουν τις ειδικότερες μορφές προσωπικής δημοσιονομικής ευθύνης με το γενικό πλαίσιο των άρθρων 33 του ν. 4270/2014 και 141, 142 και 144 του ν. 4820/2021. Η επιλογή αυτή αποτυπώνεται ιδίως στα άρθρα 213, 214, 224 και 229. Με το άρθρο 213 το άρθρο 33 συνδέεται με τα άρθρα 142 και 144 του ν. 4820/2021 ως προς τα υπεύθυνα πρόσωπα και το μέτρο της ευθύνης τους. Με το άρθρο 214 η ειδική πρόβλεψη του άρθρου 66 περί

ατομικής, αλληλέγγυας και εις ολόκληρον ευθύνης του διατάκτη και του ΠΟΥ αντικαθίσταται από παραπομπή στην περ. β' του άρθρου 33. Με το άρθρο 224 η ευθύνη του υπολόγου Χ.Ε.Π. για έλλειμμα από δόλο ή αμέλεια συνδέεται επίσης με την περ. β' του άρθρου 33, ενώ με το άρθρο 229 τα ελλείμματα του άρθρου 152 του ν. 4270/2014 εντάσσονται στην κατηγοριοποίηση του άρθρου 141 παρ. 2 του ν. 4820/2021, με βάση την οποία προσδιορίζονται στη συνέχεια, κατά τα άρθρα 142 και 144, τα υπεύθυνα πρόσωπα και το μέτρο της προσωπικής δημοσιονομικής ευθύνης. Η επιλογή αυτή του σχεδίου νόμου ενδείκνυται να αποτυπωθεί ενιαία και στις λοιπές ρυθμίσεις του. Ειδικότερα:

287. Στο άρθρο 215, η πρόβλεψη ότι οι ΠΟΥ είναι «αποκλειστικά υπεύθυνοι» για τις αρμοδιότητες δημοσιονομικής και λογιστικής διαχείρισης προτείνεται να περιορισθεί στην ευθύνη για την άσκηση των αρμοδιοτήτων που ανατίθενται στους ίδιους και στις οικονομικές υπηρεσίες, με την επιφύλαξη των αρμοδιοτήτων και ευθυνών που ο νόμος αναθέτει αυτοτελώς σε άλλα όργανα ή πρόσωπα.

288. Στην παρ. 3 του άρθρου 92, όπως τροποποιείται με το άρθρο 219, η εξουσιοδότηση προς την υπουργική απόφαση ως προς την «ευθύνη των εκκαθαριστών, των ταμειακών υπολόγων και των αδικαιολογήτως λαβόντων» νοείται ως αφορώσα την εξειδίκευση των αρμοδιοτήτων, υποχρεώσεων και διαδικαστικών καθηκόντων των εμπλεκόμενων, σε συμφωνία με το ενιαίο νομοθετικό πλαίσιο προσωπικής δημοσιονομικής ευθύνης, και όχι τις νομοθετικά καθορισμένες προϋποθέσεις και το μέτρο της ευθύνης αυτής.

289. Αντίστοιχα, στην περ. ε' του νέου άρθρου 93Α, που προστίθεται με το άρθρο 221, η εξουσιοδότηση για τον καθορισμό «των αρμόδιων οργάνων και της ευθύνης τους» μπορεί να νοηθεί ότι αφορά τον προσδιορισμό των αρμόδιων οργάνων, την κατανομή των επιμέρους ενεργειών και τις ειδικότερες υποχρεώσεις τους κατά τις διαδικασίες ελέγχου, εκκαθάρισης, αναγνώρισης προς πληρωμή, έκδοσης και εξόφλησης τίτλων πληρωμής, χωρίς να καταλαμβάνει τον πρωτογενή καθορισμό των προσώπων που υπέχουν προσωπική δημοσιονομική ευθύνη ή του μέτρου της ευθύνης τους.

290. Στο άρθρο 106, όπως τροποποιείται με το άρθρο 226, η εξουσιοδότηση ως προς τις «λοιπές υποχρεώσεις και ευθύνες», τις κυρώσεις, την επίσχεση αποδοχών και τους καταλογισμούς μπορεί να νοηθεί ότι καταλαμβάνει την εξειδίκευση των όρων και της διαδικασίας εφαρμογής των αντίστοιχων νομοθετικών ρυθμίσεων, όχι όμως και τον πρωτογενή καθορισμό νέων περιπτώσεων ευθύνης, κυρώσεων ή καταλογισμού.

Εύρος κανονιστικών εξουσιοδοτήσεων

291. Στα άρθρα 221, 226 και 230 οι εξουσιοδοτήσεις προς έκδοση υπουργικών αποφάσεων εννοείται ότι αφορούν στην εξειδίκευση ζητημάτων των οποίων το βασικό κανονιστικό πλαίσιο καθορίζεται ήδη στον νόμο, σύμφωνα με το άρθρο 43 παρ. 2 του Συντάγματος.

292. Στο άρθρο 221, με την προσθήκη του άρθρου 93Α, ζητήματα που κατά το ισχύον άρθρο 91 ρυθμίζονται με προεδρικό διάταγμα ανατίθενται σε υπουργική απόφαση. Ενόψει του άρθρου 43 παρ. 2 του Συντάγματος, η εξουσιοδότηση της περ. ε' για τον καθορισμό «των αρμόδιων οργάνων και της ευθύνης τους» προτείνεται να αφορά στην εξειδίκευση των αρμοδιοτήτων και υποχρεώσεων των οργάνων, εντός του νομοθετικά καθορισμένου πλαισίου.

293. Στο άρθρο 226, η εξουσιοδότηση της περ. α' εννοείται ότι αφορά την ειδικότερη εφαρμογή του νομοθετικά καθορισμένου καθεστώτος ευθύνης και όχι τον αυτοτελή καθορισμό μορφών ευθύνης, κυρώσεων ή περιπτώσεων καταλογισμού.

294. Στο άρθρο 230, η υποπερ. γβ' της παρ. 4 του άρθρου 156 επιτρέπει την εξαίρεση από την εφαρμογή του ΛΠΓΚ οντοτήτων με «ελάχιστονα χρηματοοικονομικά μεγέθη». Δεδομένου ότι το πεδίο εφαρμογής του ΛΠΓΚ καθορίζεται νομοθετικά στην παρ. 3, προτείνεται να καθορισθούν και τα βασικά κριτήρια της εξαίρεσης, ώστε στην υπουργική απόφαση να καταλείπεται η εξειδίκευση και εφαρμογή τους.

Μεταβατική εφαρμογή

295. Στα άρθρα 226, 227, 235, 236 και 237 προτείνεται να οριοθετηθούν σαφέστερα ο χρόνος εφαρμογής των νέων ρυθμίσεων, η κατάργηση του προγενέστερου κανονιστικού πλαισίου και η ολοκλήρωση των εκκρεμών διαδικασιών.

296. Στο άρθρο 226, το νέο άρθρο 106 προβλέπει την έκδοση υπουργικής απόφασης για την εξειδίκευση του καθεστώτος των χρηματικών ενταλμάτων προκαταβολής σε υπόλογο, ενώ με το άρθρο 237 το π.δ. 136/1998 καταργείται από 1.1.2027. Δεν προβλέπεται η διατήρηση των αναγκαίων διατάξεων του π.δ. 136/1998 μέχρι την έκδοση των νέων κανονιστικών πράξεων. Ευκταίο είναι, επομένως, να προβλεφθεί μεταβατική εφαρμογή του υφιστάμενου κανονιστικού πλαισίου, κατά το μέρος που δεν αντίκειται στις νέες διατάξεις, μέχρι την έκδοση των υπουργικών αποφάσεων του άρθρου 106.

297. Αντίστοιχο ζήτημα προκύπτει από τον συνδυασμό των άρθρων 235 και 237. Το άρθρο 235 επιτρέπει την ολοκλήρωση εκκρεμών διαχειρίσεων Χ.Ε.Π. που εμπίπτουν στο π.δ. 97/2011 έως 31.3.2027, ενώ το π.δ. 97/2011 καταργείται από 1.1.2027. Προτείνεται να διευκρινισθεί ποιο καθεστώς εφαρμόζεται μετά την 1.1.2027, ιδίως ως προς ήδη χορηγηθείσες παρατάσεις και τη δυνατότητα διενέργειας πληρωμών μετά την 31.12.2026.

298. Τέλος, στα άρθρα 227, 236 και 237 δεν προσδιορίζεται με σαφήνεια ο χρόνος μετάβασης από το ισχύον καθεστώς των πάγιων προκαταβολών στο νέο Πάγιο Ταμείο Άμεσων Δαπανών. Το άρθρο 236 παρ. 1 ορίζει ότι τα προεδρικά διατάγματα σύστασης των υφιστάμενων πάγιων προκαταβολών εξακολουθούν να ισχύουν μετά την έναρξη ισχύος του άρθρου 227, ενώ το άρθρο 237 καταργεί από 1.1.2027 τα άρθρα 109, 110, 111 και 113 του ν. 4270/2014, τα οποία ρυθμίζουν τη διαχείριση, τα ελλείμματα, τις υποχρεώσεις των διαχειριστών και τον έλεγχο των πάγιων προκαταβολών.

299. Παράλληλα, η παρ. 13 του νέου άρθρου 108 προβλέπει προσαρμογή των υφιστάμενων Πάγιων Ταμείων Άμεσων Δαπανών κατά την 1.1.2027. Αν το άρθρο 227 αρχίσει να ισχύει πριν από την ημερομηνία αυτή, θα συνυπάρχουν για ορισμένο διάστημα το νέο άρθρο 108 και οι διατάξεις των άρθρων 109, 110, 111 και 113. Αν αρχίσει να ισχύει μεταγενέστερα, οι τελευταίες θα έχουν ήδη καταργηθεί. Προτείνεται, επομένως, να προσδιορισθεί ρητώς ο χρόνος έναρξης ισχύος του άρθρου 227, εναρμονιζόμενος με τον χρόνο κατάργησης των άρθρων 109, 110, 111 και 113.

Συστηματική και ορολογική προσαρμογή του ν. 4270/2014

300. Με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις μεταβάλλονται βασικά στοιχεία της λογιστικής ορολογίας, της οργανωτικής διάρθρωσης και των ειδικών διαδικασιών του ν. 4270/2014, χωρίς να προσαρμόζονται αντίστοιχα όλες οι συναφείς διατάξεις του. Απαιτείται, συνεπώς, συνολικός νομοτεχνικός έλεγχος του νόμου, ώστε οι διατάξεις που παραμένουν σε ισχύ να εναρμονισθούν με το νέο πλαίσιο.

301. Ειδικότερα, στα άρθρα 209, 210 και 232 καταργείται η χωριστή αναφορά στον «Ισολογισμό» και στις «λοιπές χρηματοοικονομικές καταστάσεις» και χρησιμοποιείται ενιαία ο όρος «χρηματοοικονομικές καταστάσεις», σε συνδυασμό με τον ενιαίο ορισμό που εισάγεται με το νέο άρθρο 165Α. Η ίδια προσαρμογή δεν γίνεται στα άρθρα 18 περ. γ', 19 και 20 περ. ε' και η' του ν. 4270/2014, τα οποία εξακολουθούν να αναφέρονται στον «Ισολογισμό και τις λοιπές

χρηματοοικονομικές καταστάσεις της Κεντρικής Διοίκησης». Οι διατάξεις αυτές ευκταίο είναι να προσαρμοστούν στην ορολογία του νέου άρθρου 165Α.

302. Αντίστοιχα, με το άρθρο 215 απαλείφεται από τον τίτλο του Υποκεφαλαίου 4 η αναφορά στις Υ.Δ.Ε., ενώ το άρθρο 225 αντικαθιστά ειδικά στο άρθρο 103 την αναφορά στην Υ.Δ.Ε. με την «κατά νόμο αρμόδια οικονομική υπηρεσία». Παραμένουν, όμως, διατάξεις που εξακολουθούν να παραπέμπουν στο προγενέστερο οργανωτικό καθεστώς. Ειδικότερα, διατηρείται το άρθρο 69Δ με τίτλο «Μετονομασία των Υπηρεσιών Δημοσιονομικού Ελέγχου – Νέες αρμοδιότητες», καθώς και η περ. α' της παρ. 7 του άρθρου 93, η οποία εξακολουθεί να προβλέπει έκδοση και εξόφληση χρηματικών ενταλμάτων από τις Υ.Δ.Ε. Προτείνεται, επομένως, να ελεγχθούν συνολικά οι αναφορές στις Υ.Δ.Ε. που παραμένουν στον ν. 4270/2014 και να προσαρμοσθούν ή να απαλειφθούν κατά το μέρος που δεν ανταποκρίνονται πλέον στην κατανομή αρμοδιοτήτων του νέου συστήματος.

303. Στα άρθρα 222 έως 226 υιοθετείται ο όρος «χρηματικό ένταλμα προκαταβολής σε υπόλογο». Η προσαρμογή δεν είναι, όμως, πλήρης. Στο άρθρο 103, όπως τροποποιείται με το άρθρο 225, χρησιμοποιείται στον τίτλο η διατύπωση «χρηματικά εντάλματα προκαταβολής υπολόγου», η οποία πρέπει να αντικατασταθεί από τη διατύπωση «χρηματικά εντάλματα προκαταβολής σε υπόλογο». Περαιτέρω, το άρθρο 104 παραμένει με τίτλο «Χρηματικά εντάλματα προπληρωμής δημοσίων επενδύσεων» και πρέπει να προσαρμοσθεί στην ίδια ορολογία. Παράλληλα, προτείνεται να προσαρμοσθούν και οι παραπομπές των παρ. 2 και 4 του άρθρου 104 προς ρυθμίσεις του άρθρου 103 που καταργούνται ή μεταβάλλονται με το άρθρο 225.

304. Τέλος, οι μερικές καταργήσεις του άρθρου 237 δεν συνοδεύονται σε όλες τις περιπτώσεις από την αναγκαία προσαρμογή των διατάξεων που διατηρούνται. Μετά την κατάργηση των παρ. 1, 2 και 4 του άρθρου 159, παραμένουν τόσο ο τίτλος «Λογιστικό Σχέδιο Κεντρικής Διοίκησης» όσο και η αναφορά της παρ. 3 στο «νέο λογιστικό σχέδιο της Κεντρικής Διοίκησης», ενώ η σχετική ύλη εντάσσεται πλέον στο ΛΠΠΚ και στο σχέδιο λογαριασμών του νέου άρθρου 156. Αντίστοιχα, το άρθρο 160, το οποίο δεν καταργείται, εξακολουθεί να αναφέρεται στο «νέο Λογιστικό Σχέδιο» και ενδείκνυται να προσαρμοσθεί στη νέα ορολογία. Περαιτέρω, μετά την κατάργηση μόνο της παρ. 2 του άρθρου 162, παραμένουν ο τίτλος και η παρ. 1 με αναφορά στο «Τμήμα Υπολόγου Συμψηφισμών» και προτείνεται να επαληθευθεί αν η οργανωτική αυτή αναφορά εξακολουθεί να αντιστοιχεί στη δομή και στις διαδικασίες του νέου λογιστικού και πληροφοριακού συστήματος και, αν όχι, να προσαρμοσθεί αντίστοιχα.

Ροή οικονομικών στοιχείων

305. Στα άρθρα 211, 212, 233 και 234 δεν αποτυπώνεται ενιαία η διαδικασία διαβίβασης των οικονομικών στοιχείων ούτε η ευθύνη κάθε εμπλεκόμενου οργάνου για την έγκαιρη υποβολή τους και την αξιοπιστία τους.

306. Ειδικότερα, το άρθρο 212 αναθέτει στον ΠΟΥ των λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης την έγκαιρη παροχή αξιόπιστων στοιχείων για τις ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις και στοιχείων πληρωμών στο ΓΛΚ και στο εποπτεύον Υπουργείο. Παράλληλα, το άρθρο 211 αναθέτει στον ΠΟΥ του εποπτεύοντος Υπουργείου τη διαβίβαση στο ΓΛΚ αξιόπιστων στοιχείων των εποπτευόμενων φορέων, ενώ το νέο άρθρο 167Α, που εισάγεται με το άρθρο 233, προβλέπει ότι οι φορείς της Γενικής Κυβέρνησης αποστέλλουν τα στοιχεία στο ΓΛΚ μέσω των οικονομικών υπηρεσιών των εποπτευόντων Υπουργείων. Δεν προκύπτει, επομένως, αν ο εποπτευόμενος φορέας διαβιβάζει τα στοιχεία απευθείας στο ΓΛΚ ή μέσω του εποπτεύοντος αυτού Υπουργείου ούτε αν η οικονομική υπηρεσία του Υπουργείου έχει υποχρέωση ελέγχου της αξιοπιστίας τους ή μόνο υποχρέωση διαβίβασης. Ενδείκνυται να καθορισθεί ενιαία η ροή των στοιχείων και να διακριθεί η ευθύνη του φορέα που είναι αρμόδιος για την έκδοσή τους από την ευθύνη του εποπτεύοντος Υπουργείου για τον έλεγχο ή τη διαβίβασή τους.

307. Η ίδια αποσαφήνιση απαιτείται στο άρθρο 234. Η νέα παρ. 2 του άρθρου 173 συνδέει τις κυρώσεις με τη «μη έγκαιρη αποστολή [...] αξιόπιστων δημοσιονομικών και λογιστικών στοιχείων» προς το εποπτεύον Υπουργείο, το ΓΛΚ και τον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών. Οι αποδέκτες αυτοί δεν συμπίπτουν με τους κατά περίπτωση αποδέκτες που ορίζονται στα άρθρα 211, 212 και 167Α και η διατύπωση μπορεί να εκληφθεί ως σωρευτική υποχρέωση αποστολής των ίδιων στοιχείων προς όλους. Προτείνεται η κυρωτική διάταξη να παραπέμπει στον κατά περίπτωση αποδέκτη που προβλέπεται από τη διάταξη η οποία θεμελιώνει την υποχρέωση παροχής των συγκεκριμένων στοιχείων.

Συστηματική ένταξη διατάξεων

308. Στα άρθρα 227, 228, 231 και 233 η συστηματική θέση των τροποποιούμενων ή νέων διατάξεων δεν αντιστοιχεί στο πεδίο εφαρμογής τους.

309. Με τα άρθρα 227 και 228, τα άρθρα 108 και 112 εξακολουθούν να εντάσσονται στο Κεφάλαιο Β' του Μέρους Δ' του ν. 4270/2014, το οποίο αφορά την Κεντρική Διοίκηση. Το άρθρο 108, όμως, ρυθμίζει το Πάγιο Ταμείο Άμεσων Δαπανών και για Ν.Π.Δ.Δ. που ανήκουν στους λοιπούς φορείς της Γενικής

Κυβέρνησης και για Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού, ενώ το άρθρο 112 καταλαμβάνει επίσης Ν.Π.Δ.Δ. και Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού.

310. Το ίδιο ζήτημα προκύπτει στα άρθρα 231 και 233. Το νέο άρθρο 165Α περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, τον ορισμό των Ενοποιημένων Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων της Γενικής Κυβέρνησης και το νέο άρθρο 167Α ρυθμίζει τη σύνταξη, τον έλεγχο και την υποβολή τους. Παρά το πεδίο αυτό, οι δύο διατάξεις εντάσσονται σε κεφάλαιο του ν. 4270/2014 που αφορά την Κεντρική Διοίκηση.

Κατ' άρθρο νομοτεχνικές παρατηρήσεις

311. Στις διατάξεις των άρθρων 213, 229, 233 και 236 παρ. 3, προτείνεται η αναφορά στον ν. 4820/2021 (Α' 130) ως «Οργανικός Νόμος του Ελεγκτικού Συνεδρίου».

312. Στο άρθρο 207, η διατύπωση του σκοπού του Μέρους Η' θα ήταν ακριβέστερη εάν γινόταν αναφορά σε προσαρμογή και όχι σε «εναρμόνιση» του ρυθμιστικού πλαισίου, δεδομένου ότι οι προτεινόμενες ρυθμίσεις αποσκοπούν στην τροποποίηση των υφιστάμενων κανόνων και διαδικασιών ενόψει της πλήρους εφαρμογής του ΛΠΓΚ και της παραγωγικής λειτουργίας του γον-ERP. Περαιτέρω, η αναφορά σε «δημοσιονομικά, λογιστικά και επιχειρησιακά δεδομένα» δεν αποδίδει με ακρίβεια το αντικείμενο της προσαρμογής, καθώς τα δεδομένα αποτελούν πληροφορίες ή στοιχεία, ενώ οι προτεινόμενες μεταβολές αφορούν τις απαιτήσεις που η εφαρμογή του ΛΠΓΚ και η λειτουργία του γον-ERP συνεπάγονται για το ισχύον ρυθμιστικό πλαίσιο.

313. Στην περ. β' του άρθρου 208, η αναφορά σε «κανονιστική εναρμόνιση» της αρχής της λογοδοσίας με τον οργανικό νόμο του Ελεγκτικού Συνεδρίου δεν αποδίδει με σαφήνεια το αντικείμενο της ρύθμισης. Ακριβέστερη θα ήταν η αναφορά στον «σαφή προσδιορισμό του ειδικότερου περιεχομένου της αρχής της λογοδοσίας, μέσω της κανονιστικής εναρμόνισής του με τον οργανικό νόμο του Ελεγκτικού Συνεδρίου».

314. Στο άρθρο 214, στην παρ. 8 του νέου άρθρου 66, η φράση «όσον αφορά στην έκδοση ανάληψης υποχρέωσης» δεν είναι ακριβής, καθώς εκδίδεται η απόφαση ανάληψης υποχρέωσης, ενώ η ανάληψη υποχρέωσης ως διαδικασία πραγματοποιείται. Αν η διάταξη αναφέρεται στη συνολική διαδικασία, ορθότερη είναι η φράση «όσον αφορά στην ανάληψη υποχρέωσης». Αν αναφέρεται ειδικά στην πράξη του διατάκτη, πρέπει να χρησιμοποιηθεί η φράση «όσον αφορά στην έκδοση απόφασης ανάληψης υποχρέωσης».

Περαιτέρω, στην παρ. 11 διαγράφεται η λέξη «Απόφασης», με αποτέλεσμα να απαιτείται πλέον η αναγραφή του «αριθμού της σχετικής ανάληψης υποχρέωσης» αντί του «αριθμού της σχετικής Απόφασης Ανάληψης Υποχρέωσης». Δεδομένου ότι οι παρ. 1 και 2 εξακολουθούν να προβλέπουν την έκδοση απόφασης ανάληψης υποχρέωσης, πρέπει να αποφημισθεί αν ως «αριθμός της ανάληψης υποχρέωσης» νοείται ο αριθμός της απόφασης ή άλλος αριθμός που αποδίδεται κατά την καταχώριση της ανάληψης.

315. Στο ίδιο άρθρο 214, δεδομένης της έκτασης των επερχόμενων μεταβολών στο άρθρο 66 του ν. 4270/2014, οι οποίες περιλαμβάνουν ουσιώδεις αναδιατυπώσεις, καταργήσεις παραγράφων και μεταβολές στη διάρθρωση της διαδικασίας ανάληψης υποχρέωσης, θα μπορούσε, για λόγους νομοτεχνικής σαφήνειας και ευχέρειας εφαρμογής, να εξετασθεί η συνολική αντικατάσταση του άρθρου. Στην περίπτωση αυτή, το νέο άρθρο θα μπορούσε να διαμορφωθεί εξ αρχής με συνεχή αρίθμηση των παραγράφων, χωρίς τη διατήρηση καταργούμενων παραγράφων ως κενών θέσεων.

316. Στο άρθρο 215, η νέα περ. θ' του άρθρου 69Γ προβλέπει ότι η οικονομική υπηρεσία διενεργεί τις δημοσιονομικές δεσμεύσεις και εκδίδει τις «σχετικές πράξεις», ενώ το άρθρο 66 αναφέρεται σε «βεβαίωση» του ΠΟΥ για την ύπαρξη και τη δέσμευση της αναγκαίας πίστωσης. Αν πρόκειται για την ίδια πράξη δημοσιονομικής δέσμευσης, πρέπει να χρησιμοποιείται ενιαία ορολογία.

317. Στο άρθρο 217, δεδομένης της έκτασης των επερχόμενων μεταβολών στο άρθρο 91 του ν. 4270/2014, οι οποίες περιλαμβάνουν αντικατάσταση του τίτλου και επιμέρους παραγράφων, καταργήσεις παραγράφων, καθώς και προσθήκη νέας παρ. 9, θα μπορούσε, για λόγους νομοτεχνικής σαφήνειας και ευχέρειας εφαρμογής, να εξετασθεί η συνολική αντικατάσταση του άρθρου. Στην περίπτωση αυτή, το νέο άρθρο θα μπορούσε να διαμορφωθεί εξ αρχής με συνεχή αρίθμηση των παραγράφων, χωρίς τη διατήρηση των καταργούμενων παρ. 4, 6, 7 και 8 ως κενών θέσεων.

318. Στο άρθρο 218, το δεύτερο εδάφιο του νέου άρθρου 91Α παραπέμπει στην περ. ι' της παρ. 3 του άρθρου 79 και στο άρθρο 161. Η πρώτη διάταξη αφορά την προθεσμία έκδοσης των συμψηφιστικών χρηματικών ενταλμάτων, ενώ η δεύτερη την προθεσμία διενέργειας των αντίστοιχων τακτοποιητικών λογιστικών εγγραφών. Για λόγους σαφήνειας, η διατύπωση πρέπει να διακρίνει ρητώς τις δύο αυτές περιπτώσεις. Το ίδιο εδάφιο έχει αποκλειστικά μεταβατικό χαρακτήρα, καθώς αφορά μόνο δαπάνες και εκκρεμότητες του οικονομικού έτους 2026 και θα εξαντλήσει το αντικείμενό του μετά την ολοκλήρωση των σχετικών τακτοποιήσεων. Συστηματικά ορθότερο είναι να μεταφερθεί στις μεταβατικές

διατάξεις, ώστε το άρθρο 91Α να περιλαμβάνει μόνο τον πάγιο κανόνα αντικατάστασης των συμψηφιστικών χρηματικών ενταλμάτων από τις αντίστοιχες λογιστικές εγγραφές.

319. Στο άρθρο 219, στην εισαγωγική περίοδο αναγράφεται «επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις::». Η δεύτερη άνω και κάτω τελεία πρέπει να απαλειφθεί. Παράλληλα, στην παράγραφο 1 του νέου άρθρου 92, η περ. β' εξακολουθεί να αναφέρεται σε «πληρωμή εξόδων του Δημοσίου» και η περ. γ' σε «εκκαθαρισμένες απαιτήσεις κατά του Δημοσίου», ενώ η περ. α' αναφέρεται σε «αναγνωρισμένες υποχρεώσεις του Δημοσίου». Οι διατυπώσεις αυτές πρέπει να εναρμονισθούν ορολογικά, ώστε να αποτυπώνεται με σαφήνεια η σχέση μεταξύ εκκαθαρισμένης απαίτησης και υποχρέωσης που έχει αναγνωρισθεί προς πληρωμή. Περαιτέρω, στην υποπερίπτωση αδ' της περ. α' της παρ. 4, η αναφορά σε λογαριασμούς του «Ελληνικού Δημοσίου», προτείνεται να διορθωθεί σε λογαριασμούς του «Δημοσίου», καθ' ορολογική συνέπεια προς τους ορισμούς του άρθρου 14 παρ. 1 περ. στ', όπου και παρατίθεται η έννοια του όρου «Κεντρική Διοίκηση ή Δημόσιο ή Κράτος».

320. Στο άρθρο 220 παρ. 2 χρησιμοποιείται ο όρος «Ελληνικό Δημόσιο», ενώ στο άρθρο 14 παρ. 1 περ. στ' ορίζεται η έννοια «Δημόσιο». Για λόγους ορολογικής συνέπειας, προτείνεται η διαγραφή της λέξης «Ελληνικό».

321. Στο άρθρο 221, στην περ. γ' του νέου άρθρου 93Α χρησιμοποιείται η φράση «προσδιορισμός των δικαιωμάτων των πιστωτών του Δημοσίου», ενώ η παρ. 3 του άρθρου 91 χρησιμοποιεί τον όρο «απαιτήσεις των πιστωτών του Δημοσίου». Παράλληλα, η περ. γ' του νέου άρθρου 93Α αναφέρεται στον ίδιο τον «προσδιορισμό» και όχι στη «διαδικασία προσδιορισμού», όπως συμβαίνει με άλλες περιπτώσεις του άρθρου 93Α. Για λόγους ορολογικής και συστηματικής συνέπειας, ακριβέστερη είναι η διατύπωση «η διαδικασία προσδιορισμού των απαιτήσεων των πιστωτών του Δημοσίου», σε αντιστοιχία με την ορολογία του άρθρου 91.

322. Στο άρθρο 222, στην παρ. 3 του νέου άρθρου 100 διατηρείται ειδική αναφορά στην «ειδική εισφορά αλληλεγγύης του άρθρου 43Α του ν. 4172/2013», παρότι η εισφορά αυτή δεν επιβάλλεται στα εισοδήματα που αποκτώνται από 1.1.2023 και εφεξής. Η διατήρηση της ειδικής αυτής αναφοράς προτείνεται να επανεξετασθεί και να διευκρινισθεί αν εξακολουθεί να απαιτείται για εκκρεμείς υποθέσεις που αφορούν προγενέστερα φορολογικά έτη.

323. Στην ίδια παράγραφο, η φράση «Το προϊόν του Χ.Ε.Π. με την εξόφλησή του

κατατίθενται» περιέχει γραμματικό σφάλμα. Το ρήμα ενδείκνυται να διατυπωθεί στον ενικό: «κατατίθεται».

324. Στο άρθρο 224, στην περ. α' της τροποποιητικής διάταξης προβλέπεται ότι στον τίτλο του άρθρου 102 η λέξη «προπληρωμής» αντικαθίσταται από τις λέξεις «σε υπόλογο». Η τροποποιητική εντολή δεν αντιστοιχεί στον τίτλο του άρθρου όπως τελικά διαμορφώνεται. Η λέξη «προπληρωμής» προτείνεται να αντικατασταθεί από τις λέξεις «προκαταβολής σε υπόλογο».

Επιπλέον, στην παρ. 1 του νέου άρθρου 102 διατηρείται η φράση «Από 1.1.2019 και εφεξής». Δεδομένου ότι η ημερομηνία αυτή έχει παρέλθει και η ρύθμιση εφαρμόζεται πλέον ως πάγιος κανόνας, η χρονική αυτή αναφορά δεν επιτελεί αυτοτελή κανονιστική λειτουργία και μπορεί να απαλειφθεί, εφόσον δεν απαιτείται για εκκρεμείς ή παρελθούσες διαχειρίσεις. Περαιτέρω, στην παρ. 1, για λόγους ορολογικής συνέπειας, προτείνεται η διαγραφή της λέξης «Ελληνικό».

325. Στο άρθρο 226, στην περ. α' του νέου άρθρου 106, προτείνεται να διορθωθεί η λέξη «προσωρινών» σε «προσωρινά», διότι προσδιορίζει τη λέξη «εντάλματα».

326. Στο άρθρο 227, στις παρ. 2 περ. γ' και 13, οι αναφορές «Ελληνικού Δημοσίου» προτείνεται να αντικατασταθούν από τον όρο «Δημοσίου», προκειμένου να εναρμονίζονται με τον ορισμό της περ. στ' της παρ. 1 του άρθρου 14.

327. Στο άρθρο 228, στο νέο άρθρο 112, μετά την αντικατάσταση του πληθυντικού «πάγων προκαταβολών» από τον ενικό «Πάγιας Διαχείρισης», η φράση «Πάγιας Διαχείρισης παντός είδους υλικού ή αξιών, που ανανεώνονται» δεν καθιστά σαφές σε ποιον όρο αναφέρεται το «ανανεώνονται». Η διατύπωση προτείνεται να αναμορφωθεί ώστε να προσδιορίζεται ρητώς τι ακριβώς ανανεώνεται.

328. Στο άρθρο 232, στην παρ. 1 του νέου άρθρου 167 ορίζεται ότι αποστέλλονται «ο Απολογισμός και οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις», αλλά στη συνέχεια ότι η Υπηρεσία Επιτρόπου «τις επιστρέφει» στο ΓΛΚ. Η αντωνυμία «τις» αναφέρεται γραμματικά μόνο στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις και όχι και στον Απολογισμό. Η διατύπωση προτείνεται να διορθωθεί ώστε να καταλαμβάνει και τα δύο αντικείμενα.

329. Στο άρθρο 233, στην παρ. 1 του νέου άρθρου 167Α η φράση «μέχρι το τέλος Οκτωβρίου κάθε έτους» δεν προσδιορίζει ρητώς το οικονομικό έτος στο

οποίο αφορούν οι ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις. Η χρονική αναφορά προτείνεται να εξειδικευθεί.

Στην παρ. 2 αναγράφεται «ν. 4820/2021 (Α' 120)», ενώ ο ν. 4820/2021 έχει δημοσιευθεί στο Α' 130/23.7.2021. Η αναφορά στο ΦΕΚ προτείνεται να διορθωθεί.

330. Στο άρθρο 234, στην εισαγωγική περίοδο αναγράφεται «επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις». Το ορθό είναι «τροποποιήσεις».

331. Στο άρθρο 235, ο τίτλος «Τελικές διατάξεις» δεν αντιστοιχεί στο περιεχόμενο του άρθρου, το οποίο ρυθμίζει ειδικά την ολοκλήρωση εκκρεμών διαχειρίσεων Χ.Ε.Π. κατά τη μετάβαση στο νέο καθεστώς. Η ρύθμιση έχει μεταβατικό χαρακτήρα και προτείνεται είτε να ενταχθεί στις μεταβατικές διατάξεις είτε να λάβει ειδικότερο τίτλο που να αποδίδει το περιεχόμενό της.

332. Στο ίδιο άρθρο 235, στο πρώτο εδάφιο αναφέρεται ότι τα Χ.Ε.Π. «αποδίδονται». Η διατύπωση είναι ορολογικά ανακριβής, διότι αντικείμενο της απόδοσης είναι ο λογαριασμός της σχετικής διαχείρισης και όχι το χρηματικό ένταλμα. Ακριβέστερη είναι η διατύπωση: «Η απόδοση λογαριασμού των Χρηματικών Ενταλμάτων Προπληρωμής [...] διενεργείται το αργότερο έως και την 31η Μαρτίου 2027».

333. Στο άρθρο 236, η παρ. 3 παραπέμπει γενικά στην παρ. 4 του άρθρου 53 του ν. 4820/2021, μολοντί το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου αυτής αφορά ειδικά τη διαδικασία, το αντικείμενο και τη μεθοδολογία ελέγχου των ενοποιημένων χρηματοοικονομικών αναφορών της Γενικής Κυβέρνησης. Δεδομένου ότι το νέο άρθρο 167Α παραπέμπει ειδικά στο δεύτερο εδάφιο, η παραπομπή της μεταβατικής διάταξης προτείνεται να εξειδικευθεί αντίστοιχα. Στην ίδια παράγραφο αναγράφεται για τον ν. 4820/2021 το «Α' 120», ενώ ο νόμος δημοσιεύθηκε στο Α' 130/23.7.2021. Η αναφορά προτείνεται να διορθωθεί.

334. Στην παρ. 1 του άρθρου 237, μετά την περ. στ', ακολουθούν δύο περιπτώσεις με την ένδειξη «ζ'». Η δεύτερη, η οποία αφορά το άρθρο 166, προτείνεται να αριθμηθεί ως «η'».

Στη συνέχεια, ακολούθησε εκτενής διαλογική συζήτηση μεταξύ των μελών της Πλήρους Ολομέλειας, η οποία, με τη σύμφωνη γνώμη του Γενικού Επιτρόπου της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο, αποδέχθηκε ομόφωνα τα ανωτέρω, πλην της παρατήρησης που διατυπώνεται στις παραγράφους 197 έως 199 και των ειδικότερων παρατηρήσεων που διατύπωσε η Αντιπρόεδρος Γεωργία Μαραγκού, ως ακολούθως:

Στην εισαγωγή του σχεδίου νόμου αναγράφεται ότι η 1.1.2027 αποτελεί «κρίσιμο θρόσημο για την εφαρμογή των νέων δημοσιολογιστικών και πληροφοριακών διαδικασιών» και ότι «οι σχετικές διαδικασίες του ν. 4270/2014 και η λειτουργία των οικονομικών υπηρεσιών προσαρμόζονται στις απαιτήσεις του Λογιστικού Πλαισίου Γενικής Κυβέρνησης όσο και στις λειτουργικές απαιτήσεις του gov-ERP».

Διατρέχοντας το υποβληθέν σχέδιο νόμου, διαπιστώνουμε ότι θα ήταν αποδοτικότερη και ασφαλέστερη η εξ αρχής επεξεργασία όλων των διατάξεων του ν. 4270/2014, δεδομένου ότι η προτεινόμενη αποσπασματική τροποποίηση μερικών διατάξεων δημιουργεί προβλήματα συνοχής του συνολικού κειμένου, ενώ ελλοχεύει ο κίνδυνος ανακολουθιών μεταξύ των διατάξεων, ενόψει προεχόντως του ιδιαίτερα περίπλοκου χαρακτήρα των δημοσιολογιστικών διατάξεων.

Ειδικότερες παρατηρήσεις.

- **Σχέδιο χρηματοδοτικών αναγκών** (Financial Needs Plan)(άρθρο 210 παρ. 3). Στην αιτιολογική έκθεση δεν αποδίδεται η έννοιά του, ούτε προσδιορίζεται το ευρωπαϊκό θεσμικό πλαίσιο που το διέπει.
- Η ίδια παρατήρηση ισχύει και για τους αναφερόμενους δείκτες επίδοσης.
- **Οντότητες της Γενικής Κυβέρνησης** (άρθρο 207). Ο ν. 4270/2014 δεν χρησιμοποιεί τον όρο αυτό. Αναφέρεται σε Φορείς Γενικής Κυβέρνησης (άρθρο 14 ν. 4270/2014). Ο όρος αυτός, ο οποίος αποτελεί απόδοση του αγγλικού όρου entity, ενδεχομένως δημιουργήσει σύγχυση, όπως π.χ. στο άρθρο 231 παρ. 2 η αναγραφή «φορέων της Κεντρικής Διοίκησης και των λοιπών οντοτήτων της Γενικής Κυβέρνησης». Προτείνεται η αντικατάσταση του όρου αυτού σε όλο το κείμενο του σχεδίου νόμου με αυτόν του Φορέα.
- **Αρμόδιες υπηρεσίες** (του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Ελεγκτικού Συνεδρίου, ΓΛΚ). Εφόσον δεν προσδιορίζονται οι συγκεκριμένες υπηρεσίες των φορέων θα πρέπει να αναφέρονται απλώς οι φορείς, δηλ. Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών κ.ο.κ.
- **Δημόσιο**. Καλύτερα Κεντρική Διοίκηση (άρθρο 14 παρ. 1 περ. στ ν. 4270/2014).
- **Άρθρο 232 σχεδίου νόμου και διαμόρφωση άρθρου 167 ν. 4270/2014**. Προβλέπεται πλέον (παρ. 2) ότι «ο Απολογισμός και οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις της Κεντρικής Διοίκησης μαζί με τη Διαδήλωση του Ελεγκτικού Συνεδρίου εισάγονται από τον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών για κύρωση στη Βουλή και ψηφίζονται μέχρι την 31^η Μαρτίου του επόμενου έτους». Σημειώνεται ότι η διάταξη αυτή είναι σύμφωνη με το άρθρο 79 παρ. 7

Συντάγματος, το οποίο ως προς την κύρωση παραπέμπει στον Κανονισμό της Βουλής, ο οποίος στο άρθρο 122 παρ. 4 προβλέπει ότι ο απολογισμός και ο ισολογισμός του Κράτους συζητούνται εντός 1 έτους από την υποβολή τους στην Βουλή. Η Βουλή κατά τη συνήθη πρακτική της ψηφίζει τον απολογισμό και ισολογισμό του Κράτους τον Νοέμβριο του μεθεπόμενου έτους από αυτό που αφορούν ή σχεδόν 12 μήνες μετά την υποβολή τους σε αυτήν. Η προμνησθείσα νέα διάταξη προτείνει ουσιαστικά στη Βουλή την επιτάχυνση της διαδικασίας ψήφισης του απολογισμού και ισολογισμού του Κράτους κατά 7 μήνες δηλ. από τον Νοέμβριο στον Μάρτιο. Με τον τρόπο αυτό θα βελτιωθεί ο δείκτης αξιολόγησης του επίκαιρου διεξοδικού ελέγχου της Βουλής από τους 12 μήνες που είναι σήμερα, στους 3 μήνες (βλ. αναλυτικά άρθρο Γ. Μαραγκού, Ο ρόλος της Βουλής και του Ελεγκτικού Συνεδρίου στον κύκλο του προϋπολογισμού. Ο έλεγχος της λογοδοσίας της Κυβέρνησης. ΘΠΔΔ, 3/2025, σελ. 219-227).

- Κατά τα λοιπά διαφωνώ με τις παρατηρήσεις 197 και 198, με τις οποίες ζητείται αύξηση του διαθέσιμου για το ΕλΣυν χρόνου για την ολοκλήρωση της σύνταξης της Διαδήλωσης. Δεν πρέπει να αναγραφεί καμία παρατήρηση.

Μετά το τέλος της συνεδρίασης, συντάχθηκε το παρόν πρακτικό, το οποίο, αφού θεωρήθηκε και εγκρίθηκε από την Πρόεδρο, υπογράφεται από την ίδια και τη Γραμματέα.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΩΤΗΡΙΑ ΝΤΟΥΝΗ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ ΤΣΑΛΑ

Για την ακρίβεια
Η Γραμματέας

STAVROULA TSALA
08/10/2026 12:50
Σταυρούλα Τσάλα